

Handlingsplan 2014 – 2017, vedtatt 18.12.2013

Budsjett 2014

Orkdal kommune

1	<i>Innledning</i>	2
2	<i>Vedtak i Orkdal kommunestyre 18.12.2013, sak 76/13</i>	3
2.1	Kommunestyrets endringer.....	3
2.2	Følgende avgifter ble vedtatt:	6
2.3	Øvrige budsjettvedtak.....	11
2.4	Vedtatte Tekstforslag:.....	11
2.5	Vedtak i samme møte, K-sak 80/13 Oppgradering av fortau Grønørbrua	14
2.6	Oppdatering av obligatoriske budsjettskjema etter kommunestyrets budsjettvedtak 18.12.2013	14
3	<i>Sammenfatning av vedtatte endringer med økonomiske oversikter</i>	17
3.1	Endringer for driftsbudsjettet.....	17
3.2	Avgiftsbelagte tjenester	18
3.3	Investeringsbudsjettet med finansiering	20
3.4	Fondsavsetning i driftsbudsjettet	21
3.5	Bruk av fond i driftsbudsjettet	21
3.6	Økonomisk oversikt - drift	22
3.7	Økonomisk oversikt - investering.....	24
4	<i>Bakgrunnsinformasjon fra rådmannens notat til handlingsplan og budsjett</i>	25
5	<i>Innledning</i>	25
6	<i>Overordna mål og organisering i Orkdal kommune</i>	26
6.1	Plansystem.....	26
6.2	Kommuneplanens samfunnsdel 2013 - 2025.....	26
7	<i>Organisering</i>	30
7.1	Politisk organisering	30
7.2	Administrativ organisering	31
8	<i>Rammebetingelser</i>	32
8.1	Om Orkdal kommune	32
8.2	Befolkningsutvikling	32
8.3	Kommunal tjenesteyting 2012.....	34
8.4	Inntekter.....	35
8.5	Utgifter	36
8.6	Aktuelle problemstillinger og innspill fra andre	39
8.7	Rådmannens prioriteringer	43
9	<i>Rammeområdene. Oppdatert etter kommunestyrets vedtak</i>	49
9.1	Rådmannen	49
9.2	Grunnskole og SFO	62
9.3	Barnehage	71
9.4	Helse- og omsorgstjenester	77
9.5	Orkdal Helsetun.....	80

9.6	Hjemmetjenesten	83
9.7	Bo- og avlastningstjenesten	85
9.8	Helse og familie.....	85
9.9	Kvalifisering og arbeidstrening	93
9.10	NAV - sosialtjenesten.....	97
9.11	Barneverntjeneste	99
9.12	Kultur og fritid.....	100
9.13	Avgiftsbelagte og tekniske tjenester	105
9.14	Avgiftsbelagte tjenester	105
9.15	Tekniske tjenester	114

1 Innledning

Dette dokumentet er Orkdal kommunes handlingsplan 2014-2017, med budsjett for 2014. Orkdal kommune har en felles prosess for budsjett og handlingsplan, der budsjettet er første år i handlingsplanen.

Handlingsplan og budsjett blir til i et samspill mellom politikere, administrasjon og fagområder. Arbeidet med neste handlingsplan og budsjett starter rett på nyåret. I mai har en oversikt over siste års regnskap, første kvartalsrapport, revidert nasjonalbudsjett og kommuneøkonomiproposisjonen. Dette er de viktigste endringene i forutsetninger før en får oppdaterte befolkningstall per 1. juli og regjeringas forslag til statsbudsjett.

Forslag til statsbudsjett ble presentert av avgående regjering 14. oktober. Revidert statsbudsjett ble presentert av ny regjering 8. november, etterfulgt av forhandlinger med Krf og Venstre. Det ble derfor ikke tid til å få den nye regjeringas endringer innbakt i budsjettforslaget, noe som krever noen budsjettjusteringer i 2014.

Rådmannens notat, som er rådmannens forslag til saldert handlingsplan 2014-2017 med budsjett for 2014, ble presentert for felles hovedutvalg 6. november. (Arkivsak 2013/9694).

Formannskapet behandlet handlingsplan og budsjett i møte 27. november som sak 88/13, mens kommunestyret behandlet saken 18. desember som sak 76/13.

I dette dokumentet er kommunestyrets vedtak tatt inn, og endringene fra forrige handlingsplan som følge av rådmannens forslag og kommunestyrets vedtak blir oppsummert. Bakgrunnsinformasjonen fra rådmannens notat er tatt med, korrigert for endringene som følger av kommunestyrets vedtak.

2 Vedtak i Orkdal kommunestyre 18.12.2013, sak 76/13

2.1 Kommunestyrets endringer

BUDSJETT 2014 OG HP 2014 – 2017

Orkdal kommune har også i 2013 gjennomført store investeringer: Grøtte skole ungdomstrinnet, utvidelse av Orklahallen med bane 3 og basishall, nytt kjøkken på Helsetunet, nye lokaler for Orkdalstorget og voksenopplæringa på Follo og ny vannforsyning fra Dorøyan. I tillegg er det vedtatt utbygging av barnehagen på Kongshaugen trinn 2 og store investeringer innen avgiftsbelagt sektor.

Orkdal kommune har gjennom en årrekke hatt god økonomistyring og gode netto driftsoverskudd. Dette er brukt til egenkapital til de store investeringene som er gjennomført. En viktig årsak til dette har vært et stabilt og forutsigbart utbytte på kommunens aksjer i Trønderenergi. Trønderenergi sin utbyttepolitikk er fra budsjettåret 2014 endret og vil svinge mer i tråd med selskapets resultat, sannsynligvis på et betydelig lavere nivå enn tidligere.

Flertallsgruppen har som ambisjon å bygge en ny svømmehall/badeanlegg og folkehelsesenter i Idrettsparken. Flertallsgruppen mener at å møte eldrebølgen med et sterkt og samordnet forebyggendearbeid vil bedre folkehelsen og bidra til at behovet for pleie kan både reduseres og utsettes for kommunens eldre befolkningsgrupper. Med bakgrunn i i dette er det helt nødvendig at nye driftstiltak prioriteres strengt og at kommunen har et sterkt kostnadsfokus.

Flertallsgruppen ønsker på denne bakgrunn et noe justert budsjett, der det avsettes noe mere midler til eldreomsorgen og kapitaloppbygging til fremtidige investeringer i svømmehall/folkehelsesenter. I tillegg er det stort behov for reasfaltering/nyasfaltering av kommunale veier og gater, samt økt satsing på oppgradering av kommunens grøntstruktur.

ØKT HANDLINGSROM (alle tall er i forhold til RN)

Orklahallen

Kostratall viser at Orkdal kommune bruker forholdsvis mye penger på eiendomsforvaltningen. Det vil derfor være mulig for Tekniske tjenester å administrere en større bygningsmasse uten tilsvarende tilførsel av midler. Orklahallen driftes i dag av kulturetaten i samarbeid med Tekniske tjenester. Brukerne mener at både vedlikehold og rengjøring må bedres. Flertallsgruppen mener at dette best kan gjøres ved at Tekniske tjenester overtar totalansvaret for drift, vedlikehold og renhold av Orklahallen. Fra 01.01.14 skal derfor alle budsjettposter og ansatte som idag ligger i Kulturetatens budsjett overføres til Tekniske tjenester. I tillegg styrkes Tekniske tjenester sitt budsjett med kr 250'. Kommunestyret forutsetter at Orklahallen driftes på en tilfredsstillende måte innenfor Teknisk tjenester sitt totale budsjett.

INNSPARING KR 500'

Plan og forvaltning - gebyrer

I 2014 forventes det bygging av mange boliger i Orkdal kommune. Dette vil generere betydelige inntekter i form av økte gebyrinntekter for Plan og forvaltning. Flertallsgruppen foreslår å redusere Rådmannens foreslåtte styrking av budsjettet med kr 500'. Hvis man fortsatt ikke er i budsjettmessig balanse, så må bemanninga tilpasses budsjettrammen.

INNSPARING KR 500'

Barnehagene

Kostra-tall viser at barnehagesektoren har høyere netto driftsutgifter enn kommunene i kommunegruppe 7. For å tilpasse driften foreslås en samlet reduksjon på kr 500'

INNSPARING KR 500'

Barnevernet

Barnevernet har opplevd en betydelig kostnadsøkning de siste årene . Også i 2013 er denne økningen betydelig. Dette kan skyldes flere forhold, men et stort sykefravær kan være noe av forklaringen. Barnevernet har fått oppgradert barnevernslederen til enhetsleder og det ser nå ut som barnevernet er i normal drift. Flertallsgruppen mener derfor at rådmannens foreslåtte styrking på vel 2,3 mill kan reduseres med kr 450'

INNSPARING KR 450'

Folkehelsekoordinator

Kommunestyret har gjennom kommuneplanens samfunnsdel vedtatt en økt satsing på mestring og folkehelse. I Rådmannens notat er det foreslått en permanent stilling som SLT-koordinator, en delstilling som frisklivskoordinator og en helstilling som folkehelsekoordinator. Flertallsgruppen ønsker å se på hvordan disse funksjonene best kan utnyttes og samordnes, og forslår å utsette stillingen som folkehelsekoordinator til budsjett 2015.

INNSPARING KR 650'

NYE TILTAK:**Svømmehall/Folkehelsesenter**

Orkdal kommune har i sin kommuneplan vedtatt å satse på mestring og folkehelse. I Formannskapsak 84/13 ble det igangsatt et utredningsarbeid angående arealbruk og etablering av et badeanlegg/folkehelsesenter i Idrettsparken. Flertallsgruppen vil signalisere at dette er en satsing som skal gjennomføres og avsetter kr 250' til utredningsarbeid i 2014.

For årene 2015 -2017 avsettes det 7 mill pr år til fond som skal brukes som egenkapital til utbygginga. I tillegg skal minimum 39 mill fra kommunens eiendomssalg avsette til samme formål. Kommunen vil da ha en egenkapital på 60 mill pluss renter til denne utbygginga. Ved utarbeidelse av HP 2015 – 2018 bes rådmannen innarbeide disse tiltakene (både investering og drift) i planen med sikte på byggestart i 2015/16 og ferdigstilling i 2016/17.

Helsesøstertjenesten

Et viktig element i den nylige vedtatte kommuneplanen er forebygging. Helsesøstertjenesten har en viktig forebyggende funksjon i barne- og ungdomsgruppen. Tidlig innsats av helsesøstertjenesten kan bidra til besparelser i barnevernet og redusere frafallet i videregående skole. Flertallsgruppen ønsker å styrke helsesøstertjenesten med kr 200' (35% stilling) i tillegg til den statlige satsingen på området.

Økt bemanning/Nye tiltak i eldreomsorgen

Hovedutvalg Oppvekst og Omsorg har igangsatt et utredningsarbeid for å kartlegge utfordringene i eldreomsorgen. Det avsettes kr 500' til økt bemanning/nye tiltak i eldreomsorgen. Hovedutvalget prioriterer bruken av midlene når den igangsatte kartlegginga er gjennomført.

Orklaparken/Grøntanlegg/Gjengroing:

I Orkdal 2040 var etablering av Orklaparken et vesentlig element. Orklaparken legger tilrette for trim og rekreasjon og er et viktig bidrag til å bedre folkehelsen. Flertallsgruppen har ved flere anledninger bevilget engangsmidler til etablering av parken. Mye arbeid gjenstår og

flertallsgruppen foreslår at det legges inn et årlig beløp på kr 500' til oppgradering av Orklaparken og ev. andre grøntanlegg. For at Orklaparken skal være attraktiv er det viktig at man hindrer gjengroing og åpner parken mot elva. Tekniske tjenester har ansvaret for denne sektoren og kommunestyret henstiller til at det etableres et tettere samarbeid med Orkdalstorget med sikte på at Orkdalstorget kan utføre hele/deler av dette arbeidet. Hovedutvalg Teknikk foretar de årlige prioriteringer av de tiltakene som skal gjennomføres.

Asfaltering/reasfaltering/oppgrusing kommunale gater, veier og plasser:

Behovet for asfaltering/ reasfaltering av kommunale veier/gater/plasser er veldokumentert og stort. For 2014 avsettes kr 750' til dette formålet. Parkeringsplassen ved Svorkmo samfunnshus skal ferdigstilles for deler av dette beløpet. Prioriteringer utover dette vedtas av Hovedutvalg Teknikk.

Kino og kulturscenen/fond større lokale arrangement

Kino og kulturscenen har bidratt til å heve kulturtilbudet til kommunens og regionens innbyggere. Det viser seg at et godt tilbud ikke er selvfinansierende. Flertallsgruppen ønsker å styrke kulturetaten slik at tilbudet kan videreføres på et akseptabelt nivå. Styrkingen på kr 50' tilføres drifta ved omdisponering fra kulturhusfondet.

Det frivillige kulturlivet satser med ulike mellomrom på større arrangementer. Dette er tiltak kommunen ønsker å støtte. Det etableres derfor et fond med en årlig avsetning på kr 100' som øremerkes større lokale arrangementer innenfor kultur. Finansieringen skjer ved at avsetning til kulturhusfondet reduseres med samme beløp

Disse endringene fører til at netto driftsresultat (fremtidig egenkapital) styrkes med kr 400' i 2014 og kr 750' de påfølgende årene.

AVGIFTSBELAGT SEKTOR:

KJØRA VANNVERK

Kommunestyret ber Rådmannen utrede de tekniske løsningene og kostnadene ved å legge kommunalt vann på strekningen Råbygda – Geita. Utredningen skal deles i to trinn. Trinn 1: Råbygda – Kjøra. Trinn 2: Kjøra – Geita. Det avsettes kr 0,5mill til utredningsarbeidet. Finansiering: Avgiftsbelagte tjenester
Frist for utredninga settes til Kommunestyrets strategikonferanse i 2014.

Ved fastsettelse av vannavgiften skal det hensyntas at anlegget er operativt i løpet av 2015.

VANN OG AVLØP MONSETJÅREN – SVORKMO

I løpet av 2015 skal trinn 4 i vann- og avløpsanlegget over Monsetjåren ferdigstilles. Det skal samtidig bygges avløpsledning som krysser Orkla mellom Plassen og Svorkmo. Det avsettes kr 1 mill til detaljprosjektering i 2014. Finansiering: Avgiftsbelagte tjenester.

Ved fastsettelse av vann- og avløpsavgiften skal det hensyntas at anlegget er operativt i løpet av 2015.

BUDSJETT 2014, HP 2014 - 2017

Økt handlingsrom						
			2014	2015	2016	2017
Orklahallen			500	500	500	500
Plan og forva., red.komp gebyrer			500	500	500	500
Barnehagene, red. Ramme			500	500	500	500
Barnevernet, red. Økning			450	450	450	450
Folkehelsekoordinator, utsatt			650			
Red. Avsetn kult.h.fond (til drift)			50	50	50	50
Til disp.			2650	2000	2000	2000
Nye tiltak						
Planl. Sv.anl./folkeh.senter			250			
Helsesøstertjenesten			200	200	200	200
Eldreomsorgen			500	500	500	500
Orklap./grøntanl/gjengr.			500	500	500	500
Asfaltering/grusing			750			
Kino og kulturscene			50	50	50	50
Forbrukt			2250	1250	1250	1250
Avsetn. Egenkapital			400	750	750	750

Fond større lokale kulturarrangement påvirker ikke driftsresultatet da det er en overføring fra ett fond til et annet

2.2 Følgende avgifter ble vedtatt:

2.2.1 Skattøre

Ved utskrivning av forskuddsskatt til kommunen for 2014 settes skattøret til øverste sats.

2.2.2 Betalingssatser

2.2.2.1 Brukerbetaling i barnehage

Kr. 2 405,- pr måned for helplass fra 1. januar 2014. Betalingssatser for redusert plass justeres tilsvarende.

Moderasjon for søsken nr. 2 er 30 % og søsken nr. 3 eller flere er på 50 %.

Betaling for kost kommer i tillegg, og økes fra 250 til 260 kr/mnd.

2.2.2.2 Tilskudd til ikke-kommunale barnehager

Endelige satser for tilskudd til ikke-kommunal barnehage fastsettes i januar.

Foreløpige satser for 2014 er:

Driftstilskudd per heltidsplass	2014
0-2 år	182 624
3-6 år	89 920
Tilskudd kapital	
0-6 år	9 100
Totalt tilskudd	
0-2 år	191 724
3-6 år	99 020

2.2.2.3 Brukerbetaling skolefritidsordning

Satsene øker med 3,0 %. Betalingssettsene blir da som følger fra 1.1.2014:

Foreldrebetaling	Budsjett 2014	Budsjett 2013
Inntil 11 t per uke	1 131 kr/mnd.	1 098 kr/mnd.
12 t eller mer per uke	1 807 kr/mnd.	1 754 kr/mnd.

Betaling for kost kommer i tillegg, og øker med 3,0 %.

2.2.2.4 Kulturskolen

Satsene økes med 3,0 %. Betalingssettsene blir da som følger:

Foreldrebetaling	Budsjett 2014	Budsjett 2013
Barn over 6 år	1 283 kr/semester	1 246 kr/semester
Barn inntil 6 år	670 kr/semester	651 kr/semester

Moderasjon for andre plass (søsken el. samme bruker) er 30 %. Moderasjon for tredje plass er 50 %.

2.2.2.5 Praktisk bistand (Hjemmehjelp)

Satsen endres til statens maksimumssats for brukere med inntekt under 2G. Iht. forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester. De øvrige satsene økes med 3,0 %.

Betalingssettsene blir da som følger:

Inntekt (1G = 82 122 pr. 1.5.12)	Budsjett 2014	Budsjett 2013
Inntil 2G (justeres iht. statens vedtak)	Foreløpig sats 175 kr/mnd.	170 kr/mnd.
2G – 3G	483 kr/mnd.	469 kr/mnd.
3G – 4G	915 kr/mnd.	888 kr/mnd.
Over 4G	1 624 kr/mnd.	1 577 kr/mnd.

2.2.2.6 Opphold i institusjon

Satsene tilsvarende regjeringens anbefalte maksimumssatser. Oppgitte satser for 2014 er siste vedtatte og følger statens endringer.

(iht. forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester)

	Budsjett 2014 Foreløpig sats	Budsjett 2013
Natt- eller dagopphold	72 kr per natt eller dag	70 kr per natt eller dag
Døgnopphold	137 kr/døgn	133 kr/døgn

2.2.2.7 Leie av trygghetsalarmer

Leien økes fra 828 kr/år i 2013 til 1.120 kr/år i 2014, i tråd med vedtatt opptrapping i tidligere handlingsplaner. Fakturering to ganger i året.

2.2.2.8 Middagsmat levert fra institusjon

Prisene økes fra 69 kr/porsjon i 2013 til 71 kr/porsjon i 2014.

2.2.2.9 Utkjøring av tekniske hjelpemidler

Leie av tekniske hjelpemidler fra det kommunale lageret er gratis. Det tas 268 kr for å kjøre ut hjelpemidler.

2.2.2.10 Dagsenter Orkdal helsetun

Prisen endres fra 165 kr/dag for 2013 til 170 kr/dag for 2014.

2.2.2.11 Årsavgift vann (eks. mva.)

Betalingsattsene fra 2013 reduseres med 15 % til 2.713 kr/år eks mva. for ett år.

	Budsjett 2014	Budsjett 2013
Vannforsyning	2.713 kr/år	3.192 kr/år

2.2.2.12 Årsavgift avløp (eks. mva.)

Betalingsattsene fra 2013 holdes uforandret

	Budsjett 2014	Budsjett 2013
Avløp	3 800 kr/år	3 800 kr/år

Søvasskjølen avløpsanlegg gjennomføres.

2.2.2.13 Årsavgift renovasjon (eks. mva.)

Årsavgiften holdes lik avgiften kommunen betaler til HAMOS. Satsene for 2014 holdes uendret fra 2013. Sats per år er eks. mva.

Årsavgift renovasjon	Budsjett 2014	Budsjett 2013
Renovasjon	2 450 kr/år	2 450 kr/år

2.2.2.14 Årsavgift slamtømming (eks. mva.)

Vedtatte satser i Hamos er:

Oppmøtepris 680 kroner per anlegg

Tømming fra slamavskiller 430 kroner per m3

Tømming fra tett tank 365 kroner per m3

Årlig påslag per anlegg til Orkdal kommune settes til 500 kr. Satser er eks. mva.

2.2.2.15 Årsavgift feiing (eks. mva.)

Betalingsattsene for 2013 økes med 5 % til 368 kroner per år.

Årsavgift feiing	Budsjett 2014	Budsjett 2013
Feiing hvert 2. år	290 kr/år	275 kr/år
1 feiing pr. år	368 kr/år	350 kr/år

2.2.2.16 Betalingsregulativ for byggesaker

Betalingsregulativet økes med 3,0 %.

2.2.2.17 Betalingsregulativ for oppmålingssaker

Betalingsregulativet økes med 3,0 % med unntak av følgende gebyr som reguleres særskilt:

Oppretting av grunneiendom	
Landbrukseid. og grunn til allmennyttige formål, faktureres etter medgått tid, minimum	kr. 7.905
Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning	kr. 3.000
Klarlegging av ekst. grense, tidligere koordinatbestemt ved oppmålingforr. første punkt eller inntil 100 meter grenselengde	kr. 3.000
Deretter pr. punkt eller inntil 100 meter grenselengde	kr. 600
Klarlegging av ekst. grense, ikke tidligere koordinatfestet/eller klarlegging av rettigheter første punkt eller inntil 100 meter grenselengde	kr. 5.000
Deretter pr. punkt eller inntil 100 meter grenselengde	kr. 2.000
Utsendelse av matrikelbrev	
Inntil 10 sider	kr. 192
Over 10 sider	kr. 384

2.2.2.18 Gebyr for behandling av private planforslag

Betalingsregulativet økes med 3,0 %.

2.2.2.19 Husleie i kommunale leiligheter/boligbygg og lokaler som ikke reguleres ut fra kontrakt

Leieprisen for kommunale leiligheter øker i henhold til Husleielovens bestemmelser; generell økning tilsvarende økning i konsumprisindeksen. Regulering skjer fortløpende.

Ved inngåelse av nye kontrakter tilpasses leien til "gjengs leie" for tilsvarende boforhold i Orkdal, forsiktig vurdert. Husleien i pensjonist- og omsorgsboliger endres kun i henhold til endringer i konsumprisindeksen. Leie for lokaler som ikke reguleres i samsvar med inngått kontrakt økes med 3,0 % fra 1.1.13.

Leieprisen i kulturhuset og rådhuset økes med 10 %.

2.2.2.20 Billettpriser på bad/svømmehaller

Prisene for sesongkort økes med 3,0 %.

	2014		2013	
	Voksne	Barn	Voksne	Barn
Enkeltbillett	65	25	65	25
Sesongkort	535	206	520	200

2.2.2.21 Utleiepriser Orklahallen

Satsene økes med 10,0 %.

2.2.2.22 Avgifter til kirken

Satsene for gravfeste for innenbygdsboende økes fra 100 til 150 kroner per grav. Satsene for utenbygdsboende holdes uforandret på 200 kroner.

Avgiftstype	Budsjett 2014		Budsjett 2013	
	Innenbygds	Utenbygds	Innenbygds	Utenbygds
Meditasjonsspill	700 kr	700 kr	700 kr	700 kr
Seremoni inkl. kistegravlegging/urnenedsetting	0 kr	3 000 kr	0 kr	3 000 kr
Kun kistegravlegging	0 kr	1 500 kr	0 kr	1 500 kr
Kun nedsetting av urne	0 kr	750 kr	0 kr	750 kr
Festeavgift reservert/allerede festa kiste-/urnegrav per 5 år	750 kr	1000 kr	500 kr	1000 kr

2.2.2.23 Fellingsavgift for elg og hjort

Fellingsavgiften følger de til enhver tid fastsatte maksimalsatser fastsatt av miljødirektoratet. Satsene for budsjett 2014 angir siste vedtatte maksimalsats.

	Budsjett 2014	Budsjett 2013
	Foreløpige satser	
Elg		
Voksent dyr	496 kr	485 kr
Kalv	292 kr	285 kr
Hjort		
Voksent dyr	379 kr	370 kr
Kalv	230 kr	225 kr

2.2.2.24 Tomtepriser

I kommunestyresak 89/2006 ble tomteprisen på industriområdene Grønøra og Laksøra satt til 400 kr/m², og festeavgift til 6 % av tomtepris. Prisene skal reguleres i forbindelse med budsjettvedtaket hvert år.

Grunnprisen for 2014 økes med 15 kr/m² til 565 kr/m². I tillegg kommer refusjon for infrastruktur på 75 kr/m².

2.2.2.25 Økonomisk støtte til livsopphold

Ungdoms- og korttidssatsene økes med 3,0 %.

For øvrig settes økonomisk støtte til livsopphold lik gjeldende statlige veiledende satser.

2.3 Øvrige budsjettvedtak

2.3.1 Avsetting til fond

Renter på bundne drifts- og investeringsfond avsettes. Renter på øvrige fond disponeres til saldering av driftsbudsjettet. Regulerings- og konsesjonsavgift for kraftutbygging tilføres kraftfondet.

2.3.2 Godtgjøring til ordfører og varaordfører

Ordførerens godtgjørelse settes lik satsen som en stortingsrepresentant får. Varaordførerens godtgjørelse settes til 50 % av ordførerens godtgjørelse.

2.3.3 Investeringene

Tallene i investeringsbudsjettet er gjeldende øvre rammer for prosjektene. Kommunestyret delegerer til rådmannen å godkjenne oppstart av tiltakene innenfor rammene. Det delegeres til rådmannen å foreta nye låneopptak og godkjenne lånevilkår, herunder binde rente og velge långiver for inntil 58,15 mill. kr i henhold til oversikten under.

Låneopptak 2014	
Investeringer vannforsyning og avløp	26 550 000
Leiligheter på Rosenvik	8 500 000
Avlastningsbolig OPS	7 300 000
Nødstrøm IT-rom rådhuset	800 000
Formidlingslån	15 000 000
Totalt	58 150 000

2.3.4 Refinansiering av eldre gjeld

Rådmannen delegeres myndighet til å ta opp lån til finansiering av eldre gjeld og til å slå sammen løpende lån. Rådmannen har fullmakt til å godkjenne endrede lånebetingelser, herunder å binde renten på alle eksisterende lån.

2.3.5 Lønnsreguleringer

Til lønnsregulering i 2013 er det avsatt 17 mill. kr.

Rådmannen gis fullmakt til å foreta nødvendige budsjettkorrigeringer når forhandlingene er ferdige.

2.3.6 Kjøp av kommandobil brannvesenet

Rådmannen har fullmakt til å kjøpe ny kommandobil til brannvesenet innenfor en ramme på 550 000 kr, finansiert med salg av gammel kommandobil.

2.4 Vedtatte Tekstforslag:

2.4.1 Markedsføring idrettsanlegg:

Orkdal kommune er i dag vertskommune for mange og moderne idrettsanlegg. Dette er et aktivum for kommunens innbyggere og for å få folk til å bosette seg i kommunen. Anleggene har god kapasitet som gjør at en bør søke å trekke aktivitet til anleggene fra nabokommuner, regionen og nasjonalt. For å samordne markedsføring og salg av anleggene bør kommunen, idrettslagene og Fjellsportklubben etablere en "ordning" for å øke innsatsen på dette området. Rådmannen bes invitere de berørte partene til et samarbeid for å utvikle en slik "ordning".

Saken med økonomiske konsekvenser legges fram for kommunestyret i juni 2014.

2.4.2 Koordinering av idrett og folkehelsearbeidet:

I kommuneplanen er mestring og folkehelse sentrale stikkord. I budsjett 2014 og HP 2014-2017 er det lagt inn betydelige ressurser for å legge til rette for en slik satsing. I tillegg er det et ønske fra Kulturetaten om en idrettskonsulent. Kommunestyret ber Rådmannen fremme en sak der man ser disse ressursene i sammenheng og at de kan nyttiggjøres på en så effektiv måte som mulig.

Frist: Kommunestyrets juni-møte.

2.4.3 Ekstraordinært utbytte fra Trønderenergi

Trønderenergi har i 2013 hatt store ekstraordinære inntekter i form av salgsgevinst i forbindelse med salget av bredbåndsselskapet Loqal og såkalte harmoniinntekter i forbindelse med nettfusjon for noen år siden. Det er ikke unormalt at ekstrordinære inntekter fører til økt utbytte til eierne. Orkdal kommune mener det er naturlig at noe av disse inntektene brukes til utbytte utover vedtatt utbyttepolitikk.

(Oversendes selskapet som særutskrift)

2.4.4 Utbytte/ekstraordinært utbytte fra Orkdal Energi

Orkdal energi forventer i 2013 et godt resultat. Utover dette har selskapet hatt ekstraordinære inntekter fra salg av bredbåndsvirksomheten til Loqal. Orkdal kommune mener at det er naturlig at selskapet gir utbytte på godt driftsresultat og ekstraordinært utbytte på ekstraordinære inntekter i forbindelse med salg.

(Oversendes selskapet som særutskrift)

2.4.5 NHO-rapporten angående "best praksis"

NHO har gjennomført en undersøkelse angående "best praksis" i kommunesektoren. I denne rapporten er Orkdal kommune nevnt som eksempelkommune på flere områder.

Kommunestyret ber Rådmannen vurdere rapporten og legge fram sin analyse til gjennomgang og diskusjon i formannskapet og kommunestyret.

Frist: Kommunestyrets strategikonferanse i 2014.

2.4.6 Startlån og boligtilskudd

Rådmannen bes om å foreta en beregning av behov for startlån og boligtilskudd for å oppnå målsettingen om at flest mulig skal gå fra å leie kommunal bolig til å eie egen bolig.

Frist: 30.08.2014.

Begrunnelse:

Det er en nasjonal målsetting at flest mulig skal eie egen bolig. Dette er også et satsingsområde i vedtatt Boligsosial handlingsplan. Det kan i mange tilfeller være behov for hel eller del finansiering med Startlån. Om nødvendig kan boligtilskudd kan være et virkemiddel i kombinasjon med Startlån i en finansieringsløsning. Beregningen må være gjennomført innen fristen for søknad til Husbanken om Startlån og boligtilskudd for tildeling i 2015.

2.4.7 Kartlegging av snarveger

Rådmannen bes foreta en kartlegging av snarveger i kommunen, i samarbeid med lokale vel-foreninger.

Målet er å skape trygge snarveger som med rimelige tiltak vil gi stor effekt på både miljø og folkehelse.

På bakgrunn av kartlegginga legger rådmannen fram en plan for markedsføring, oppgradering og finansiering for hovedutvalg teknikk.

Frist: 01.03.14

2.4.8 Arbeid mot mobbing i barnehage

Kommunestyret ber om at arbeidet mot mobbing forsetter, slik at alle barn og unge i Orkdal skal ha en trygg og mobbefri hverdag. Arbeidet har i stor grad rettet seg mot skolene, men Kommunestyret ser at arbeidet må starte enda tidligere, og ber rådmannen legge inn kompetanseheving innen arbeid mot mobbing som tema i kvalitetsprogrammet i Orkdalsbarnehagene. Rapport og status om dette fremlegges for Hovedutvalg for Oppvekst og Omsorg innen 01.04.14-

2.4.9 Fortsatt energieffektivisering

Gjennom nybygging, nyinvesteringer og opplæring av brukere er det oppnådd en betydelig effektivisering i energibruken i kommunale bygg, men fortsatt er det rom for nye tiltak. I tillegg til investeringer i ENØK, er det behov for god kommunikasjon mellom brukere og operatører av de ulike byggene. Kommunestyret ber rådmannen innføre et målrettet opplærings- og veiledningstilbud, for å utnytte potensialet som ligger i godt samspill mellom brukere, operatører og vaktmestere for alle typer bygg. Orientering gis til Hovedutvalg for Teknikk innen 01.03.14

2.4.10 Budsjettbehandlingsprosessen

Det nedsettes et politisk utvalg bestående av gruppelederne som legger fram alternativer for budsjettbehandlingsprosessen, med økonomiske konsekvenser, som sikrer at alle forslag kan bli stemt over. Frist strategikonferansen 2014.

2.4.11 Utvikling av nærmiljøanlegg i Orkanger sentrum

Skolegården på Orkanger Barneskole fungerer som elevens leke- og aktivitetsarena på dagtid. Den blir i tillegg svært ofte brukt som attraktiv møteplass for barn og unge på kvelder og helger. Dette er et nærmiljøanlegg som med sin sentrale beliggenhet brukes hyppig. Skolegården er todelt. Den delen som ligger mot Orkdalsveien og har et forholdsvis oppgradert lekeareal. Blant annet finnes det en ballbinge fra 2007. Skolegården for de minste (1. -4.trinn) ligger lengst mot øst og er i dårlig forfatning. De få apparatene som finnes der er nedslitt. Dette er et skjermet område i forhold til innsyn og trafikk. Det benyttes i dag som nærmiljøanlegg. Synergibruken av skolegård på dagtid og nærmiljøanlegg utenom skoletid er god ressursutnyttelse. Å oppgradere dette området slik at det blir et tilfredsstillende nærmiljøanlegg bør være et samarbeid mellom skolen/kommunen, foreldreutvalg og andre interesser for nærmiljøanlegg på Orkanger. Kommunestyret ønsker en fremdriftsplan og finansieringsplan innenfor de rammer som er avsatt på fond til nærmiljøanlegg.

2.4.12 Gjengroing:

Gjengroing er en nasjonal utfordring.

I Orkdal ser vi at dette begynner å bli et problem.

Boligområder rundt omkring i Orkdal gror igjen. Gjengroinga endrer det visuelle inntrykket, og mange beboere mister utsikten over dalen og ut over fjorden. På samme måte som gjennomreisende snart bare ser trær.

Det er derfor viktig at vi i Orkdalen arbeider for å hindre gjengroing.

Mange innbyggere kan være villige til å hjelpe til med å rydde skog. Det må avklares hvor dette kan gjøres. Kanskje vi kan få til et felles løft.

På denne måten trenger det ikke bli kostbart for kommunen.

Kanskje kan det sendes ut oppfordringer om dugnad til velforeninger og lag, mot at de får beholde veden? Dette må eventuelt gjøres i samarbeid med grunneiere og kommunen. En del av dette arbeidet bør kanskje gjøres i kommunal regi.

På vegne av fellesgruppen ber vi rådmannen vurdere dette, og komme med et forslag på hvordan det eventuelt kan gjennomføres.
Frist 1, april 2014.

2.5 Vedtak i samme møte, K-sak 80/13 Oppgradering av fortau Grønørbrua

Kommunestyret vedtok å oppgradere fortau Grønørbrua i 2014 for 390 000 kr, finansiert fra fond trafikksikkerhet.

2.6 Oppdatering av obligatoriske budsjettskjema etter kommunestyrets budsjettvedtak 18.12.2013

Budsjettskjema 1A - Driftsbudsjettet

	Regnskap	Reg. bud.	Økonomiplan 2014 - 2017			
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tall i 1 kroner						
FRIE DISPONIBLE INNTEKTER						
Skatt på inntekt og formue	-212 214	-223 877	-231 333	-231 333	-231 333	-231 333
Ordinært rammetilskudd	-294 819	-304 710	-326 986	-329 286	-329 286	-329 286
Eiendomsskatt	0	0	0	0	0	0
Andre direkte eller indirekte skatter	-1 640	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Andre generelle statstilskudd	-28 433	-24 294	-5 264	-5 174	-5 084	-4 715
Sum frie disponible inntekter	-537 106	-554 881	-565 583	-567 793	-567 703	-567 334
FINANSINNTEKTER/UTGIFTER						
Renteinntekter og utbytte	-30 022	-28 127	-18 793	-25 095	-25 390	-25 673
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-623	0	0	0	0	0
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	17 275	17 372	20 011	21 264	21 639	21 501
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	22 605	25 982	27 568	29 374	30 668	30 733
Netto finansinntekter/-utgifter	9 235	15 227	28 786	25 543	26 917	26 561
AVSETNINGER OG BRUK AV AVSETNINGER						
Til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	34 985	32 148	10 678	15 092	13 907	14 156
Til bundne avsetninger	296	275	275	275	275	275
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	-13 553	-7 190	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-2 067	-1 970	0	0	0	0
Bruk av bundne avsetninger	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	19 661	23 263	10 953	15 367	14 182	14 431
FORDELING						

Overført til investeringsregnskapet	22 432	16 757	2 736	1 686	1 686	1 686
Til fordeling drift	-485 777	-499 634	-523 108	-525 197	-524 918	-524 656
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	478 587	499 634	523 108	525 197	524 918	524 656
Regnskapsmessig merforbruk (+) / mindreforbruk (-)	-7 190	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 1 B - Til fordeling drift

Konto	R2012	B 2013	2014	2015	2016	2017
1 Rådmannen	47 822	60 759	65 599	80 819	83 380	83 998
2 Skole	103 666	106 265	108 670	108 156	108 156	108 156
3 Barnehage	74 459	73 933	76 299	73 635	73 260	73 552
4 Pleie og omsorg	137 453	139 760	151 986	146 510	146 510	146 510
5 Helse	64 893	69 177	72 500	72 041	72 041	72 041
6 Kultur og fritid	14 223	16 960	13 112	12 829	12 821	12 821
7 Avgiftsbelagte tjenester	-13 122	-15 214	-16 159	-17 707	-20 051	-21 110
8 Tekniske tjenester	49 193	47 994	51 101	48 914	48 801	48 688
Netto til fordeling drift	-478 587	499 634	523 108	525 197	524 918	524 656

Fellesinntekt	-485 777	-499 634	-523 108	-525 197	-524 918	-524 656
Regnskapsmessig merforbruk (+) / mindreforbruk (-)	-7 190	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 2A - Investeringsbudsjettet

	Regnskap		Økonomiplan 2014 - 2017			
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tall i 1 kroner						
INVESTERINGSBEHOV						
Investeringer i anleggsmidler	145 296	131 703	80 650	49 450	27 700	13 120
Utlån og forskutteringer	14 544	16 680	16 686	16 686	16 686	16 686
Avdrag på lån	2 405	2 167	3 193	3 466	3 876	4 458
Avsetninger	6 022	0	0	0	0	0
Årets finansieringsbehov	168 267	150 550	100 529	69 602	48 262	34 264
FINANSIERING						
Bruk av lånemidler	-90 653	-89 876	-68 650	-64 450	-42 700	-28 120
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-568	-3 121	-4 550	0	0	0
Tilskudd til investeringer	-15 634	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-9 993	-12 751	-15 293	-3 466	-3 876	-4 458
Andre inntekter	-25	0	0	0	0	0
Sum eksternt finansiering	-116 873	-105 748	-88 493	-67 916	-46 576	-32 578
Overføring fra driftsbudsjettet	-22 432	-16 994	-2 236	-1 686	-1 686	-1 686
Bruk av avsetninger	-28 962	-27 808	-9 800	0	0	0
Sum finansiering	-168 267	-150 550	-100 529	-69 602	-48 262	-34 264
Udekket / Udisponert	0	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 2 B - Investeringer i anleggsmidler

		HP 2014	HP 2015	HP 2016	HP 2017
	Vei/brann				
105	Knykveien	500	0	0	0
125	Nyasfaltering veier	550	0	0	0
116	Kommandobil brannvesenet	550	0	0	0
	Vatn				
200	Tekniske installasjoner	350	350	350	350
204	Detaljprosjektering vann Monsetjåren	500	0	0	0
210	Supplerende grunnvannsundersøkelser	600	0	0	0
222	Bil vannverket	550	0	0	700
264	Membrananlegg Songmoen	100	0	0	0
266	Etablering av grunnvannkilde	500	6 500	6 500	0
268	Sonevannmåling	350	350	0	0
270	Vannledn.nett, div. problemstrekn.	1 000	1 000	1 000	1 000
276	Eksisveien/Dikeveien	200	500	0	0
284	Monsetjåren/avløp vurderes i tillegg	9 000	7 000	0	0
285	Kvålsjåren/avløp vurderes i tillegg	300	500	5 500	5 170
289	Ledning til Sundli trykkøkn stasjon	0	1 750	1 750	0
290	Sikring dam Strømtjønna	200	0	0	0
291	Godkjenning Orkdal vannverk	0	0	0	200
292	Sikkerhetsledning Gangåsvatnet	800	12 400	0	0
299	Diverse ledningsanlegg	1 700	2 000	2 000	2 000
	Avløp				
300	Tekniske installasjoner	500	500	500	0
306	Nødoverløp fra PSP	300	400	400	0
309	Regnvannsoverløp	200	600	600	0
318	Monsetjåren avløp	4 000	2 650	0	0
324	Renseanlegg - utskifting rotor	200	0	0	0
327	Togstadjåren	500	5 000	4 200	0
331	Pumpestasjon Idrettsparken	6 500	0	0	0
335	Dikesvn Eksisvn avløp	200	1 000	0	0
336	Vormstad-Øyum	1 000	0	0	0
337	Overvann Aunemogjerdet	3 000	0	0	0
338	Overvann OTI	0	500	0	0
346	Driftsbil avløp	550	0	0	0
350	Detaljprosjektering avløp Monsetjåren	500	0	0	0
363	Avløp Grøtte skolebakken	1 100	0	0	0
398	Pumpestasjoner avløp	0	1 200	2 400	1 200
399	Diverse ledningsanlegg avløp	2 350	5 250	2 500	2 500
	Eiendom				
441	Grøtte barnehage	11 400	0	0	0
461	Leiligheter Rosenvik	15 500	0	0	0

462	Avlastningsbolig OPS	14 100	0	0	0
463	Nødstrøm IT-rom/gasslukningsutstyr	1 000	0	0	0
	Totalsum	80 650	49 450	27 700	13 120

3 Sammenfatning av vedtatte endringer med økonomiske oversikter

Dette avsnittet er tabellariske sammenfatninger av rådmannens forslag til handlingsplan korrigert for kommunestyrets endringer.

3.1 Endringer for driftsbudsjettet

Tiltak	2014	2015	2016	2017
Rådmannen				
Sommerjobb for ungdom	280 000	280 000	280 000	280 000
IKT – vakt	600 000	600 000	600 000	600 000
Leie av hyllemeter IKA - Trøndelag	102 000	102 000	102 000	102 000
Reduserte gebyrinntekter forvaltning	250 000	250 000	250 000	250 000
Planlegging av svømmehall/folkehelsesenter	250 000			
Grunnskole og SFO				
Valgfag ungdomsskolen	374 000	584 000	584 000	584 000
Barnehage				
Reduksjon bemanning jfr. utvikling i barnetall	-1 500 000	-1 292 000	-167 000	-167 000
KS-vedtak rammereduksjon	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Helse- og omsorgstjenester				
Utredning pleie- og omsorgstjenester	200 000			
KS-vedtak, økt innsats eldreomsorgen	500 000	500 000	500 000	500 000
Orkdal helsetun				
Styrking helsetunet	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Livsglede for eldre sertifisering	100 000			
Hjemmetjenesten				
Økt leie trygghetsalarmer	-44 000	-92 000	-152 000	-152 000
Styrkning hjemmetjenesten	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Bo- og avlastningstjenesten utskilt	-27 184 000	-25 637 000	-25 637 000	-25 637 000
Helse og familie				
Ungdomspatrolje	80 000	80 000	80 000	80 000
Folkehelsekoordinator	0	650 000	650 000	650 000
Friskliv	400 000	400 000	400 000	400 000
SLT – koordinator	686 000	686 000	686 000	686 000
Helsesøstertjenesten	200 000	200 000	200 000	200 000
Barneverntjenesten				
Styrking av barneverntjenesten	1 550 000	1 550 000	1 550 000	1 550 000
Økte kostnader barn i institusjon	320 000	320 000	320 000	320 000
Kultur og fritid				
Kulturskole i skoletiden	290 000	290 000	290 000	290 000
Økt tilskudd sang/musikk	100 000	100 000	100 000	100 000
Sponsoravtale toppidrettsveka, 3 år t.o.m.2015	0	0	-250 000	-250 000
Orkdal kino og kulturscene	300 000	300 000	300 000	300 000
Orklahallen til tekniske tjenester	-315 000	-282 000	-282 000	-282 000
Støttekontakttjenesten til Bo- og avlastningstj.	-1 564 000	-1 543 000	-1 543 000	-1 543 000
Tekniske tjenester				
Stilling leder beredskap brann - lovpålagt	619 000	619 000	619 000	619 000
Refusjon fra Snillfjord/Brann	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000

Tiltak	2014	2015	2016	2017
Konsesjonskraft (Elsertifikat)	300 000	300 000	300 000	300 000
Vertskapsfunksjon utleie møterom rådhuset	50 000	50 000	50 000	50 000
Tekniske tjenester får ansvaret for Orklahallen	315 000	282 000	282 000	282 000
Orklahallen kommunal bruk	250 000	250 000	250 000	250 000
Orklahallen husleieøkning	-100 000	-200 000	-300 000	-400 000
Orklaparken/grøntareal/gjengroing	500 000	500 000	500 000	500 000
Reasfaltering/grusing: Drift. Andel av 750 000	200 000			
Nyasfaltering: Investering. Andel av 750 000	550 000			

3.2 Avgiftsbelagte tjenester

Vannforsyning

Vedtatt gebyrutvikling:

	2014	2015	2016	2017
Årsgebyr (eks mva)	2 713	3 120	3 276	3 440
Avgiftsendring	-15 %	15 %	5 %	5 %
Bruk av fond (-) og fondsavsetninger (+)	-2 017	-169	-2 039	-1 004

Utredningen om Kjøra vannverk og detaljprosjektering etappe 4 Monsetjåren ligger ikke inn i avgiftsberegningen, men legges inn i neste rullering av handlingsplanen.

Vedtatte investeringer (i 1.000 kr), finansiert ved bruk av lånemidler:

Tiltak (i 1000 kroner)	2013	2014	2015	2016	2017	Senere
Monsetjåren (etappe 1-3)	700	9 000	7 000			
Monsetjåren etappe 4, detaljprosjektering		500				
Kvålsjåren	130	300	500	5 500	5170	
Grunnvannsundersøkelser trinn 1	300	600				
Supplerende grunnvannsundersøkelser		500	6 500	6 500		
Høydebasseng Ustjåren						20 000
Tekniske installasjoner	300	350	350	350	350	
Ombygging basseng Askardet						2 000
Problemstrek og kummer	700	1 000	1 000	1 000	1000	
Dikesvegen/Eksisvegen	700	200	500			
Utbedring ledningsnett		1 700	2 000	2 000	2000	
Ny hovedledning til Sundli trykkøkningsstasjon			1 750	1750		
Sonevannmåling		350	350			
Sikring av dam Strømtjønna		200				
Godkjenning av Orkdal vannverk					200	
Ny driftsbil		550				
Andel tankbil					700	
Sikkerhetsledning Gangåsvatnet		800	12400			
Opprydding/fjerning membranlegg Songmoen		100				
Totalt		16 150	32 350	17 100	9 420	22 000
Driftsprosjekt, utredning Kjøra vannverk		500				

Avløp

Vedtatt gebyrutvikling:

	2014	2015	2016	2017
Årsgebyr (eks mva)	3 800	3 800	3 914	4 031
Avgiftsendring	0 %	0 %	3 %	3 %
Bruk av fond (-) og fondsavsetninger (+)	360	-503	-584	-246

Vedtatte investeringer (i 1.000 kr), finansiert ved bruk av lånemidler:

Tiltak (i 1000-kroner)	2013	2014	2015	2016	2017
Togstadijåren	400	500	5 000	4 200	
Monsetjåren	650	4 000	2 650		
Monsetjåren, detaljprosjektering avløpsledning Plassen-Svorkmo		500			
Pumpestasjoner			1 200	2 400	1 200
Pumpestasjon idrettsparken	300	6 500			
Driftsbil		550			
Ombygging til separatsystem, forsterking av ledningsnett		2350	5250	2 500	2 500
Dikesvegen/Eksisvegen	1 200	200	1000		
Tekniske installasjoner	500	500	500	500	
Nødoverløp fra pumpestasjoner	350	300	400	400	
Regnvannsoverløp	550	200	600	600	
Renseanlegg – utskiftingsrotor.		200			
Vormstad/Øyum		1 000			
Overvannsledning Aunemogjerdet		3000			
Overvannsledning OTI			500		
Overvannsledning Grøtte		1 100			
Sum		20 900	17 100	10 600	3 700
Driftsprosjekt:					
Problemstrekk		500	500	500	500
Uforutsette anlegg (buffer)		500	500	500	500
Bruk av driftsfond til driftsprosjekt		-1000	-1000	-1000	-1000

Feiing

Vedtatt gebyrutvikling:

	2014	2015	2016	2017
Årsgebyr (eks mva)	368	368	379	379
Avgiftsendring	5 %	0 %	3 %	0 %
Bruk av fond (-) og fondsavsetninger (+)	11	34	73	94

Tømming av septiktanker

Ca. 18 % av kommunens innbyggere har private septiktanker/slamavskillere, og slammet fra disse anleggene må tømmes og deponeres.

Det interkommunale selskapet HAMOS har overtatt ansvaret for tømning og deponering, og for innkreving av årsavgifter.

Kommunen har fortsatt ansvaret for tilsyn og kontroll, og har ansvaret for å komme med pålegg om tiltak for å hindre lokal forurensning. Tjenesten utføres av Hamos.

Årlig påslag per anlegg til Orkdal kommune holdes uforandret på 500 kr. Satser er eks. mva.

Fra 2016 kan det kommunale påslaget reduseres vesentlig.

Renovasjon

Årsavgiften holdes lik avgiften kommunen betaler til HAMOS. Satsene for 2014 holdes uendret fra 2013. Sats per år er eks. mva.

Årsavgift renovasjon	Budsjett 2014	Budsjett 2013
Renovasjon	2 450 kr/år	2 450 kr/år

3.3 Investeringsbudsjettet med finansiering

	HP 2014	HP 2015	HP 2016	HP 2017
Investing				
Vannanlegg	16 150	32 350	17 100	9 420
Avløpsanlegg	20 900	17 100	10 600	3 700
Vei/brann				
105 Knykveien	500	0	0	0
125 Nyasfaltering veier	550	0	0	0
116 Kommandobil brannvesenet	550	0	0	0
Eiendom				
441 Grøtte barnehage	11 400	0	0	0
461 Leiligheter Rosenvik	15 500	0	0	0
462 Avlastningsbolig OPS	14 100	0	0	0
463 Nødstrøm IT-rom/gasslukningsutstyr	1 000	0	0	0
Annet				
603 Egenkapitaltilskudd KLP	1 686	1 686	1 686	1 686
825 Utlån startlån	15 000	15 000	15 000	15 000
825 Avdrag husbanken	3 193	3 466	3 876	4 458
Sum	100 529	69 602	48 262	34 264
Finansiering				
Brik av lånemidler	-68 650	-64 450	-42 700	-28 120
Salg av anleggsmidler	-4 550			
Mottatte avdrag	-3 193	-3 466	-3 876	-4 458
Refusjoner	-12 100			
Overføring fra drift	-2 236	-1 686	-1 686	-1 686
Bruk av fond	-9 800			
Sum	-100 529	-69 602	-48 262	-34 264

3.4 Fondsavsetning i driftsbudsjettet

Ansvar	Ansvar(T)	Prosjekt	Tekst	HP 2014	HP 2015	HP 2016	HP 2017
Disposisjonsfond							
1140	Oppmåling			140 000	140 000	140 000	140 000
5230	Orkdalstorget		Flyktningefond	100 000	100 000	100 000	100 000
6119	Andre kulturformål	921	Orkdalshistoria i ny drakt	50 000	50 000	50 000	50 000
8190	Kommunale vegger		Trafikksikkerhetstiltak	200 000	200 000	200 000	200 000
9030	Integr.tilskudd flyktninger	800	Tiltak flyktninger	1 176 000	1 176 000	1 176 000	1 176 000
9300	Disposisjonsfond		Generell avsetning	8 774 000	13 188 000	12 003 000	12 252 000
9300	Disposisjonsfond		Kulturhus	350 000	350 000	350 000	350 000
9300	Disposisjonsfond		Større lokale kulturarr.	100 000	100 000	100 000	100 000
9300	Disposisjonsfond		Ressurskrevende brukere	278 000	278 000	278 000	278 000
	Sum disposisjonsfond			11 168 000	15 582 000	14 397 000	14 646 000
Bundne fond							
1161	Viltforvaltning			98 000	98 000	98 000	98 000
7131	Avløp			860 000	0	0	254 000
7132	Feiing			11 000	34 000	73 000	94 000
7133	Spredt avløp			89 000	93 000	5 000	7 000
9310	Bundne fond		Renteavsetning	275 000	275 000	275 000	275 000
	Sum bundne fond			1 333 000	500 000	451 000	728 000
	Totalt			12 501 000	16 082 000	14 848 000	15 374 000

3.5 Bruk av fond i driftsbudsjettet

Ansvar	Ansvar	Prosjekt	Tekst	HP2014	HP2015	HP2016	HP2017
1020	Næring	900	Næringsfond	-683 000	-574 000	-574 000	-574 000
1020	Turistinformasjon	900	Næringsfond	-104 000	-104 000	-104 000	-104 000
1030	IT-avdelinga	647	E-kommune	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
1061	Lærlinger			-323 000	0	-323 000	0
1161	Viltforvaltning			-62 000	-62 000	-62 000	-62 000
1162	Fiskeforvaltning			-13 000	-13 000	-13 000	-13 000
1910	Premieavvik			-3 308 000	-2 292 000	0	0
2010	Fellesutg. Skole	725	Undervisning storbrukere	-360 000	-360 000	-360 000	-360 000
2910	Årlivoll skole	713	Mjovatnet leiområde	-9 000	-9 000	-9 000	-9 000
5160	Psykisk helse og rusarbeid	805	Drop-in prosjektet	-101 000	0	0	0
5160	Psykisk helse og rusarbeid	894	Rask psyk. helsehjelp	-1 700 000	-1 700 000	0	0
6111	Orkdal kino		I blanke messingen	-40 000	0	0	0
6112	Orkdal kulturhus		I blanke messingen	-20 000	0	0	0
6114	Idrett	900	Næringsfond, sponing toppidrettsveka	-250 000	-250 000	0	0
7130	Vannverk			-2 017 000	-169 000	-1 039 000	-1 004 000
7130	Vannverk	576	Sjøledning Kjøra/Geita	-500 000	0	0	0
7131	Avløp	503	Problemområder vann/avløp	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
8190	Kommunale vegger	106	Fortau Grønnørbrua	-390 000	0	0	0
				-11 380 000	-7 033 000	-3 984 000	-3 626 000

3.6 Økonomisk oversikt - drift

Tall i 1000 kroner	Regnskap	Reg. bud.	Økonomiplan 2014 - 2017			
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
DRIFTSINNTEKTER						
Brukerbetalinger	-36 971	-38 828	-40 806	-41 029	-41 029	-41 029
Andre salgs- og leieinntekter	-76 274	-75 568	-72 902	-76 150	-77 595	-79 152
Overføringer med krav til motytelse	-134 752	-113 269	-101 263	-100 781	-100 781	-100 781
Rammetilskudd	-294 819	-304 710	-326 986	-329 286	-329 286	-329 286
Andre statlige overføringer	-24 432	-22 950	-18 431	-18 341	-18 251	-17 882
Andre overføringer	-803	-1 138	-195	-195	-195	-195
Inntekts- og formuesskatt	-212 214	-223 877	-231 333	-231 333	-231 333	-231 333
Eiendomsskatt	0	0	0	0	0	0
Andre direkte og indirekte skatter	-2 206	-2 460	-2 460	-2 460	-2 460	-2 460
Sum driftsinntekter	-782 470	-782 800	-794 376	-799 575	-800 930	-802 118
DRIFTSUTGIFTER						
Lønnsutgifter	416 346	426 654	432 329	432 749	431 796	431 496
Sosiale utgifter	106 049	115 454	124 181	126 069	126 525	126 482
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjensteproduksjon	119 137	106 754	105 445	104 414	105 126	104 441
Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjensteproduksjon	34 471	41 706	38 821	38 992	38 979	38 966
Overføringer	59 299	58 644	70 382	70 177	69 544	69 836
Avskrivninger	34 736	37 203	37 901	39 450	41 795	42 856
Fordelte utgifter	-8 211	-9 630	-9 536	-9 536	-9 536	-9 536
Sum driftsutgifter	761 827	776 785	799 523	802 315	804 229	804 541
Brutto driftsresultat	-20 642	-6 015	5 147	2 740	3 299	2 423
EKSTERNE FINANSINNTEKTER						
Renteinntekter og utbytte	-30 193	-28 127	-18 793	-25 095	-25 390	-25 673
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-623	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på lån	-207	-91	-91	-91	-91	-91
Sum eksterne finansinntekter	-31 023	-28 218	-18 884	-25 186	-25 481	-25 764
EKSTERNE FINANSUTGIFTER						
Renteutgifter og låneomkostninger	17 280	17 374	20 013	21 266	21 641	21 503
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	22 605	25 982	27 568	29 374	30 668	30 733
Utlån	153	200	200	200	200	200
Sum eksterne finansutgifter	40 039	43 556	47 781	50 840	52 509	52 436
Resultat eksterne finanstransaksjoner	9 016	15 338	28 897	25 654	27 028	26 672
Motpost avskrivninger	-34 736	-37 203	-37 901	-39 449	-41 793	-42 852
Netto driftsresultat	-46 363	-27 880	-3 857	-11 055	-11 466	-13 757

BRUK AV AVSETNINGER						
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	-13 553	-7 190	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-18 769	-15 099	-5 441	-3 652	-1 683	-1 360
Bruk av bundne fond	-1 956	-5 035	-5 939	-3 384	-3 385	-2 266
Sum bruk av avsetninger	-34 278	-27 324	-11 380	-7 036	-5 068	-3 626
AVSETNINGER						
Overført til investeringsregnskapet	22 432	17 114	2 736	1 686	1 686	1 686
Avsatt til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	38 391	34 176	11 168	15 905	14 397	14 969
Avsatt til bundne fond	12 627	3 914	1 333	500	451	728
Sum avsetninger	73 450	55 204	15 237	18 091	16 534	17 383
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-7 190	0	0	0	0	0

Netto driftsinntekter	-782 470	-782 800	-794 376	-799 575	-800 930	-802 118
Netto driftsresultat	-46 363	-27 880	-3 857	-11 055	-11 466	-13 757
Netto resultatgrad	5,93 %	3,56 %	0,49 %	1,38 %	1,43 %	1,72 %

Premieavvik	-15030	-8578	-18025	-7540	-7540	-7540
Momskompensasjon fra investering	-20331	-14228		0	0	0
Netto resultatgrad korrigert for premieavvik og momskompensasjon	1,47 %	0,67 %	-1,82 %	0,44 %	0,49 %	0,78 %

3.7 Økonomisk oversikt - investering

Tall i 1000 kroner	Regnskap	Reg. bud.	Økonomiplan 2014 - 2017			
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Inntekter						
Salg driftsmidler og fast eiendom	-568	-3 121	-4 550	0	0	0
Andre salgsinntekter	-11	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	-5 319	-10 584	-12 100	0	0	0
Statlige overføringer	-15 434	0	0	0	0	0
Andre overføringer	-200	0	0	0	0	0
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-15	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-21 547	-13 705	-16 650	0	0	0
DRIFTSUTGIFTER						
Lønnsutgifter	1 809	0	0	0	0	0
Sosiale utgifter	358	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon	120 964	129 568	73 050	49 450	27 700	13 120
Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjenesteproduksjon	0	0	0	0	0	0
Overføringer	22 162	2 135	7 600	0	0	0
Avskrivninger	3	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0	0	0	0
Sum utgifter	145 296	131 703	80 650	49 450	27 700	13 120
Finansransaksjoner						
Avdrag på lån	2 405	2 167	3 193	3 466	3 876	4 458
Utlån	9 904	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Kjøp av aksjer og andeler	4 641	1 680	1 686	1 686	1 686	1 686
Avsatt til ubundne investeringsfond	3 736	0	0	0	0	0
Avsatt til bundne fond	2 286	0	0	0	0	0
Sum finansransaksjoner	22 971	18 847	19 879	20 152	20 562	21 144
Sum finansieringsbehov	146 720	136 845	83 879	69 602	48 262	34 264
Finansiering						
Bruk av lån	-90 653	-89 876	-68 650	-64 450	-42 700	-28 120
Mottatte avdrag på utlån	-4 674	-2 167	-3 193	-3 466	-3 876	-4 458
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponerte mindreforbruk	0	0	0	0	0	0
Overført fra driftsregnskapet	-22 432	-16 994	-2 236	-1 686	-1 686	-1 686
Bruk av disposisjonsfond	-21 685	-25 268	-9 800	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	-7 224	0	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	-53	-2 540	0	0	0	0
Sum finansiering	-146 720	-136 845	-83 879	-69 602	-48 262	-34 264
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0	0

4 Bakgrunnsinformasjon fra rådmannens notat til handlingsplan og budsjett

Rådmannens notat, revidert etter kommunestyrets vedtak

5 Innledning

I handlingsplanperioden 2014 – 2017 forventes fortsatt vekst og utvikling i regionen. Orkdal sin rolle som regionsenter og regionalt tyngdepunkt ser ut til å forsterkes, og ikke minst kommunens rolle som handelssenter vil styrkes med vedtatte og planlagte utvidelser. I og med at ny regjering har varslet en reform med tanke på mer robust kommunestruktur må det også forventes at kommunen skal bidra i utredningsarbeid og beslutningsprosesser omkring dette temaet i perioden.

Etter noen år med relativt lav folketallsvekst har veksten økt det siste året, og dette fører også til økte overføringer til kommunen. Vi ser imidlertid at oppgaver og forventninger øker i samme takt, og i tillegg har kommunens pensjonsforpliktelser økt kraftig slik at det er lite rom for nye tiltak. Det er derfor viktig å ha fortsatt stor fokus på best mulig ressursbruk og kontinuerlig utvikling av tjenestekvalitet innenfor gitte økonomiske rammer.

Kommunens viktigste strategiske dokument er kommuneplanens samfunnsdel, og dette dokumentet ble revidert i mai 2013. Handlingsplanen er kommuneplanens kortsiktige del, og utviklingsområder og prioriteringer skal bidra til å realisere vedtatte strategier i planen.

Mestring er et gjennomgående tema i planen, og målet er at kommunale tjenester skal bistå den enkelte best mulig til å mestre egne liv. Dette er grunnlaget for utviklingsarbeid innenfor skole og barnehage, innen helserelaterte tjenester, arbeid med sysselsetting og aktivisering samt innen boligsosialt arbeid. Fysisk helse og aktivitet har også stort fokus, og med store investeringer innenfor idrettsanlegg de siste årene er det viktig at anleggene blir tatt i bruk av flest mulig. Med andre ord er det behov for å styrke forebyggingsperspektivet for å kunne møte kommende utfordringer best mulig.

Utvikling av pleie- og omsorgstjenestene må nevnes spesielt på grunn av økningen i antall eldre de kommende årene. Dette krever både tilrettelegging av tjenester og lokalsamfunnet som helhet, og ikke minst må dette aspektet være med i utvikling av boområder og botilbud. Å øke attraktiviteten som bokommune er også et viktig satsingsområde i planen, og sentrumsutvikling er en viktig del av dette. Økt aktivitet innenfor dette området vil også kreve ressurser utover dagens nivå. Videre vil økt vekst etter hvert kreve økt kapasitet innen barnehage og skole i tillegg til at det vil være behov for å øke standarden på deler av bygningsmassen. I rådmannens notat er det ikke lagt inn nye store investeringer, bortsett fra på avgiftsbelagt sektor, men det legges opp til utredninger som vil gi et grunnlag for å vurdere investeringer i neste revisjon av Handlingsplan.

Det er behov for å vurdere andre inntektsmuligheter for eksempel eiendomsskatt og tomtesalg for å kunne satse på sentrumsutvikling, videreutvikling som attraktiv bostedskommune.

Grethe Metliaas
rådmann

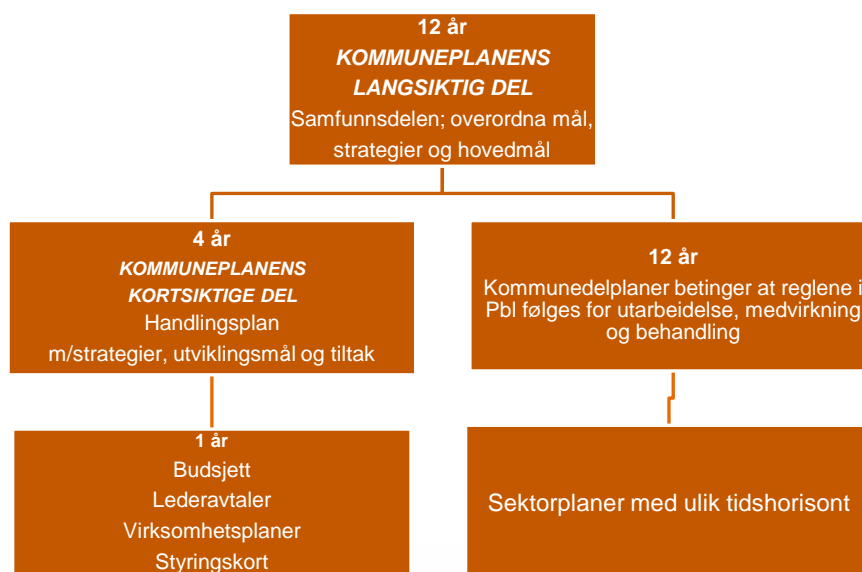
6 Overordna mål og organisering i Orkdal kommune

Alle kommuner skal utføre en løpende kommuneplanlegging for å samordne sin aktivitet best mulig. Kommuneplanen skal inneholde en langsiktig del med mål for utviklingen og en kortsiktig del med handlingsplan og budsjett.

Utvikling i folketall vil være avgjørende for den kommunale virksomheten og valg av forutsetninger for befolkningsutvikling vil være avgjørende for planarbeidet.

6.1 Plansystem

Som vist i figuren nedenfor tar handlingsplanen utgangspunkt i samfunnsdelen. Fagplaner og lederavtaler tar utgangspunkt i samfunnsdelen. Dette dokumentet tar for seg figurens venstre side, det vil si handlingsplan for de neste 4 årene samt budsjett for kommende år.

6.2 Kommuneplanens samfunnsdel 2013 - 2025

Kommuneplanen viser kommunestyrets visjoner om strategier for utvikling av Orkdal kommune. Kommuneplanens langsiktige del består av denne samfunnsdelen og en arealdel. Arealdelen behandles i egen planprosess.

I samfunnsdelen er kommunestyrets overordna mål – hovedfokusområder fastlagt og det er pekt på strategier for å nå disse målene. Disse målene og strategiene skal legges til grunn for videre tiltak og økonomiske prioriteringer i handlingsplan og budsjett.

6.2.1 Et godt grunnlag for utvikling

Orkdal kommune har store verdier både i natur og menneskelige ressurser, og dette er et godt grunnlag for videreutvikling av kommunen. Vi har en særlig sterk stilling som næringskommune med en rik industrihistorie og et mangfoldig arbeidsliv med betydelig industri, handel, offentlig virksomhet og landbruk. Samtidig har vi også verdifulle grendesamfunn i tradisjonelle jordbruksområder

Orkdal har også verdifulle naturområder med fjell, skog, lakseelva Orkla og tilgang til fjorden som gir oss rik anledning til naturopplevelser og friluftsliv. Idretten har også en sterk stilling i lokalsamfunnet og har bidratt med tilrettelegging for friluftsliv og til utbygging av store idrettsanlegg av høy kvalitet. Vi har også sterke tradisjoner når det gjelder travsport.

Ikke minst har vi en stor frivillig sektor og et rikt kulturliv.

Orkdal er en del av Trondheimsregionen, og det er kort vei og god bussforbindelse slik at en også kan benytte seg av det tilbudet som finnes i byen. Orkanger er samtidig regionsenter og handelssenter for et stort omland både i sørvestdelen av Sør-Trøndelag og deler av Nordmøre. Beliggenheten medfører at en har en stor grad av pendling både inn og ut av kommunen.

6.2.2 Glød og go'fot

For å skape resultater sammen må vi skape en glød som frigjør energi og arbeidsglede. Vi vil bygge på «go'fot»-teorien som betyr at alle må få videreutvikle det de er gode på og vokse på det, samtidig som vi må ha god samhandling mellom alle aktører. Slik får vi brukt våre menneskelige ressurser best mulig for å møte framtidens utfordringer.

For å motvirke livsstilssykdommer skal fysisk trening og aktivitet være et gjennomgående satsingsområde for barn, unge, voksne og eldre. Trening og aktivitet vil også bidra til å skape fellesskap og trivsel.

6.2.3 Verdier for videreutvikling

Følgende verdier er nedfelt i kommunens utviklingsstrategi 2012-2015 og arbeidsgiverstrategi 2012-2015:

NYSKAPENDE

Vi skal være nyskapende og ønsker å ligge i forkant av utviklinga.

EFFEKTIV

Vi er bevisst på at vårt oppdrag er å sikre optimal utnytting av fellesskapets ressurser både hver for oss og i samhandling med andre slik at innbyggeren får mest og best tjenester i forhold til ressursene som stilles til disposisjon

RAUS

For at vi skal ha mot til nyskaping og for at alle skal vokse og oppleve mestring må de menneskelige relasjonene mellom ledere og ansatte, ansatte og brukere være preget av raushet.

6.2.4 Orkdal som bokommune

MÅL: Orkdal er en attraktiv og trygg bokommune

Vi vil:

- Legge til rette for et variert boligtilbud
- Sikre god tilgjengelighet for alle gjennom universell utforming
- Ta vare på og videreutvikle grønne områder i sentrumsområdene
- Bygge ut et sammenhengende gang- og sykkelvegnett
- Bidra til estetisk gode boområder gjennom fokus på byggeskikk
- Bidra til levende grendesamfunn utenom sentrumsområdene
- Prioritere rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid
- Utvikle sentrumsområder med varierte tilbud for kommunens innbyggere og hele regionen
- Videreutvikle beredskapsapparatet i tråd med endringer i risikobildet og oppdatert ROS-analyse
- Utvikle informasjonsformidling for krisesituasjoner

MÅL: Orkdal har et variert kulturtilbud som skaper positiv lokal identitet og fellesskap

Vi vil:

- Utvikle kulturtilbud med høy kvalitet gjennom samarbeid med lokale og profesjonelle aktører
- Sikre og formidle kunnskap om vår historie for å skape lokal identitet og stolthet

- Fremme idrett og friluftsliv og dermed folkehelse ved aktiv bruk av idrettsanlegg, nærområder og utmarka

6.2.5 Barn og familie - Oppvekst

MÅL: Våre barn og unge opplever mestring og utvikling og får et godt grunnlag for voksenlivet

Vi vil:

- Bistå barn og foreldre gjennom tidlig og samordna innsats
- Bistå voksne i foreldrerollen gjennom tett samarbeid og faglig veiledning
- Utvikle et inkluderende og trygt miljø i barnehage og skole
- Legg til rette for at barn og unge skal oppleve mestring i barnehage, skole og på fritida
- Utvikle helhetlig læringsstrategi for barnehage og grunnskole
- Legge til rette for at alle elever som går ut av grunnskolen skal mestre de grunnleggende ferdighetene
- Legge til rette for helsefremmende og fysisk aktivitet for barn og familier
- Gi best mulig tilpasset opplæring

6.2.6 Helse og velferd

MÅL: Vi skal fremme psykisk og fysisk helse, mestring og livskvalitet for våre innbyggere

Vi vil:

- Utvikle helsetjenester som prioriterer helsefremmende og forebyggende tiltak
- Utvikle et koordinert tjenestetilbud som har fokus på brukernes ressurser og mestringsevne
- Tilrettelegge fysisk aktivitet for eldre og syke
- Legge til rette for at den enkelte lengst mulig selv kan styre eget liv
- Utvikle bruken av velferdsteknologi
- Bidra til at flest mulig kan eie egen bolig
- Videreutvikle samarbeidet med frivillig sektor

6.2.7 Klima og miljø

MÅL: Klima- og miljøhensyn ivaretas i all kommunal virksomhet

Vi vil:

- Synliggjøre og ta vare på naturmangfoldet som en ressurs for lokalsamfunnet
- Samordne forvaltning av natur, friluftsliv og kulturminner og bruke disse verdiene som et verktøy for å løse utfordringer innen folkehelse, miljø og klima
- Legge til rette for miljøvennlige boformer
- Legge til rette for økt kollektivtransport – lokalt og regionalt
- Samordne areal- og transportplanlegging for å begrense behov for transport (reduere klimautslipp)
- Søke samarbeid med regionale myndigheter og nabokommuner om «Miljøpakke Orkdal»
- Arbeide for å redusere energiforbruket i kommunale bygg
- Bidra til økt bruk av bioenergi og fjernvarme
- Ivareta biologisk mangfold og verdifullt kulturlandskap
- Videreføre intensjonen i Orkdal 2040 om fortetting av sentrum og sterkt jordvern

6.2.8 Næring

MÅL: Orkdal har et sterkt og variert næringsliv

Vi vil:

- Drive effektiv saksbehandling for næringslivet
- Sikre god tilgang på næringsarealer og boligområder
- Satse på utbygging av infrastruktur
- Ha rett virksomhet på rett sted
- Prioritere nettverksbygging/utvikling både lokalt og regionalt
- Ivareta landbrukets produksjonsgrunnlag gjennom aktivt jordvern
- Satse på lokalprodusert mat som utgangspunkt for reiselivsvirksomhet

6.2.9 Tjenesteproduksjon og samfunnsdeltakelse

MÅL: Alle innbyggerne får nødvendige tjenester til å mestre egen hverdag og mulighet for samfunnsdeltakelse

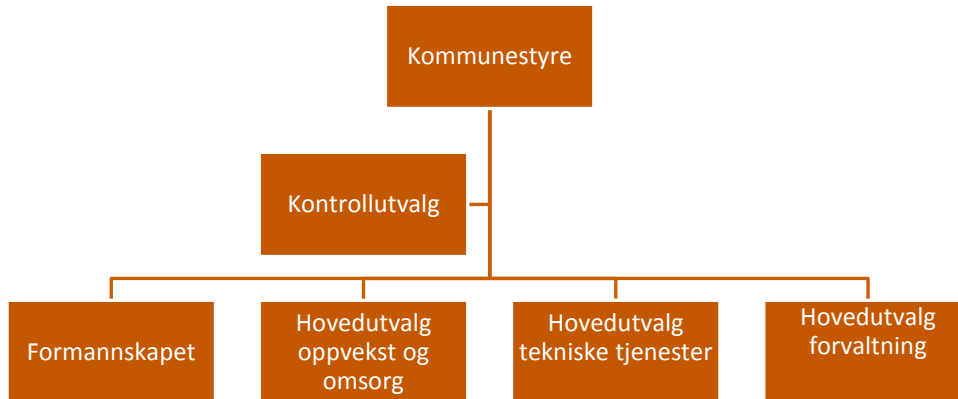
Vi vil:

- Utvikle kommunen til en arbeidsplass som gir læring og vekst for alle medarbeidere
- Drive kontinuerlig forbedringsarbeid for optimal ressursutnytting
- Sørge for å ha nødvendig kompetanse for å løse nye oppgaver
- Være en foregangskommune for IKT med optimal bruk av datateknologi
- Utvikle døgnåpen forvaltning
- Bruke sosiale medier for å nå ut med informasjon raskt
- Styrke den enkeltes mulighet for sysselsetting og aktivitet gjennom varierte tilbud

7 Organisering

7.1 Politisk organisering

Kommunestyret har 35 medlemmer, og formannskapet har 11. Hovedutvalg for oppvekst om omsorg har 7 medlemmer, hovedutvalg for forvaltning har 11 og hovedutvalg for tekniske tjenester har 7 medlemmer.

Oppgavefordelingen mellom formannskap og hovedutvalgene er slik:

Oppgaver for Formannskapet:

- Finansutvalg – budsjett, regnskap, skatt – økonomi
- Kultur
- Næringsutvikling, inkludert støtteordninger i landbruket
- Kommuneplan – overordnet styring
- Miljøutvalg
- Lederavtale med rådmannen
- Arbeidsgiverspørsmål – partssammensatt utvalg (administrasjonsutvalg) for kommunen
- Trafikksikkerhet

Oppgaver for Hovedutvalg oppvekst og omsorg:

- Alle driftsspørsmål innenfor oppvekst og omsorg

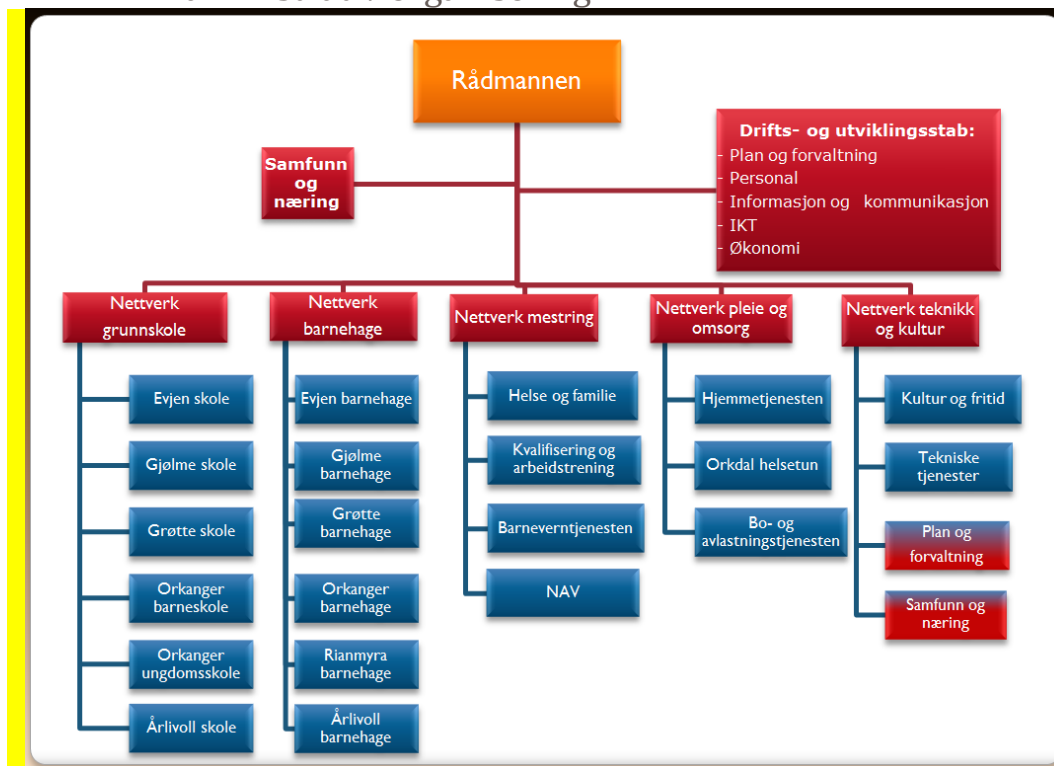
Oppgaver for Hovedutvalg tekniske tjenester:

- Alle driftsspørsmål innenfor tekniske tjenester
- Alle kommunale bygg, veier, vann, avløp, renovasjon, feiing og brannberedskap

Oppgaver for Forvaltningsutvalget:

- Alle saker der kommunen gir tillatelser/avslag, gjennomfører kontroll eller gir pålegg
- Plan og bygningslov
- Miljø/forurensning
- Veilov, jordlov, skoglov, forpaktningenslov
- Konesjonslov
- Alkohollov
- Brannlovgivning (forebyggende arbeid med mer)

7.2 Administrativ organisering

Orkdal kommune innførte 1.1.2004 en såkalt tonivå-modell. Modellen gir økt delegering av driftsmyndighet til de tjenesteytende enhetene. Fra 2014 har kommunen 21 resultatenheter som rapporterer direkte til rådmannsnivået.

Det er 2 sentrale ledergrupper i kommunen. Overordnet ledergruppe består av rådmann og to assisterende rådmenn. Driftsledergruppen består av overordnet ledergruppe og enhetslederne. I tillegg er det opprettet disse fagnettverkene.

- Nettverk skole
- Nettverk barnehage
- Nettverk mestring
- Nettverk pleie og omsorg
- Nettverk teknikk og kultur

Disse har bl.a. et spesielt ansvar for samordning innenfor sine sektorer. I strategiske saker suppleres overordnet ledergruppe med representanter fra driftsledergruppen ved behov. Ledelse og styring i Orkdal kommune tar utgangspunkt i at myndighet plasseres så nær brukerne som mulig. Enhetsledere har derfor et fullstendig og helhetlig ansvar for personalspørsmål, økonomi, resultatoppnåelse og drift innenfor sine ansvarsområder. Ledelse er avtalebasert ved at formannskapet årlig inngår lederavtale med rådmannen, og at rådmannen årlig inngår lederavtaler med alle stabs- og enhetsledere i organisasjonen. Balansert målstyring er et sentralt element i alle lederavtaler.

Fra høsten 2013 er det opprettet et Oppvekstforum der formålet er å sikre helhet og samordning av tiltak rettet mot barn, unge og familier og sikre framdrift i utviklingstiltak som er forankret i kommuneplanens mål og strategier innenfor oppvekstområdet. Oppvekstforumet er et fagforum for ledere og andre aktører innenfor oppvekstområdet. Oppvekstforumet kommer i tillegg til de ordinære faglige nettverkene og skal gjennomføres en til to ganger i kvartalet.

8 Rammebetingelser

8.1 Om Orkdal kommune

Orkdal kommune ligger i Sør-Trøndelag fylke, ca. 5 mil sør for Trondheim. Kommunen er på 594,4 km², og hadde pr 1.1.2013 11 519 innbyggere. 72 % av innbyggerne var bosatt i tettbygd strøk.

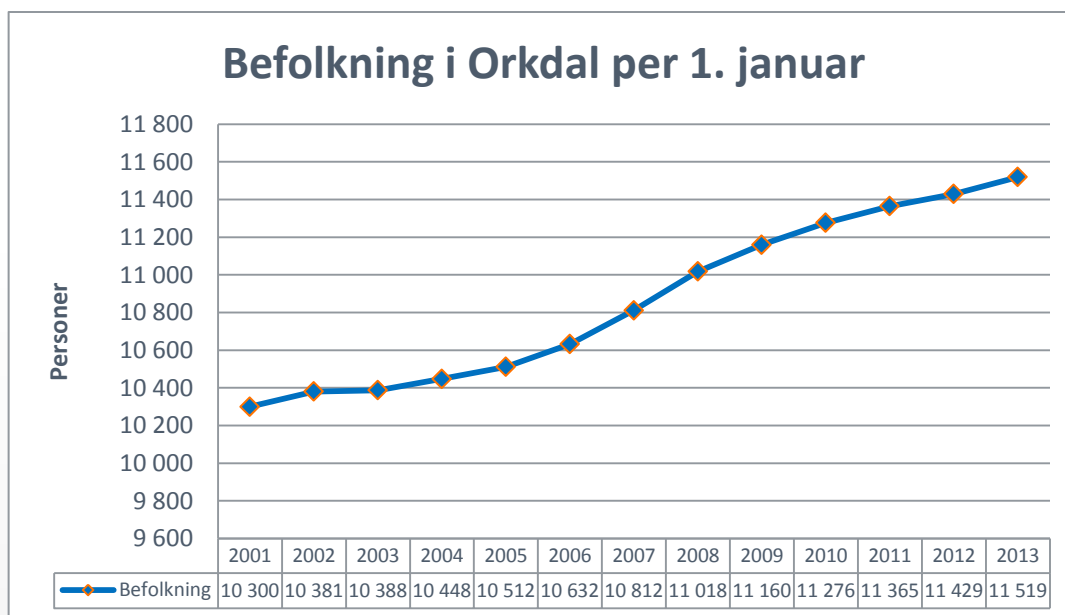
Kommunen er en stor industrikommune, og liker å kalle seg industrikommune nr. 1 i Trøndelag. Det er lokalsykehus i kommunen, og en godt utbygd skolestruktur.

Det er gode muligheter for friluftsliv i kommunen, kort vei til skog, sjø, og fjell, og ei rik lakseelv. Det er gode idrettsanlegg både utendørs og innendørs, og mange kulturtilbud.

8.2 Befolkningsutvikling

Befolknings sammensetning, levekår og bosettingsmønster, er indikatorer som berører utgiftsbehovet til kommunen. For å gi innbyggerne et minimumsnivå av tjenester, er en viss andel av kommunens finansiering knyttet til dette. Orkdal er definert til å ha lave bundne kostnader ut fra demografi og geografi.

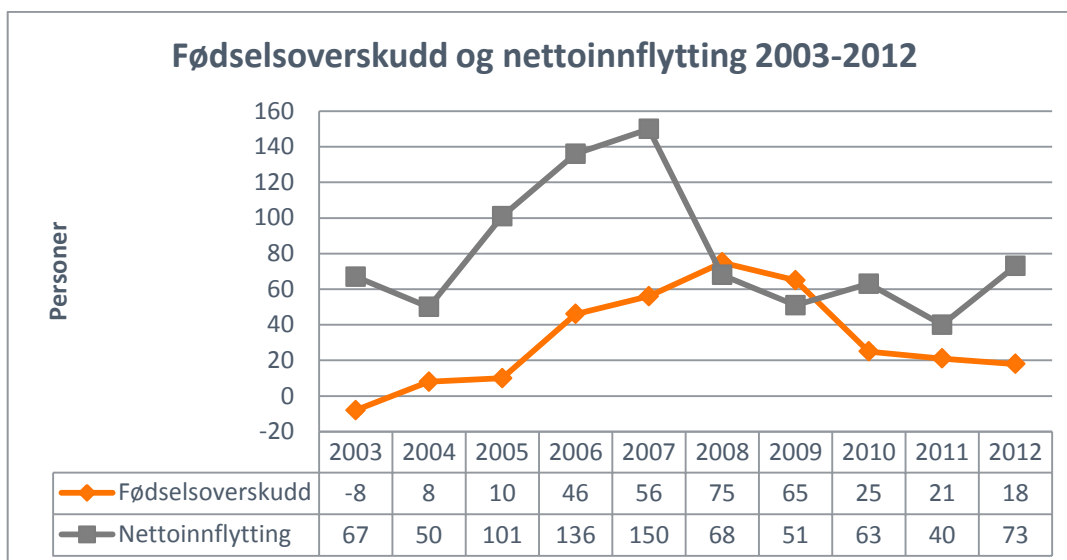
Orkdal kommune hadde i mange år et stabilt innbyggertall. I 1987 passerte kommunen 10 000 innbyggere. I 2001 bodde det 10.300 personer i kommunen. I perioden 2005-2008 var veksten mye større, 506 personer på tre år. Det var tre hovedgrunner til den store økningen: Gode konjunkturer i næringslivet (mye arbeidsinnvandring), ny E-39 mellom Orkdal og Trondheim, og store fødselskull. Etter 2008 har veksten flatet ut, og ligger under landsgjennomsnittet.

Å dimensjonere tjenestetilbudet til en stabil innbyggermasse er langt lettere enn å dimensjonere tilbudet til en raskt voksende befolkning.

Endring i befolkningstall skyldes i stor grad to forhold:

- Fødselsoverskuddet, forholdet mellom antall fødte og antall døde
- Nettoflytting, forholdet mellom fraflytting og tilflytting

Vi ser her at det er store endringer over tid, der spesielt perioden 2004-2010 skiller seg ut.

Befolkning pr 01.01	2009	2010	2011	2012	2013
0 år	162	169	127	136	120
1-5 år	697	744	778	790	771
6-12 år	985	962	988	978	1 012
13-15 år	411	422	416	417	418
16-66 år	7 402	7 444	7 498	7 528	7 551
67-79 år	993	1 011	1 028	1 052	1 103
80 år og over	510	524	530	528	544
Sum	11 160	11 276	11 365	11 429	11 519

Befolkningsprognoser

I SSBs prognoser for utviklingstrekkene i befolkningen ligger forventninger om at:

- Personer over 67 dobles frem mot 2060
- Forventet levealder øker
- Flyttemønstre omtrent som de 5 siste årene
- Etter hvert redusert innvandring

SSB har laget prognoser med ulike variabler. "Middel-modellen" (middels fruktbarhet, middels utvikling i levealder, middels innenlands flytting og middels netto innvandring) gir følgende prognose for Orkdal:

Prognose pr 01.01	2013	2014	2015	2016	2020	2025	2030
0 år	137	139	139	142	149	152	152
1-5 år	771	770	753	720	756	794	800
6-12 år	999	992	1 039	1 081	1 125	1 131	1 179
13-15 år	421	457	444	438	460	509	505
16-66 år	7 576	7 619	7 664	7 734	8 020	8 340	8 632
67-79 år	1093	1147	1206	1266	1497	1737	1839
80-89 år	451	451	451	449	438	523	716

Prognose pr 01.01	2013	2014	2015	2016	2020	2025	2030
90 år og eldre	84	89	92	89	102	111	114
Sum	11 532	11 664	11 788	11 919	12 547	13 297	13 937

Prognosen er laget av SSB i 2012, og for 2013 kan vi direkte lese av avviket mellom prognose og realitet ved å sammenligne med forrige tabell.

Spesielt fire aldersgrupper i befolkningen har behov for mange kommunale tjenester

- **Gruppen 1-5 år** har behov for blant annet barnehageplass. 2012 ser ut til å være et toppnivå som ikke blir nådd igjen før mellom 2020 og 2025.
- **Gruppen 6-12 år**, elever i barneskolen. Det forventes en økning fra 2015
- **Gruppen 13-15 år**, elever i ungdomskolen. Det blir en topp i 2014, som så ikke blir nådd før 2020.
- **Gruppen 80 år og over** er de som har mest behov for institusjonstjenester, omsorgsleiligheter, middagsombringning og andre hjemmebaserte tjenester. Denne gruppen vil øke svakt de neste årene, men vokse raskt etter 2020.

8.3 Kommunal tjenesteyting 2012

Kommunal sektor har en omfattende tjenesteproduksjon. I det etterfølgende gjengis en del viktige nøkkeltall for denne tjenesteproduksjonen for 2012. Mer omfattende analyser finnes i vedlagte nøkkeltallsanalyse.

8.3.1 Netto driftsutgifter i forhold til målgruppe

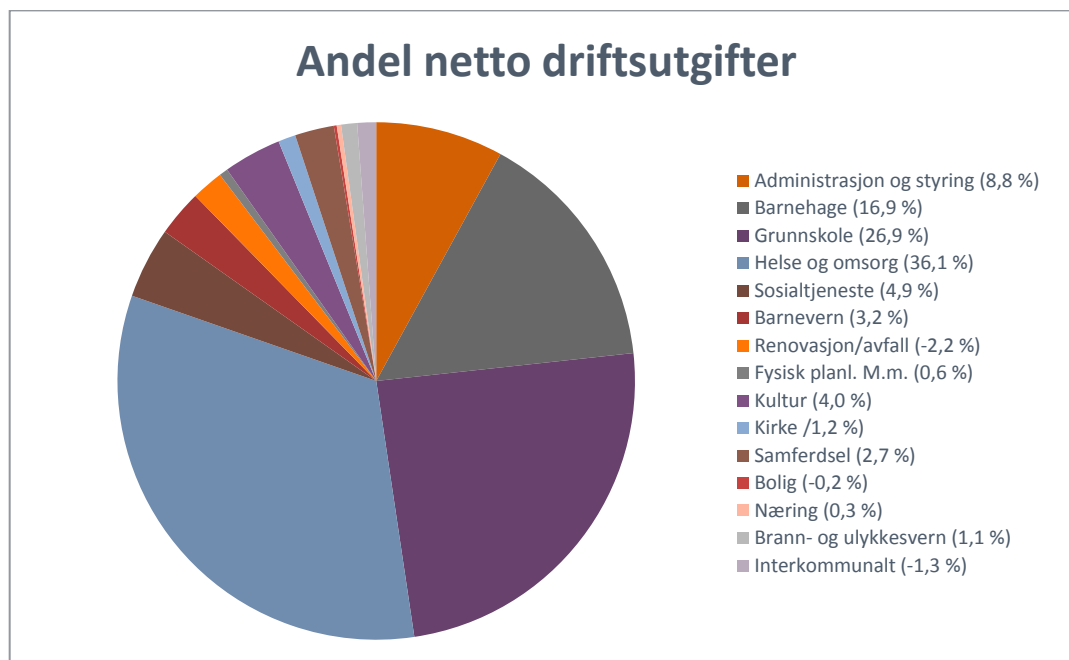
For å si noe om hvordan en kommune prioriterer de ulike tjenestene, kan en se på netto driftsutgifter for området fordelt på innbyggere i målgruppen. En del tjenester har primærbrukere fra bare deler av befolkningen – som grunnskole hvor brukerne stort sett er barn og unge i alderen 6 -15 år.

	Orkdal	Skaun	Melhus	Malvik	K.gr. 7	Sør-Tr.	Landet
Administrasjon og styring per innbygger	3 861	3 999	3 538	3 276	3 720	3 991	4 109
Barnehage per innbygger 1-5 år	114 201	104 146	108 724	118 442	111 783	121 347	115 459
Grunnskoleopplæring per innbygger 6-15 år	74 414	65 660	71 043	72 170	71 777	73 434	76 248
Skolefritidsordningen per innbygger 6-9 år	4 478	4 200	3 699	2 444	3 648	5 213	4 213
Kommunehelse per innbygger	1 690	1 950	2 009	2 287	1 847	2 183	2 044
Pleie og omsorg per innbygger 67 år og eldre	95 523	105 407	102 435	98 604	98 462	105 954	111 787
Sosialtjeneste per innbygger 20-66 år	2 282	1 639	1 775	1 961	2 265	2 540	3 013
Introduksjonsstønad per innbygger	494	256	420	128	375	343	361
Barnevern per innbygger 0-17 år	6 339	5 534	6 078	3 719	6 551	7 276	6 858
Fys. Planlegging, kulturminner per innbygger	263	377	286	563	422	513	546
Kultur per innbygger	1 817	1 097	1 735	1 871	1 409	1 889	1 860
Kirke per innbygger	505	423	477	402	437	499	509
Samferdsel per innbygger	1 285	869	591	1 135	694	631	738
Brannberedskap og ulykkesvern per innbygger	471	318	552	674	493	578	595

I forhold til sammenligningsgruppene bruker Orkdal mye på samferdsel, skole, SFO, og kirka. De tjenestene det blir brukt minst på i forhold til andre er kommunehelse, pleie og omsorg, fysisk planlegging og brannberedskap.

8.3.2 Andel netto driftsutgifter: Hvor brukes budsjettet?

Kommunen har mange både store og små oppgaver. I 2012 ble midlene brukt slik:

Grunnskoleopplæring, helse og omsorg og barnehage brukte til saman ca. 80 % av netto driftsutgifter i 2012.

8.4 Inntekter

8.4.1 Skatt, inntektsutjevning og rammetilskudd

Skatt, inntektsutjevning og rammetilskudd står for ca. 70 % av driftsinntektene, i 2013 er det 525 mill. kr av totalt 754 mill. kr i driftsinntekter.

8.4.2 Utbytte fra energiverk

Orkdal kommune er eier av Orkdal Energi, og har 100 mill. kr i ansvarlig lån til selskapet. Lånet gir et årlig renteutbytte på 5,5 %, eller 5,5 mill. kr.

Orkdal kommune eier 11,99 % av aksjene i Trønder-Energi. Det er tidligere budsjettet med et årlig utbytte på 19,7 mill. kr fra disse aksjene, i handlingsplan 2013-2016 redusert til 16 mill. kr fra og med 2014. Trønder-Energi har imidlertid signalisert at dagens utbyttepolitikk ikke er bærekraftig, og de kan bare garantere et minsteutbytte på ca. 6,4 mill. kr.

2014 har dårlige prognoser for utbytte, og budsjettet er redusert til 10 mill. kr. For resten av perioden har en valgt å være litt optimistisk, og budsjetterer med 12 mill. kr årlig.

Reduksjonen i utbytte fra Trønder-Energi er i budsjettet balansert mot redusert fondsavsetning. Reduksjonen får dermed ingen driftseffekt, men fondsoppbygningen for å skaffe egenkapital til framtidige investeringer vil ta mye lengre tid.

8.4.3 Eiendomsskatt

Orkdal har ikke eiendomsskatt, og det er ikke foreslått innført i handlingsplanperioden. I 2010 hadde 70 % av norske kommuner innført eiendomsskatt i varierende omfang. I Sør-Trøndelag har 20 av 25 kommuner eiendomsskatt, men bare åtte av de 20 kommunene hadde eiendomsskatt på boliger.

Rådmannen finner det rett å gi en kort omtale av regelverket.

Som en endring av eiendomsskatteoven er det fra 1.1.2007 tillatt å kreve eiendomsskatt i hele kommunen. Kommunestyret avgjør om det skal skrives ut eiendomsskatt, og et eventuelt vedtak må gjøres under budsjettbehandlingen senest året før ikrafttredelse.

Eiendommene i kommunen må takseres for å komme fram til et skattegrunnlag. Skattesatsen første året kan ikke settes høyere enn 2 promille av skattegrunnlaget, men kan deretter heves med 2 promille per år til maksimalt 7 promille. Det er et unntak for gårds- og skogsbruk, der maksimalsatsen er på 4 promille, og satsen bare kan økes med 1 promille per år.

En undersøkelse publisert i 2005 viser at gjennomsnitt skattesats for kommuner med eiendomsskatt er på 6 promille av 40 % av fullverdien, med et gjennomsnitt bunnfradrag på 270 000 kr.

Med 25 % av fullverdi som grunnlag og 400 000 kr i bunnfradrag kan 2 promille eiendomsskatt gi 5 mill. kroner, og 7 promille eiendomsskatt gi 17 mill. kr i økte inntekter.

8.4.4 Momskompensasjon fra investeringsprosjekt

Fra og med 2014 skal momskompensasjonen fra investeringsprosjekt føres i investeringsregnskapet, og ikke vises i driftsregnskapet.

8.5 Utgifter

8.5.1 Lønns- og prisstigning

Ut fra forslag til statsbudsjettet ble følgende satser for omregning til nytt år brukt:

- Lønnsvekst 3,5 %
- Prisstigning mm. 2,3 %
- Kommunal deflator (kostnadsvekst for produksjon av kommunale tjenester) 3,0 %

I vedtatt statsbudsjett er forutsatt prisstigning økt fra 1,6 % til 1,9 %, og kommunal deflator økt til 3,1 %. Tallbudsjettet for Orkdal kommune er ikke reberegnet på grunnlag av dette.

8.5.2 Reservert lønn og sosiale utgifter

Statsbudsjettet forutsetter en lønnsøkning på 3,5 % for 2014. For Orkdal utgjør det ca. 18,5 mill. kr inklusive sosial kostnad.

Helårsvirkningen av lønnsoppjøret i 2013 er lagt inn i budsjettet, inkludert overhenget fra 2013, som er beregnet til ca. 1,6 mill. kr. (Overhenget er differensen mellom utbetaling i 2013 og helårsvirkningen i 2014 av lønnsendringer skjedde i løpet av 2013).

Til lønnsreguleringer i 2014 er det da satt av 17 mill. kr inklusive sosiale kostnader.

8.5.3 Tjenestepensjon

Tjenestepensjonsordningen skal sikre kommunens ansatte en pensjonsytelse som tilsvare minimum 66 % av lønnsinntekten.

Orkdal kommune har to leverandører av tjenestepensjon, Statens pensjonskasse (SPK) for lærerne og Kommunal landspensjonskasse (KLP) for alle andre grupper. Orkdal er medeier i KLP, og får derfor tilbakebetalt andel av overskudd hvert år samtidig som det betales inn et egenkapitaltilskudd.

Kommunens årskostnad er beregnet langsiktig premie som skal være uavhengig av pensjonsleverandør, og kan avvike mye fra innbetalt premie til pensjonsleverandør det enkelte året.

Langsiktig premie (inkl. adm., uten 2 % arbeidstakerandel) er beregnet til 15,28 % for KLP og 13,66 % for SPK(lærerne).

Årlig innbetaling til KLP er sammensatt av en løpende premie beregnet ut fra dagens ansatte, en reguleringspremie, og tilbakebetalt overskudd. Reguleringspremien er økt pensjonskostnad som følge av lønnsoppgjøret der både dagens ansatte, tidligere ansatte, og pensjonistene er med i beregningsgrunnlaget. I SPK betales det bare en løpende premie beregnet ut fra dagens ansatte.

Betalt premie (reguleringspremie og løpende premie(eks egenandel på 2 %)) er beregnet etter følgende satser:

- Fellesordningen i KLP 18,90 %
- Sykepleiere (KLP) 21,29 %
- Folkevalgte (KLP) 47,25 %
- Lærerne (SPK) 12,25 %

Av tjenstepensjonen betales det 14,1 % arbeidsgiveravgift.

8.5.4 Premieavviket

Premieavviket er forskjellen mellom betalt premie til pensjonsleverandør og langsiktig premie som skal være kommunens netto belastning til pensjon. For KLP blir premieavviket relativt lite i 2013, men svært stort i 2014.

	2012	2013	2014
Premieavvik KLP	- 15 030 000	-4 321 000	-19 367 000
Premieavvik SPK	1 561 000	1 561 000	1 342 000
Netto premieavvik	-13 469 000	-2 759 000	-18 025 000

Orkdal kommune har vedtatt å utligne premieavviket over 10 år. Per 31.12.2012 var det akkumulerte premieavviket i KLP 32,7 mill. kr. I 2013 øker saldoen med ca. 1 mill. kr, men i 2014 vil økningen være hele 15,5 mill. kr. Det store premieavviket i 2014 på 18 mill. kr øker årskostnaden med 1,8 mill. kr i 10 år fram i tid.

Orkdal kommune har opprettet et pensjonsfond som skal dekke denne kostnaden. Avsetningen til fondet er imidlertid ikke økt i forhold til den store økningen i premieavvik de siste årene, og vil være tømt i 2015 dersom fondet ikke får tilført nye midler.

Følgende forutsetninger er innebygd i budsjettet:

	2014	2015	2016	2017
Nedbetaling av premieavvik pensjoner	3 308 000	5 111 000	5 865 000	6 619 000
Bruk av fond	-3 308 000	-2 292 000		
Budsjettbelastning når pensjonsfondet er oppbrukt	0	2 819 000	5 865 000	6 619 000

8.5.5 Renteutvikling

Renteutviklingen fra 2008 har vært slik:

	2008	2009	2010	2011	2012	Prognose 2013
Norges banks styringsrente	5,31 %	1,76 %	1,91 %	2,14 %	1,55 %	1,50 %
3 års statsobligasjon	4,52 %	2,70 %	2,46 %	2,25 %	1,44 %	1,69 %
3 mnd NIBOR, bankrente	6,22 %	2,46 %	2,56 %	2,94 %	2,28 %	1,81 %
Flytende rente i husbanken	5,58 %	4,28 %	2,52 %	2,75 %	2,21 %	2,11 %

De fire siste årene har vi i budsjettbehandlingen forutsatt en rask renteøkning til et mer «normalt» nivå. For handlingsplanperioden 2013-2016 la vi følgende utvikling til grunn, i tråd med Norges Banks rentekurve:

	2012	2013	2014	2015	2016
Norges banks styringsrente	1,55 %	1,71 %	2,42 %	3,05 %	3,20 %
3 års statsobligasjon	1,43 %	1,70 %	2,50 %	3,20 %	3,20 %
3 mnd. NIBOR, bankrente	2,30 %	2,50 %	3,30 %	3,75 %	3,75 %
Flytende rente i husbanken	2,21 %	2,40 %	3,10 %	3,40 %	3,40 %

Renteøkningen har ikke kommet.

For handlingsplanen 2014-2017 har vi ut fra de siste års erfaringer valgt å holde rentenivået konstant. Vi har brukt følgende forutsetninger:

- Gjennomsnittlig lånerente 3,2 % på eksisterende lån. (2,8 % i tredje kvartal 2013). For nye lån bruker vi en beregningsrente på 5 %.
- 3-års statsobligasjoner 1,7 %. Kalkulasjonsrenta for avgiftsbelagt sektor for både inntekt og nye lån er 1 % over dette, altså 2,7 %.
- Flytende rente i husbanken 2,11 %. Dette har betydning bl.a. for statstilskudd på rentekompensasjon.

8.5.6 Renteutgift og renteinntekt

Renteutviklingen virker forskjellig på ulike element i kommunens budsjett.

8.5.6.1 Banklån

Per 30.6.2013 hadde kommunen 636 mill. kroner i lån, derav 63 % med rentebinding og 37 % i lån med flytende rente. En renteendring har altså på kort sikt bare betydning for 37 % av kommunens banklån. Budsjettert rentekostnad i 2014 er 21 mill. kr. En renteøkning på 1 % øker rentekostnaden med ca. 2,5 mill. kr til 23,5 mill. kr.

8.5.6.2 Renterefusjon fra avgiftsbelagt sektor.

Det er bestemt av sentrale forskrifter at for investeringer i avgiftsbelagt sektor skal kommunene få refundert rentekostnader tilsvarende renten for 3-års statsobligasjoner pluss 1 %.

For 2014 er det budsjettert at kommunen fra de avgiftsbelagte tjenestene får refundert 5,9 mill. kr av rentekostnaden på 21 mill. kr.

Det lave rentenivået er en viktig årsak til at økningene i kommunale avgifter har vært begrenset de siste årene. En renteøkning på 1 % vil øke kostnadene på kommunale avgifter med vel 2 mill. kr.

8.5.6.3 Rentekompensasjonsordninger fra staten

Staten har rentekompensasjonsordninger knyttet til investeringer i skole (reform 97 og investeringer i skoleanlegg fra 2004) og omsorgsboliger/sykehjemsplasser. Disse er knyttet til flytende husbankrente og nedbetalingstid på 15 år.

I 2014 er det budsjettert med 4 mill. kr i rentekompensasjon. En økning i rentenivå på 1 % vil gi en inntektsøkning på 2 mill. kr.

8.5.6.4 Renteinntekter av bankinnskudd

Reduserte reserver og et lavt rentenivå har medført at renteinntektene redusert i forhold til tidligere perioder.

Utviklingen har vært slik:

	2009	2010	2011	2012	Prognose 2013
Renteinntekt av bankinnskudd	6 426 000	5 945 000	6 491 000	3 739 000	3 300 000

Det er budsjettert med 3 mill. kr i renteinntekt i 2014.

8.5.6.5 Likviditetsanalyse

Perioden 2009 - 2012

Til og med 2010 hadde Orkdal kommune god likviditet. Dette på grunn av store fond og mye ubrukte lånemidler.

	2009	2010	2011	2012
Omløpsmidler	274 109	290 843	206 522	250 131
- kortsiktig gjeld	88 511	94 357	111 349	132 807
ARBEIDSKAPITAL	185 598	196 486	95 173	117 323

Fra 2010 til 2011 ble arbeidskapitalen redusert med 101 mill. kr, og økte igjen i 2012 med 22 mill. kr. Dersom framdrifta i alle investeringsprosjektene hadde vært som budsjettert ville arbeidskapitalen vært ytterligere redusert i 2012

Nøkkeltall for likviditet er forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld.

- Likviditetsgrad 1 = omløpsmidler/kortsiktig gjeld som bør være større enn 2.
- Likviditetsgrad 2 = mest likvide omløpsmidler/kortsiktig gjeld som bør være større enn 1.
- Et annet relevant nøkkeltall er Arbeidskapital i % av brutto driftsinntekter.

	2009	2010	2011	2012
Likviditetsgrad 1	3,1	3,1	1,9	1,9
Likviditetsgrad 2	2,3	2,4	1,2	1,2
Arbeidskapital. i % av driftsinntekter	29,3	29,9	13,4	15,0

For 2011 og 2012 var likviditetsgrad 1 like under anbefalt minsteverdi, og likviditetsgrad 2 like over.

Landsgjennomsnittet for arbeidskapital i % av driftsinntekter var for 2012 på 19,8 %. Orkdal lå 4,8 % under dette.

8.6 Aktuelle problemstillinger og innspill fra andre

8.6.1 Interkommunalt samarbeid

Orkdal deltar i en rekke interkommunale samarbeid:

- Interkommunalt barnevern, sammen med Meldal, Agdenes og Skaun. Orkdal er vertskommune.
- Interkommunalt brann- og redningstjeneste sammen med Skaun og Snillfjord. Orkdal er vertskommune
- Interkommunalt landbrukskontor sammen med Meldal. Meldal er vertskommune.
- Interkommunalt kemnerkontor, sammen med Agdenes, Snillfjord, Meldal, Hitra, Frøya, og Rindal. Orkdal er vertskommune.
- Interkommunal arbeidsgiverkontroll sammen med Agdenes, Frosta, Hemne, Malvik, Meldal, Melhus, Meråker, Midtre Gauldal, Oppdal, Rennebu, Selbu, Skaun, Stjørdal og Tydal. Malvik er vertskommune.

- Samhandlingsenheten SIO, med legevaktsamarbeidet LIO og sengepost på St. Olavs sykehus i Orkdal. Deltakende kommuner er Surnadal, Rindal, Hemne, Snillfjord, Hitra, Frøya, Agdenes, Rennebu, Meldal, Orkdal, Skaun og Halså. Halså er ikke med i legevaktsamarbeidet. Orkdal er vertskommune.
- Interkommunalt arkiv, IKA-Trøndelag.
- Veterinæravakt Orkdal-Agdenes, med Agdenes som vertskommune.
- Trondheimsregionen, sammen med Trondheim, Stjørdal, Malvik, Klæbu, Melhus, Skaun, Midtre Gauldal, Rissa, Leksvik. Trondheim er vertskommune. Kontingent 2013 var 287 318 kr.
- Samarbeidskomiteen for Orkdalsregionen, sammen med Rindal, Hemne, Snillfjord, Hitra, Frøya, Agdenes, Rennebu, Meldal og Skaun. Orkdal er vertskommune, med en daglig leder ansatt. Kontingent 2013 var 120 000 kr.
- KonSek, sekretariatsfunksjonen for kontrollutvalgene i fylkeskommunen og 14 kommuner i Sør-Trøndelag. Deltakerne er: Sør-Trøndelag fylkeskommune, Skaun, Orkdal, Agdenes, Frøya, Hitra, Hemne, Snillfjord, Klæbu, Midtre Gauldal, Melhus, Meldal, Malvik, Selbu og Tydal.
- Revisjon Midt-Norge IKS. Følgende kommuner deltar: Agdenes, Frøya, Hemne, Hitra, Klæbu, Meldal, Melhus, Midtre Gauldal, Orkdal, Selbu, Skaun, Snillfjord, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Malvik og Tydal.
- Orkdal/Øy-regionen. Kvalitets- og kompetanseutvikling innenfor grunnskole, barnehage og PPT. Agdenes, Frøya, Hemne, Hitra, Meldal, Orkdal, Skaun og Snillfjord. Rindal deltar på møtene.

For samarbeid i Orkdalsregionen er det vedtatt at kostnadsfordeling skal skje gjennom bruk av Agdenesmodellen.

Skjematisk ser dette slik ut:

	Barnevern	Brann- og redningstjeneste	Landbruk	Kemner	Arbeidsgiverkontroll	SIO	LIO	Veterinæravakt	Trondheimsregionen	Orkdalsregionen	KonSek	Revisjon Midt-Norge	Orkdal - Øyregion
Surnadal i Møre og Romsdal						x	x						
Rindal i Møre og Romsdal				x		x	x			x			(x)
Halså i Møre og Romsdal						x							
Hemne					x	x	x			x	x	x	x
Snillfjord		x		x	x	x	x			x	x	x	x
Agdenes	x			x		x	x	x		x	x	x	x
Hitra				x		x	x			x	x	x	x
Frøya				x		x	x			x	x	x	x
Orkdal	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Meldal	x		x	x	x	x	x			x	x	x	x
Rennebu					x	x	x			x			
Oppdal					x								
Skaun	x	x			x	x	x		x	x	x	x	x
Melhus					x				x		x	x	

Midtre Gauldal					X				X		X	X
Klæbu									X		X	X
Trondheim									X			
Malvik					X				X		X	X
Selbu					X						X	X
Tydal					X						X	X
Stjørdal i Nord-Trøndelag					X				X			
Meråker i Nord-Trøndelag					X							
Frosta i Nord-Trøndelag					X							
Rissa									X			
Leksvik i Nord-Trøndelag									X			
Sør-Trøndelag fylkeskommune											X	X

8.6.1.1 Kontrollutvalget

Orkdal kommune har mottatt forslag til budsjett for kontrollutvalget med honorar til KonSek IKS og Revisjon Midt-Norge IKS. Forslaget er i sin helhet innarbeidet i rådmannens budsjettforslag.

Kjøp av tjenester fra Konsek og Revisjon MidtNorge har utviklet seg slik:

	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014
Revisjon Midt-Norge	873 000	917 000	959 000
%-endring		5,0 %	4,6 %
KonSek	300 000	306 000	317 000
%-endring		2,0 %	3,6 %

Forslag til statsbudsjett opererer med en lønnsvekst på 3,5 % og en kommunal deflator på 3 %. Revisjon Midt-Norge ligger over dette.

8.6.2 Enheter med driftsproblemer

Flere driftsenheter har en drift som ligger over vedtatte budsjetttrammer i 2013. Orkdal helsetun ligger an til et overforbruk på vel 1 mill. kr, Hjemmetjenesten på vel 2 mill. kr. Barnevernet har et overforbruk på 2 mill. kr som er samme nivå som 2012

8.6.3 Pensjonskostnader

Differensen mellom betalt premie og beregnet langsiktig pensjonspremie kalles premieavvik. Betalt premie virker inn på likviditeten, mens langsiktig premie har resultateffekt i regnskapet. Til nå har stort sett betalt premie vært større enn langsiktig premie, de siste årene med store avvik. Det årlige avviket skal betales over 10 år. Det er et forslag på høring om å redusere nedbetalingstida til 5 eller 7 år.

For 2013 blir premieavviket relativt lavt, ca. 2,7 mill. kr. For 2014 ser det imidlertid ut til å bli historisk høgt, med 18 mill. kr.

For 2014 er reguleringspremien beregnet til 28,5 mill. kr. For resten av handlingsplanperioden er det forutsatt at den pendler rundt 18 mill. kr fra år til år.

Orkdal kommune har avsatt midler til et pensjonsfond for å betale premieavviket. Men når størrelsen har økt så mye er det avsatt for lite. Uten nye avsetninger er fondet oppbrukt i 2015, og må finansieres gjennom driften. Beregnet utvikling er slik:

	2014	2015	2016	2017
Udekket amortisert premieavvik	0	2,8 mill. kr	5,9 mill. kr	6,6 mill. kr

Dette er innbakt i handlingsplanen.

8.6.4 Kommunale avgifter for vann og avløp

Det er vedtatt store investeringsprosjekt innen vannforsyning og avløp. Gjennomføringskapasiteten i administrasjonen er ikke stor nok til å gjennomføre alle prosjektene innenfor forventet tidsperiode. Rådmannen har derfor funnet det nødvendig å prioritere mellom prosjektene ved å skyve en del prosjekter ut i tid.

For 2013 er det budsjettet med 75 mill. kr i investeringer innenfor vann og avløp når reserveledningen over Gangåsvatnet ikke er medregnet. Prognosen tilsier at rundt 20 mill. kr vil bli investert. Et slikt sprik mellom planer og gjennomføringsevne øker usikkerheten i budsjettet.

Det investeres mye i kommunens vannforsynings- og avløpsanlegg. En konsekvens av dette er økte årlige kostnader til avskrivninger og kalkulatoriske renter. Med de innlagte investeringene er utviklingen beregnet til å være:

	2009	2012	2016
Vannforsyning			
Avskrivning	3,5 mill. kr	4 mill. kr	5,8 mill. kr
Kalkulatorisk rente	2,8 mill. kr	2 mill. kr	5,8 mill. kr
Avløp			
Avskrivninger	4,5 mill. kr	5,1 mill. kr	6,2 mill. kr
Kalkulatorisk rente	3,3 mill. kr	2,3 mill. kr	5,2 mill. kr
Kalkulatorisk rente	3,5 %	2,43 %	4,2 %

På grunn av det lave rentenivået og bruk av bundne driftsfond kan likevel avgiftsnivået holdes lavt i perioden. En tidsforskyving av store investeringsprosjekt vil også medvirke til å dempe økningen i kommunale avgifter.

Over flere år har en ventet en oppgang i rentenivå, uten at dette har slått til. Dette har resultert i at vannfondet er blitt for stort, og bør reduseres med et par mill. kr. Det blir derfor foreslått at vannavgifta senkes med 15 % for 2014, for så å økes igjen i 2015.

Det forutsettes ei flat beregningsrente på 2,7 % i handlingsplanperioden. Det er da beregnet følgende avgiftsutvikling:

	2013	2014	2015	2016	2017
Vannforsyning					
Årsavgift	3 192	2 713	3 120	3 276	3 440
Avgiftsendring	5 %	-15 %	15 %	5 %	5 %
Avløp					
Årsavgift	3 800 kr	3 800 kr	3 800 kr	3 914 kr	4 031 kr
Avgiftsendring	0 %	0 %	0 %	3 %	3 %

Årsavgiftene er svært følsomme for renteendringer

8.6.5 Søknader om tilskudd

Søknadene følger vedlagt.

Orkdal kirkelige fellesråd

Orkdal kirkelige fellesråd har en lang rekke investeringer i sin handlingsplan 2014-2017. Rådmannen har ikke prioritert noen av disse.

Orkla Fellesforvaltning

Orkla fellesforvaltning søker om 55.000 kr i driftsstøtte for 2014. På bakgrunn av tidligere vedtak ligger det 53.000 kr i driftsstøtte innbakt i budsjettet. Eksisterende nivå på tilskudd er ikke omtalt i søknaden.

Veiledningssenter for pårørende i Midt-Norge

Det søkes om 11.429 kr for 2014. Det er ikke lagt inn i budsjettet.

Kjøra vannverk

Kjøra vannverk søker om kommunal overtakelse av vannverket. Søknaden er omtalt i rådmannens notat under avsnittet om Vannforsyning.

Mjovatnet leirsted

Søker om 65 000 kroner til innkjøp av nytt utstyr.

8.7 Rådmannens prioriteringer

8.7.1 Utfordringsbildet

Orkdal kommune framstår som en av «vinnerkommunene» etter at statsbudsjettet ble lagt fram. I tillegg til den generelle økningen i frie inntekter fikk kommunen uttelling av befolkningsveksten fra 1. juli 2012 til 1. juli 2013, telletidspunktene for beregning av rammetilskudd. Økningene i rammetilskudd som følge av befolkningsendringen er imidlertid en konsekvens av at utgiftsbehovet øker, og har slik sett en litt usynlig minusside. Den generelle økningen i frie inntekter skal i hovedsak dekke økte demografikostnader og økte pensjonsutgifter.

Det er også andre forhold i kommunen som trekker i motsatt retning. De viktigste er det høge driftsnivået innenfor Orkdal helsetun og hjemmetjenesten, delvis som følge av samhandlingsreformen, driftsnivået for barnevern, og redusert utbytte fra Trønderenergi. Totalt sett innebærer økningen i frie inntekter at Orkdal kommune dette året ikke har et akutt behov for nedskjæringer, slik mange av nabokommunene har, men har tilstrekkelig inntekter til å videreføre etablert driftsnivå.

Budsjettert netto driftsresultat er likevel altfor lavt, noe som indikerer at driftsnivået ikke kan ligge så høyt over tid. Det er derfor ikke rom for økning i tjenestetilbudet utover i handlingsplanperioden.

8.7.2 Tilpasninger til driftsnivå

Orkdal helsetun og hjemmetjenesten

De store helseenhetene har fått merke konsekvensene av samhandlingsreformen, spesielt den delen som går på å ta imot de pasientene som sjukehusene definerer som utskrivingsklare. Dette er en viktig årsak til økt ubudsjettert driftsnivå på disse enhetene. Rådmannen ser det som helt nødvendig å styrke disse enhetene. Samlet styrking foreslås til 3 mill. kr, og i tillegg blir midlene til småstillingsprosjektet på 1,5 mill. kr som ligger inne i vedtatt budsjett fordelt. Innenfor styrkingen på helsetunet skal det også være rom for å drifte planlagt dagsenter for demente.

Styrkingen vil bli omtrent den samme på begge enhetene.

I tillegg foreslår rådmannen å styrke helsetunet med 100 000 kr i 2014 for sertifisering i forhold til prosjektet «Livsglede for eldre».

Barnevern

Barnevernet hadde et driftsresultat i 2012 som låg omtrent 2 mill. kr over budsjett. Driftsnivået i 2013 er omtrent det samme.

I statsbudsjettet er egenandelen for barn i institusjon økt fra 36.500 kr/mnd. til 50.000 kr/mnd. Over rammetilskuddet har staten bevilget 160 mill. kr til kommunene til å dekke dette, pluss 15 mill. kr til økt tilsyn med barn i fosterheim.

Rådmannen foreslår en økning på 1,9 mill. kr for å få et realistisk nivå for barnevernet, pluss 320 000 kr for å dekke økte kostnader til barn i institusjon og økt tilsyn med barn i fosterheim.

Kommunestyret vedtok en reduksjon på 450 000 kr i forhold til rådmannens forslag, til en økning på 1 550 000 kr.

Tekniske tjenester

Tekniske tjenester har et stort ansvar for vedlikehold av kommunens infrastruktur og eiendomsmasse, samtidig som de er forpliktet til å holde seg innenfor tildelt budsjettamme. Flere forhold gjør denne oppgaven vanskelig. Noen har med klimaendringer å gjøre, der alle de tre siste årene har medført store kostnader pga. vanskelige værforhold. Andre har mer menneskelige forklaringer.

Rådmannen ønsker å justere for tre forhold.

Etter nytt brøyteanbud er brøytekostnadene for veg økt med 500 000 kr og for kommunale eiendommer med 250 000 kr. Redusert kvalitet på vintervedlikehold ser rådmannen på som lite ønskelig, og foreslår derfor å styrke budsjettet.

Ved salg av industritomter vil tekniske tjenester miste festeavgift. Dessuten ble en rettsak om prisregulering for noen innfestetomter avgjort i 2013, med økt betalt årlig festeavgift som resultat. En gjennomgang av budsjettet for festeavtaler i 2014 viser at nettobudsjettet bør reduseres med 337 000 kr.

Tekniske tjenester har budsjettansvaret for konsesjonskraftinntektene og energikostnadene i kommunale bygg. Prognosen for 2013 er et merforbruk på rundt 1 mill. kr for dette, dels på konsesjonskraft og dels på energi. Vinteren 2012-13 var usedvanlig kald, men det er en forklaring som ikke krever varig høyere driftsnivå. Men andre forhold gjør at rådmannen foreslår å tilføre tekniske tjenester 300 000 kr.

Bemanningskrav brann- og redningsvesenet

Brann- og redningsvesenet har i en lengre periode hatt redusert bemanning med dispensasjon. Når dispensasjon er utløpt, er forskriftskravene ikke fylt. Fra og med 2014 overtar Orkdal også ansvaret for brannvesenet i Snillfjord. Rådmannen foreslår å styrke brannvesenet med 619 000 kr for å øke bemanningen. Refusjon fra Snillfjord er i tillegg innlagt i budsjettet med 250 000 kr i inntekt.

Igangsatte prosjekt innen folkehelse

Innenfor folkehelse og forebyggende arbeid er det de siste årene satt i gang flere prosjekt finansiert gjennom statstilskudd. Statstilskuddene faller bort i 2014, men det er sterkt ønskelig at prosjektene fortsetter. Dette gjelder folkehelsekoordinator, frisklivssentral og SLT-koordinator. Rådmannen har prioritert midler slik at disse tiltakene kan fortsette.

Kommunestyret vedtok å utsette bevilgningen til folkehelsekoordinator til 2015.

Gebyrinntekter forvaltning

Regnskapet for de siste årene har vist en overbudsjettering av gebyrinntektene for plansak/oppmåling/byggesak. For 2013 er prognosen rundt 1 mill. kr i mindreinntekt. Samtidig er inntektene for salg av tjenester noe økt. Rådmannen foreslår å redusere samla inntekter med ca. 750 000 kr, til et mer realistisk nivå.

Kommunestyret vedtok at budsjetterte inntekter bare skulle reduseres med 250 000 kr.

8.7.3 Prioriteringer

Orklahallen

Nybygget står ferdig i høst, mens gammelhallen skal rives til våren. På grunn av at gammelhallen skal rives er ikke driftsnivået økt.

Det er ønskelig med økt kommunal drift av hallen på dagtid, fra f.eks. skoler og barnehager. For å stimulere til dette, og samtidig unngå unødvendig internfakturering, foreslår rådmannen å styrke driftsbudsjettet til Orklahallen med 750 000 kr, samt at kommunale enheter har gratis tilgang til hallen på dagtid når hallen ikke er utleid.

Utleieprisen av hallen på Follo er 310 kr/time mens den i Orklahallen er 240 kr/time.

Rådmannen foreslår en økning på 10 % for å øke driftsinntekten noe og redusere gapet i leienivå.

Kommunestyret vedtok å redusere styringa av Orklahallen til 250 000 kr, og at tekniske tjenester skulle overta det fulle ansvaret for Orklahallen.

Rådhuset og kulturhuset

Det har i år vært et fokus både på at kulturscenen har for liten driftsramme og at det er behov for en vertsfunksjon på kulturhuset og utleielokalene i rådhuset. Leietakere som skal benytte seg av teknisk utstyr bør gjøre seg kjent med dette på dagtid i forkant av et arrangement, slik at vertsfunksjonen begrenser seg til å være en tilkallingsvakt dersom noe svikter. Med det utgangspunktet foreslår rådmannen en styrking av kulturscenen med 250 000 kr, og en vertsfunksjon med 50 000 kr.

Døgnvakt IT

IT-avdelingen drifter 20 kjernesystem og 38 fagsystem. Organisasjonen er blitt mer og mer avhengig av at systemene er oppe til enhver tid. E-meldinger i samhandlingsreformen, døgnåpen forvaltning, driftsovervåkning innen teknisk sektor med mere har gjort det påkrevd å få etablert døgnvakt. For at dette ikke skal gå ut over annen IT-drift foreslår rådmannen at IT-avdelingen styrkes med 600 000 kr.

Utredning pleie- og omsorgstjenester

Hovedutvalg for oppvekst og omsorg har bedt om ekstern bistand til kartlegging og analyse av dagens pleie- og omsorgstjenester. Analysen skal konkluderes i en rapport med anbefalinger om hvordan Orkdal kommune kan planlegge, prioritere og handle for å få et bærekraftig omsorgstilbud for framtida. Rådmannen foreslår å sette av 200 000 kr til dette. Det er søkt om skjønnsmidler til tiltaket.

Sommerjobb for ungdom

De siste årene er det sent på våren bevilget midler til tiltaket Sommerjobb for ungdom. For 2013 ble det bevilget 280 000 kr, og rådmannen foreslår dette som en årlig bevilgning fra og med 2014. Det er ønskelig å bruke dette tiltaket som rekrutteringstiltak.

Ungdomspatroljen

Hovedutvalg for oppvekst og omsorg har vedtatt at ungdomspatroljen skal videreføres som en varig ordning fra 2014. Rådmannen har derfor lagt inn 80 000 kr til formålet, samme omfang som tidligere.

Investeringer i vann- og avløpsanlegg

I 2013 ser vi at omfanget av vedtatte investeringer i vann- og avløpsanlegg langt overstiger gjennomføringsevnen med dagens bemanning. Det er nødvendig med en gjennomgang av tidsplanen for gjennomføring av prosjektene. Resultatet er at en del prosjekt blir tidsforskjøvet. Av de største kan vi nevne at vannanlegg Kvålsjåren utsettes til 2016-2017,

sikkerhetsledning Gangåsvatnet utsettes til 2015, og avløpsanlegg Togstadjåren utsettes til 2015-2016

Utbygging av kommunalt hybelbygg på Rosenvik

Det er skissert en utbygging av 12 leiligheter på ca. 46 m² på kommunens eiendom på Rosenvik. Disse leilighetene kan både øke antall utleieboliger og erstatte noen boliger som er mindre egnede som kommunale utleieboliger. Kostnadene er beregnet til 17 mill. kr som kan finansieres med lån, salg av mindre egnede kommunale boliger og husleie. Rådmannen foreslår at dette gjennomføres i 2014.

Ombygging av ledige lokaler i OPS

Rådmannen foreslår å tilpasse ledige lokaler i OPS til avlastningsbolig. Salg av den nåværende avlastningsboligen kan finansiere ombyggingen.

En ønsker å etablere et bofellesskap for unge mennesker med nedsatt funksjonsevne, fysisk eller psykisk, med behov for heldøgns bemanning for å opprettholde eller bedre funksjonsevne og livskvalitet. Dette er blant annet brukere som i dag har et tilbud i avlastningsboligen og som på sikt vil ha behov for tilpassete boliger med heldøgns omsorg. Samlokalisering vil være hensiktsmessig for å utnytte ressurser best mulig og skape et faglig miljø for ansatte.

EPC-prosjekt for tiltak for energisparing og bedret inneklime for brukerne

Det er igangsatt et prosjekt for å investere i energisparende tiltak i kommunale bygg. En foreløpig gjennomgang viser at dette kan kombineres med å bedre inneklime og arbeidsmiljø, spesielt i noen skolebygg.

Rådmannen foreslår at det lages en utredning innenfor gitte budsjetttrammer, og at en kommer tilbake til konkrete tiltak.

Tomtesalg og utvikling av infrastruktur

Det forhandles om tomtsalg på industriområdet for over 50 mill. kr, som en forventer at skal gjennomføres tidlig i 2014.

Rådmannen foreslår at midlene avsettes til fond, i tråd med vedtak i handlingsplan 2012 – 2015, og at renteavkastningen etter vedtak kan disponeres til arbeid med sentrumsutvikling, boligplanlegging og utredninger om større prosjekter som har fått mye omtale det siste året: Svømmehall/folkehelsesenter og familiens hus.

Rådmannen finner det nødvendig med en grundig utredning av disse prosjektene i 2014, og at en investeringsplan legges fram i neste handlingsplan.

Kommunestyret har tidligere vedtatt igangsetting av svømmehall i 2014. Det ble imidlertid avslag på søknaden om 5 mill. kr i ekstra tilskudd, og det er senere i formannskapet presentert en ide om et «idretts- og folkehelsesenter» på området. Rådmannen finner det derfor fornuftig å ta seg tid til en grundigere utredning før en bestemmer omfang og tempo.

Utbytte Trønderenergi

Orkdal kommune har de siste årene fått rundt 20 mill. kr i utbytte fra Trønderenergi. Signal fra selskapet gjorde at budsjettet utbytte ble redusert til 16 mill. kr årlig i forrige handlingsplan fra og med 2014.

Garantert utbytte i Trønderenergi er fra og med 2014 satt til 6,4 mill. kr. Signaler fra selskapet tilsier imidlertid 10 mill. kr i 2014. Rådmannen foreslår å budsjettere med et utbytte på 12 mill. kr i resten av handlingsplanperioden.

Reduksjonen i budsjettet utbytte er balansert med tilsvarende reduksjon i fondsavsetning. Dermed får det ingen konsekvenser for igangsatt drift. Det får imidlertid konsekvenser for oppbygging av fondsreservene, som fra før er tappet til et minimum pga. at de er brukt som egenkapital i de siste årenes store investeringer.

For å ha muligheter for å gjennomføre større prosjekter i nær framtid, som f.eks. et idretts- og folkehelsestenter, burde driftsnivået i tjenesteproduksjonen vært strammet til og fondsavsetningene økt. Et annet alternativ er å skaffe andre inntektskilder bl.a. eiendomsskatt for å kunne gjennomføre slike prosjekt.

Ny kommandobil brannvesenet

Dagens bil er fra desember 2010 og er kjøpt med fullt avgiftsfritak (gjelder biler spesialbygd for brannvesenet), og kan selges som ordinær personbil etter tre år. For denne bilen gjelder disse reglene enda, men forskriftene er nå endret slik at bilene for ettertiden må gå i 10 år før de kan selges som personbiler.

Dagens bil kan selges for 550 000 kr, og kostnad for en nyinnkjøpt kommandobil tilrettelagt for brannvesenet er den samme. Ved å skifte ut bilen i 2014 kan en ha en ny spesialtilpasset bil for de neste 10 årene.

Rådmannen tilrår at kjøp av ny kommandobil legges inn i investeringsbudsjettet for 2014, finansiert med salg av den gamle kommandobilen.

Foreslåtte endringer i statsbudsjettet fra ny regjering

Den nye regjeringens forslag til endringer i statsbudsjettet innebærer at rammetilskuddet til Orkdal blir redusert med 1,3 mill. kr.

Dette blir imidlertid balansert av tiltak med direkte virkning i budsjettet:

• Økt rentekompensasjon pga. økt husbankrente	-418 000 kr
• Økt øremerket tilskudd rusarbeid, anslag	-796 000 kr
• Økt makspris barnehage, økt foreldrebetaling	-323 000 kr
• Styrket tilsyn fosterheim	35 000 kr
• Redusert betaling for dobbeltrom helsetunet, enslige	0 kr
• Gratis frukt i u-skolen utgår. Tjenesten opphører	-250 000 kr
• Kulturskoletilbud i skole-/SFO-tid går ut. Ikke igangsatt	-120 000 kr
• Økt lærlingetilskudd	??

Regjeringa har tatt bort tilskudd til frukt og grønt i skolen med 107 mill. kr. Vi har ingen beregning som viser hva dette utgjør for Orkdal, men det utgjør 250 000 kr dersom en beregner det ut fra andel barn i grunnskolen. Dersom en velger å avslutte tilbudet så kan enten skolene ha uendret ramme og dermed styrkes med 250 000 kr, eller at rammene til skolene reduseres med 250 000 kr.

Etter forhandlinger med Krf og Venstre er det økning i kontantstøtte, og som en konsekvens redusert forventet bruk av barnehagene. Rammetilskuddet for barnehager er derfor redusert, med en virkning på 820 000 kr for Orkdal kommune. Andre endringer med direkte effekt i budsjettet er det vanskelig å finne, og blir ikke dokumentert før budsjettinnstillingene fra komiteene foreligger.

Rådmannen foreslår at prisene i barnehager økes som foreslått av regjeringen, fra 2.360 kr/mnd til 2.405 kr/mnd.

Tallendringene fra endringsforslagene er imidlertid såpass uklare enda at rådmannen foreslår at endringene innarbeides senere.

8.7.4 Saldering

Når alt det som er omtalt foran er innlagt i økonomisystemet, så har en følgende ubrukte saldo:

	2014	2015	2016	2017
Udisponert saldo	-1 022	-3 014	-1 005	-1 254
Økonomisk resultat er:				
Netto resultatgrad	0,48 %	1,3 %	1,35 %	1,63 %

For å ha en sunn økonomi bør netto resultatgrad over tid ligge over 3 %, og vi ligger langt under dette. Dersom en tar hensyn til premieavviket, betalt pensjon som ikke har resultat effekt, så er resultatet enda svakere.

Rådmannen foreslår derfor at udisponert saldo avsettes til disposisjonsfond.

9 Rammeområdene. Oppdatert etter kommunestyrets vedtak

9.1 Rådmannen

9.1.1 Arbeidsområder

- Overordnet administrativ ledelse av all kommunal virksomhet
- Initiere og støtte utvikling av organisasjon og tjenesteproduksjon
- Stabs- og støttefunksjoner som økonomi, lønn- og personal, IKT, kunde- og postmottak og informasjon.
- Forsvarlig utredning av saker til både administrativ og politisk behandling
- Overordnet ansvar for planprosesser
- Samfunn og næring
- Beredskap

9.1.2 Status

KOSTRA viser at kostnader til administrasjon og styring i forhold til innbyggertall er i underkant av snittet for Sør-Trøndelag og Landet, og litt over snittet for kommunegruppe 7. Staben gjennomfører brukerundersøkelser overfor enhetene samt for publikum når det gjelder servicetorget. I 2012 ble det gjennomført en brukerundersøkelse der enhetslederne skulle besvare spørsmål om hvor fornøyde de er med de tjenestene som rådmannens drifts- og utviklingsstab utfører overfor enhetene. Undersøkelsen er en pilot i 2012. Det er ingen uønsket deltid i rådmannens drifts- og utviklingsstab. Sykefraværet i 2012 ble på 3,8 % i rådmannens drifts- og utviklingsstab og 0,7 % i Plan og forvaltning. Etter tredje kvartal 2013 er fraværet for staben på 5 %.

Enheten er miljøsertifisert som en del av rådhuset, og energibruk måles også samlet for rådhuset.

9.1.3 Drifts- og utviklingsstab – utviklingsområder

9.1.3.1 Personal

De ansatte er den viktigste innsatsfaktoren i kommunal tjenesteproduksjon, og lønn utgjør mer enn 70 % av driftsutgiftene.

I 2012 hadde en følgende sammensetning av ansatte:

	Kvinner	Menn	Totalt
Ansatte	890	205	1095
Gjennomsnittslønn	402 292	445 061	410 484

Tabellen viser at det er stor kvinneandel på store tjenesteområder. Gjennomsnittslønnen er forskjellig for menn og kvinner bl.a. fordi det er flere menn i lederfunksjoner, mens det er relativt lik lønn for menn og kvinner innenfor utdanningskategoriene.

Medarbeidertilfredsheten i 2011 var i Orkdal 0,1 poeng over landsgjennomsnittet, og også i 2012 ligger Orkdal kommune 0,1 poeng over landsgjennomsnittet på de fleste dimensjoner. Samlet ligger vi på linje med landet.

9.1.3.1 Bedriftskultur

Det er viktig at ansatte føler en positiv tilhørighet til egen arbeidsplass og til kommunen som arbeidsgiver. Det arbeides med å utvikle felles arenaer for å styrke fellesskapsforståelse og

stolthet over egen arbeidsplass. I tråd med ny utviklingsstrategi planlegges det faste årlige samlinger (Go'fot-seminar og julekonsert) for å ivareta dette behovet.

9.1.3.1 Sykefravær – nærværarbeid

Sykefraværet var på 8,3 % i 2009, 7,7 % i 2010 og 7,5 % i 2011 og 8,4 % i 2012.

Sykefraværet er en stor utfordring for kommunen generelt, og det har vært stort fokus på dette over flere år. Det er store variasjoner mellom enhetene, og det er store variasjoner i løpet av året. For 6 av enhetene ble resultatet for 2012 over 10 %. Våren 2013 ble det utarbeidet en kommunal tiltaksplan til bruk i arbeidet med å redusere sykefraværet.

Personalavdelinga vil fortsatt bistå enhetene i det viktige arbeidet med å redusere sykefravær, bl.a. gjennom tjenester fra Bedriftshelsetjenesten.

9.1.3.2 Lærlingordningen

Orkdal kommune har vedtatt at det skal være minimum 15 lærlinger i Orkdal. Dette er både et tiltak for nyrekruttering, og for å bidra til at ungdommen i kommunen skal kunne få gjennomført planlagt utdanning. Etter innspill fra enhetene har en startet arbeidet med å gjennomgå og kvalitetssikre dette viktige tiltaket ytterligere.

9.1.3.3 Sommerjobb for ungdom

De to siste somrene har kommunen engasjert ungdommer i 2-4 uker i løpet av sommerferien. Dette har vært prosjekt som har vært oppfattet som svært positive for de ungdommene som har fått tatt del i ordningen. Det har også vært oppfattet som positivt for de enhetene som har tatt imot ungdommene. Fra kommunens side ser vi dette tiltaket som en del av rekrutteringsarbeidet i Orkdal kommune. Det har imidlertid kommet flere reaksjoner fra både ungdommer og foreldre på at tilbudet til ungdommene kunngjøres for sent, og at det derfor skaper problemer for familier i forhold til ferie og planlegging av sommeren. Det er derfor ønskelig at et slikt tilbud legges inn i budsjettet. Det vil da være mulig å kunngjøre tilbudet tidlig, samtidig som det vil kunne legges til rette for et bedre samspill med enhetene, og tilbudet til ungdommene kan utvides betraktelig i forhold til det som har vært mulig de to siste årene.

Kostnad: 280.000 kroner

9.1.3.4 Nytt lønns- og personalsystem/økonomisystem (Agresso)

Kommunens lønnsystem er nå skiftet ut. Arbeidet med innkjøp av nytt lønns- og personalsystem ble fullført våren 2012. Kjøring av lønn i det nye lønns- og personalsystem ble satt i verk fra 1.1.2013. Innføringsprosessen har vært svært krevende.

Innføringen av et nytt system skaper nye muligheter og krever en tilpasning av arbeidsprosedyrer. Dette vil fortsatt være et stort utviklingsarbeid for personalavdelinga de nærmeste årene. Avdelinga har fokus på at det er viktig å utnytte potensialet til effektivisering og kvalitetssikring.

Avdelinga har fokus på at det er viktig å utnytte potensialet til effektivisering og kvalitetssikring. Det vil være behov for innkjøp av flere moduler i Agresso i 2014: Lønnsforhandlingsmodul, reiseregningmodul, kompetansemodul, HMS – modul, anleggsverdiregnskap og E-handelsløsning.

9.1.1 Økonomi

9.1.1.1 Drift av agresso

Drift av agresso vil være en viktig oppgave både for personal og økonomi.

Agresso har blitt et stort system som favner om mange arbeidsoppgaver og områder. Det er også et levende system som oppgraderes og endres ofte. Månedlig er det endringer som må legges inn og en del av disse endringene er relativt store. Aller flest endringer er det rundt årsavslutning og ved sentrale lønnsforhandlinger, men det er også endringer som følge av nye

regler fra staten. I 2014 vil det komme en god del oppdateringer som følge av Edag-prosjektet. En del av disse oppdateringene vil det være behov for konsulenthjelp til. Det er også stadig behov for tilpasninger av systemet til interne forbedringer. Dette er et kontinuerlig arbeid som må koordineres. Det er derfor behov for å ha en administrator og koordinator i agresso.

Hvert av fagområdene bør ha sine egne superbrukere, som har en god kompetanse på sitt fagområde og Agresso. Superbrukerne har behov for økt kompetanse både for å utnytte dagens programvare og for å nyttiggjøre seg utbedringer som kommer. Det bør derfor settes av en sum til opplæring hvert år.

9.1.1.2 Kompetanseutvikling

Kompetansekravene øker på alle områder, og det er viktig å utnytte all tilgjengelig kompetanse i organisasjonen. Staben vil på sin side sørge for at det utvikles et fast kursopplegg med hensyn til administrative oppgaver knyttet til områder som personalforvaltning, økonomirutiner, IKT og saksbehandling.

Det skal også innføres en fast ordning med kommunal grunnopplæring for nytilsatte ledere og medarbeidere. Både når det gjelder grunnopplæring og opplæring av nye ledere, er personalavdelingen i gang med utvikling av programmet.

9.1.1.3 Lederutviklingsprogram

I en kommune er det mange som opptrer som leder på vegne av arbeidsgiver. Det er nødvendig å sette av tid og ressurser for at ledergruppen skal lykkes i å utøve god ledelse på hver arbeidsplass og samlet. I 2013 ble det arbeidet med et lederutviklingsprogram som fokuserte særlig på krav til moderne ledere. Programmet vil bli videreført høsten 2013.

9.1.2 Informasjon og kommunikasjon

9.1.2.1 Utvikling av en servicestrategi og service-erklæringer

Serviceaspektet er viktig også i kommunal tjenesteyting, og det er viktig å ha en bevisst tilnærming til dette. Det er startet et arbeid med en overordnet service-strategi, men den er ikke ferdigstilt og derfor heller ikke lagt fram til politisk forankring i 2013. Årsaken er at den nye Servicestrategien må sees i sammenheng med nye tjenestebeskrivelser i NTK (nasjonal tjenestekatalog) der ferdigstillingen dessverre er kraftig forsinket. Andre konkrete tiltak etter ferdigstilling av tjenestebeskrivelsene er behovet for å utforme nye service-erklæringer for tjenesteområdene, de vil legge vekt på lokalt servicenivå.

Nye service-erklæringer må igjen sees i sammenheng med ny hjemmeside og hvordan tjenesteområdene vil bli presentert der. Samlet vil tjenestebeskrivelsene, presentasjonen av tjenesteområdene på hjemmesiden og de nye service-erklæringene gi brukerne informasjon om hvordan de vil få bistand innen de ulike tjenesteområdene og hvilket nivå servicen vil ha.

9.1.2.2 Innbyggerdialog

Det er behov for ytterligere satsing i vår dialog med innbyggerne. Pilotprosjektet «Mitt Orkdal» i 2012/2013 har bekreftet at elektronisk kommunikasjon med innbyggerne virker. Fra å få ingen innspill ved tidligere kommunepanrevisjoner opplevde vi i prosjektet «Mitt Orkdal» å få i alt 90 innspill. Vi ser for oss at vi i framtiden både kan ha nye «kampanjer» og knytte planer og dokumenter som er til høring opp i mot bruken av hjemmeside og sosiale medier som for eksempel facebook. Vi har erfart at det er viktig å la innbyggeren selv få velge om alle eller bare Orkdal kommune som mottaker skal få se hva som blir sendt inn.

9.1.2.3 Ny nett- og mobilside

Plattformen vår hjemmeside er bygget på vil ikke bli videreutviklet fra leverandør. Det betyr at vi ikke får inn ny funksjonalitet på hjemmesiden vi har i dag. Utviklingen krever at vi får inn ny funksjonalitet for innbyggerdialog og at nye nettbaserte tjenester kan kobles direkte opp mot fagsystemet som har informasjonen.

Hver tiende innbygger har problemer med å bruke offentlige nettsider. Siden 2008 har diskriminerings- og tilgjengelighetsloven påbudt universell utforming av IKT-løsninger. Forskriften som sier hva det betyr konkret for et nettsted ble vedtatt 21. juni 2013. Den innebærer at fra 1. juli 2014 skal alle nye IKT-løsninger være universelt utformet. Nye nettsider må derfor tilfredsstille disse kravene i tillegg til Difi's kvalitetskrav for offentlige sider.

Utviklingen av smarttelefoner og lesebrett har gått fort og gir oss nye utfordringer der hjemmeside også må være tilpasset mobiltelefoner og lesebrett. I den sammenhengen kan utvikling av egen «nyhets app» være aktuelt.

9.1.2.4 Oppgradering av elektronisk sak- og arkivsystem

Orkdal kommune har hatt elektronisk sakarkiv siden 2006 – dette arkivsystemet oppfyller kravene til NOARK4 (Norsk arkivstandard). Utviklingen av elektroniske systemer har gått fort og ny funksjonalitet som utløser nye krav har kommet til. For å ta i bruk ny funksjonalitet som for eksempel geointegrasjon «kart i sak» - må vi oppgradere til en arkivkjerne som oppfyller kravene i den nyeste arkivstandarden – Noark5.

Denne oppgraderingen gir oss også mulighet til å avlevere det elektroniske arkiv til depot hos IKA-Trøndelag – noe som er en nødvendighet. Deponering av elektroniske arkiv vil ikke utløse stor depotkostnad så vidt vi vet.

9.1.2.5 SMS varsling

Ved større kriser er det svært viktig å få sendt ut informasjon for å begrense skadeomfanget og øke sikkerheten. Vi skal ikke ha et felles varslingsystem. Hurtig varsling får vi først til når varslingsystemet er knyttet opp mot våre fagsystemer (skole, barnehage, eiendom, områdekart osv.) der oppdatert adresse og telefoninformasjon er lagret. Vi har kommet i gang med befolkningsvarsling via UMS (Unified Messaging Systems) som kan varsle både som adresse- og lokasjonsbasert varsling med talebeskjed til fasttelefoner og tekstmelding til mobiltelefoner. Dette systemet er koblet sammen med kartsystemet og blir først og fremst benyttet for områdevarsling fra tekniske tjenester.

Varsling og innkalling av kommunal kriseledelse gis nå som e-postmelding til forhåndsdefinert gruppe der mottakerne får e-post og sms samtidig. Mottakere er de til en hver tid faste medlemmer i kriseledelsen.

Mange fagsystemer begynner nå å ha tilbud om sms-varsling til tjenestemottakere som er registrert i fagsystemet. Vi har fortsatt en jobb som må gjøres med samordning av sms-varsling der tjenesten leveres fra flere enheter, for eksempel helse- og omsorgstjenestene, skolene og barnehagene.

5.1.6 IKT

Rådmannens IT-avdeling har det daglige ansvaret for at IKT-systemene kan fungere i en gjennomtenkt helhet. I smått og stort drifter IT-avdelinga 20 kjernesystem¹ og 38 fagsystem².

5.1.6.1 Etablering av datarom 2 for sikring og beredskap

Dagens infrastruktur på datarommet er oppbygd for å være mest mulig sikkert, og det er satset på robuste løsninger ved at en har en reserve som tar over hvis den primære serveren feiler. En er allikevel ikke sikret mot tap av rommet. Hvis det skulle skje vil det ta flere uker før IT-systemer er tilgjengelig og backup er lagt tilbake. Dette er kritisk, spesielt med tanke på beredskap og helse.

Etablering av datarom 2 vil sikre at IT-systemer er tilgjengelig også ved tap av et rom.

Etablering av datarom 2 betyr en investering på 1 million. Hvis en leier lokasjonen av en tredjepart, vil også denne kostnaden komme i tillegg på drift.

5.1.6.2 Nasjonal eID

I tråd med nasjonale føringer må også Orkdal kommune legge til rette en teknologisk løsning for personidentifisering av innbyggere. Løsningen skal sikre at personene som spør om innsyn i sine saker, er personen han/hun gir seg ut for å være. Vi vil følge Direktoratet for forvaltning og IKT sine retningslinjer og valg av nasjonal eID.

5.1.6.3 Datanettverk

En forutsetning for elektronisk kommunikasjon er et fungerende datanettverk med tilstrekkelig kapasitet. Orkdal kommune sitt nettverk har vokst fra et enkelt lite nettverk på rådhuset, til å bli stort og komplekst med 36 forskjellige lokasjoner og behov. Stadige utvidelser av nettverket og økningen i antallet trådløse aksesspunkt og bærbare maskiner har ført til behov for oppgradering med større fokus på standardisering av utstyret og oppdeling av nettverket i flere nett (admin-nett, gjestenett, elevnett, kunde/politiker-nett). I tillegg øker behovet for driftsstyring og kontroll på sambandet mellom lokasjonene.

Orkdal kommune leier i dag fibersamband fra bredbåndsselskapet Loqal.no. En foreløpig gjennomgang av mulighetene, viser at vi kan redusere abonnementskostnadene mot Loqal.no med opptil 500 000 kroner per år hvis vi legger om til å bruke Tekniske tjenester sine fiberkabler der slike finnes. Den største gevinsten ved en slik omlegging ligger i økt kapasitet og dermed bedre brukeropplevelser.

Omleggingen krever noe investeringer i graving, kabel, og i tilkoblingsutstyr på hver enhet. Vi ser for oss en omleggingsperiode på tre år. Investeringskostnadene er grovt beregnet til 1,35 mill kr totalt - kr 450 000 per år i 3 år. I dag har vi kommet opp til SiO, Evjen skole og barnehage og Follo. Dette fungerer fint og det planlegges videre. Pilotprosjektet gjennomføres innenfor driftsbudsjettet. IT-avdelinga får ansvaret for den daglige drifta og ser det som en gevinst å bli uavhengig av eksternt leverandør.

5.1.7 Plan og forvaltning

Under plan og forvaltning ligger:

- Budsjett for politiske utvalg, revisjon og kontrollutvalg, støtte til kirken og andre religiøse formål
- Diverse forvaltningsoppgaver, som plansak, byggesak, oppmåling, miljø, skjenke- og serveringssaker, navnesaker.

I snitt siste 3 år: 630 administrative vedtak og 156 saker i hovedutvalg forvaltning.

¹ Med kjernesystem menes grunnleggende system som brannmur, e-post, databaser, virussjekk, med mer.

² Med fagsystem menes tjenestespesifikt system, for eksempel Gerica, Matrikkel, ePhorte, Agresso, osv.

Nesten all virksomhet innen plan og forvaltning er knyttet til forvaltning av lov og regelverk og med hovedvekt på plan- og bygningslov, forurensningslov, matrikellov og alkohollov, men en lang rekke lover kommer inn i bildet ved enkelte anledninger.

Saksbehandlingstid

Plan og bygningsloven har en lang rekke frister for ulike typer saksbehandling. Når det gjelder byggesaker har søker i noen saker krav på redusert gebyr hvis fristene ikke overholdes. Ingen har fått redusert gebyr det siste året og fristene overholdes i nesten alle saker, men det er fortsatt ønskelig å bedre effektiviteten i saksbehandlingen og dialogen med søkerne. Mange byggesaker er ufullstendige og det må etterspørres tilleggsdokumentasjon. Dette tar tid både for søker og for kommunen og en effektiv kommunikasjon er viktig for når sluttbehandlingen kan gjennomføres

Byggesaker

Byggesak er delvis sesongbestemt, med flest søknader på vår og sommer. I denne perioden er det også klart flest henvendelser fra folk som trenger informasjon til sine søknader. I denne perioden er bemanningen knapp da også sommerferie skal avvikles. De siste årene har det i tillegg kommet en lang rekke søknader om utslippstillatelse som følge av prosjektet som følger opp spredt avløp. Ved avklaring rundt avløpsmulighetene på Søvasskjølen forventes det en ny økning i antall saker.

Brukerundersøkelse i forhold til byggesak i 2012 viste litt høyere score enn tidligere og erfaringene viser at svarene ved brukerundersøkelsen er svært påvirket av om søker har fått godkjent sin søknad eller ikke.

Direktoratet for byggkvalitet har utviklet et elektronisk søkesystem for byggesaker – Byggsøk- og en økt bruk av dette systemet kan bedre kvaliteten på søknadene som kommer inn. Redusert gebyr for denne type er nå mulig, men ingen saker har fått redusert gebyr. Vi ser at svært få av aktørene har tatt Byggsøk i bruk.

Plan

Overordnet kommuneplanlegging vil fortsatt være en kommunal oppgave og både utarbeiding av enkelte reguleringsplaner og behandling av private planforslag, vil være svært viktige oppgaver i utviklingen av Orkdal framover. Medvirkning og informasjon om pågående planoppgaver er en stor utfordring. Plan- og bygningsloven krever at kommunene skal ha et digitalt planregister som skal være tilgjengelig for innbyggerne. Dette er etablert, men kjennskapet til registret og bruken av denne informasjonen er fortsatt for dårlig og her er det muligheter for å utvikle og bedre tilbudet. Dette må sees i sammenheng med kommunens karttjenester og saksbehandlingssystem. Ny versjon av ephorte er avgjørende for å komme videre. Vi samarbeider med Meldal kommune om en felles karttjeneste – Orklakart. Innholdet i tjenesten er ulik i de to kommunene, men system og drift er felles.

I henhold til vedtatt planstrategi skal både kommuneplanens samfunnsdel og arealdel revideres. Samfunnsdelen ble vedtatt 4. september 2013. Arbeidet med arealdelen er i gang. Det er nå krav om at kommunens generelle ROS-analyse (Risiko Og Sårbarhet) blir revidert som en del av kommuneplanens samfunnsdel. Arbeidet pågår høsten 2013.

I arealdelen skal alle nye utbyggingsområder vurderes i forhold til risiko og sårbarhet og da særlig med tanke på ras og flom. Det er et stadig økende fokus på kvikkleire og de fleste utbyggingsområder i Orkdal ligger under den marine grensen. Vi har mange påvisninger av kvikkleire i enkeltsaker, men det er ikke påvist mange områder som er registrert i den nasjonale basen. I forbindelse med revisjonen av arealdelen er det ønskelig å få avklart omfang og utstrekning av flere kvikkleireregistreringer på Orkanger slik at det blir tatt tilstrekkelig hensyn ved nye utbygginger.

Politiske møter

Plan og forvaltning bidrar i stor grad til støttetjenester for politiske utvalg og ivaretar møtesekretærfunksjonen i flere utvalg. Produksjon, utsending og utlegging på hjemmesiden av saklister og møteprotokoller er viktige oppgaver både for det politiske arbeidet og for informasjon til innbyggerne. Overgang til digitale saksdokumenter har blitt en klar forbedring både for administrasjonen og politikerne.

Miljø

Orkdal kommune skal ha fokus på miljø i all aktivitet.

Av tiltak som er i gang kan nevnes:

- Alle enheter er miljøsertifisert – flere er nå resertifisert for tredje gang
 - Det arbeides aktivt for å redusere energiforbruk per m² i kommunale bygg
 - Det legges til rette for bruk av elbil i kommunen, ved at det er etablert 24 ladepunkter + nyåpnet hurtiglader (september 2013) og det er kjøpt inn flere elbiler
- Vi tar bussen når det er mulig

9.1.2.6 Utviklingsområder Plan for forvaltning

Døgnåpen forvaltning

For plan- og forvaltning er de største utfordringene i tillegg til effektiv saksbehandling, knyttet til døgnåpen forvaltning og informasjon og dialog med brukerne. Det er fortsatt mye å gå på når det gjelder kommunens hjemmeside og utnytte de mulighetene som ligger i kombinasjonen av det digitale sak- og arkivsystemet og kartsystemet. GIS-informasjon (geografisk informasjonssystem) kan utnyttes langt bedre enn i dag, men det krever tilrettelegging og programvare. Oppgradering av ePhorte er nødvendig for å komme videre.

Effektivisere arbeidet med å gjøre planinformasjon tilgjengelig for private og andre offentlige etater

Ved utarbeiding av arealplaner er det flere milepæler og høringsrunder. I disse arbeidsprosessene er det mange offentlige dokument som skal være tilgjengelig for private og andre offentlige etater. Plankartene kan nå publiseres i internettklientene WebInnsyn og 3D Innsyn, men dokument for planer under arbeid har vi manuelle arbeidsprosesser for å publisere. Internettklienten PlanInnsyn med digital plandialog tilgjengeliggjør offentlige dokument på internett sammen med plankartet.

Ajourføring av kart

De siste årene er det avsatt midler til et fond med tanke på denne kartleggingen og kommunens kostnader vil kunne dekkes ved bruk av fondet. Flyfotograferingen er utført i 2013, men kommunens andel av kostnadene vil neppe komme til utbetaling før i 2014. Avdelingen foretar løpende ajourføring i forbindelse med saksbehandlingen. Alle saksbehandlere er godkjent som «matrikkelfører».

Skanning av tidligere arkiv

Digitalt eiendomsarkiv – kommunens saks- og arkivsystem har siden juni 2006 vært elektronisk fullt ut. Tidligere arkiv er papirbasert og krever at arkivmaterialet hentes fram manuelt når tidligere tiltak på en eiendom må vurderes i en sak. Fordeler ved digitalt eiendomsarkiv:

- Tilgjengelighet
- Raskere saksbehandling
- Muligheter for økt inntjening (meglerpakke/infoland)
- Bedre service overfor kommunens innbyggere
- Sikkerhet

- Ytterligere slitasje på papirarkiv unngås
- Ytterligere tap av dokumenter unngås
- Arealbehov og kostnader til papirbaserte arkiver i nærheten av saksbehandlerne elimineres

Interkommunalt samarbeid har vært mye drøftet i det siste og samarbeid på tvers av kommunegrensen forutsetter at arkivmaterialet er tilgjengelig digitalt.

Miljø og friluftsliv

Plan og forvaltning ivaretar i tillegg noen miljøoppgaver – vilt og fiskeforvaltning er i hovedsak overført til Orkla landbruk, men avtaler som sikrer drift av en rekke friområder forvaltes av plan og forvaltning. Mange av disse avtalene har gått uendret i mange år. Det er nå satt i gang et arbeid med å gå gjennom disse for år å se på om de er tilpasset dagens behov for å gi innbyggerne et best mulig tilbud.

Det er også etablert et friområde på Geitaneset og det er inngått avtale med grunneier. Det er behov for å se på om omfanget av tilrettelegging bør økes og etablere bedre toalettforhold. Kommunen ønsker også å bidra til at viktige turveger og friluftsområder merkes. Kommunen deltar i et fylkeskommunalt prosjekt om kartlegging av friluftsområder.

Arbeidet i vannområde Orkla er nå startet og bør videreføres. Det arbeides med en tiltaksplan for noen av vassdragene. Det blir nødvendig med midler til gjennomføring av tiltak. I henhold til Vannforskriften skal en forvaltningsplan for vannområde Orkla vedtas av fylkestinget innen utgangen av 2015.

Det er nå utarbeidet reguleringsplan for turstien mellom Bårdshaug bru og Forve bru.

Handikapforbundet har vært aktiv i denne saken og ønsker å delta i utbyggingen, men skal turvegen etableres vil dette kreve kommunale bevilgninger til utbyggingen.

Utviklingsmål	2014	2015	2016	2017
Organisasjonsutvikling				
Implementere LEAN som fast arbeidsmetodikk				
Videreutvikle bruk av Lean med vekt på metoden 5S	x	x	x	x
Videreutvikle kvalitetssystemet	x	x	x	x
Utvikling og oppdatering av service-erklæringer	x			
Klart Språk i kommunen – opplæring og bevisstgjøring	x			
Personal				
Utvikle arbeidsprosedyrer for nytt lønns- og personalsystem	x	x		
Informasjon og kommunikasjon				
Avlevering av elektronisk sakarkiv (betinges ny ePhorte))	x			
Utrede SMS-varsling til brukere integrert med fagsystem	x			
Videreføre sosiale medier som verktøy for innbyggerdialog	x			
Utvikle nettsiden og tilpasse den til lesing i sosiale medier	x	x		
IKT				
Oppgradere datanettverket med omlegging av fibersamband og flere trådløse nett ut til lokasjonene; passordbelagt gjestenett, politikernetten uten pålogging, elevnett, osv.	x	x		
Utvikle intranettet for bedre informasjonsflyt mellom systemene	x			
Etablering av datarom2 for sikring og beredskap	x	x	x	
Økonomi				
Ta i bruk agresso anleggsmodul	x			
eHandel		x		
Plan og forvaltning				
Døgnåpen forvaltning, tilgjengelig planinformasjon (betinges ny ePhorte)	x			
Merking av turstier	x	x	x	x
Vannområde Orkla	x	x	x	x

9.1.3 Resultatmål

Resultatmål	Mål	
	2014	2017
Tilgjengelig datanettverk – oppetid i normal kontortid	98 %	100 %
Kvalitet på nett – Difis bedømmelse – antall stjerner (6 er best)	3	5
Andel anrop som besvares i sentralbord	94 %	95 %
Brukertilfredshet – enhetenes tilfredshet med rådmannens stab	4,7	4,8
Brukertilfredshet – byggesak	4,8	4,9
Andel regninger som betales rettidig	90 %	91 %
Ansattes trivsel	4,6	4,7
Antall som «liker» Facebooksiden	1 000	4 000
Andel byggesaker behandlet innen frist	95 %	96 %

9.1.4 Økonomiske tiltak Rådmannens drifts- og utviklingsstab

9.1.4.1 Nye prioriterte tiltak i handlingsplanperioden 2014-2017

Tiltak	2014	2015	2016	2017
Sommerjobb for ungdom	280 000	280 000	280 000	280 000
IKT – vakt	600 000	600 000	600 000	600 000
Leie av hyllemeter IKA - Trøndelag	102 000	102 000	102 000	102 000
Reduserte gebyrinntekter forvaltning	250 000	250 000	250 000	250 000
Planlegging av svømmehall/folkehelsesenter	250 000			

9.1.4.2 Uprioriterte tiltak i handlingsplanperioden 2014-2017

Tiltak	2014	2015	2016	2017
Plandialog	100 000	10 000	10 000	10 000
Scanning av arkiv	1 000 000			
Friluftsområder	50 000	50 000	50 000	50 000
Ephorte, oppgradering sak-arkivsystem	400 000	150 000	150 000	150 000
Agresso. Lønns- og personal	900 000	1 000 000		
Datarom 2	600 000	400 000		
Ny hjemmeside	600 000	200 000	200 000	200 000

9.1.5 Samfunn og næring

9.1.5.1 Arbeidsområder

- Bidra til videreutvikling av Orkanger som handels- og regionsenter
- Delta aktivt i næringsutvikling
- Ansvar for koordinering av arbeid med utbyggingsavtaler/samarbeidsavtaler med utbyggere av nærings- og boligområder
- Koordinering av arbeid med kommunens utbygging/utvikling av egne nærings- og boligområder
- Bidra til samordning av kommunal og frivillig innsats i folkehelsearbeidet.
- Bidra til at det blir lagt til rette for at velferdsteknologi kan utnyttes best mulig ved alle nye utbygginger.

9.1.5.2 Status

- NIBR – rapport nr. 13. 2013 påpeker at Orkanger er det eneste stedet utenfor Trondheim som fungerer som et regionalt tyngdepunkt. I rapporten står det: «Orkanger fungerer allerede som regionalt tyngdepunkt for sitt omland, med de fleste ting på plass. Hovedutfordringen er den korte avstanden til Trondheim som gir potensialet for direktependling fra regionen til Trondheim.»
- Delta aktivt i næringsutvikling – dette er en viktig forutsetning for å kunne fungere som regionsenter. Tilbud om arbeidsplasser i kommunen har vært et bevist valg og ønske om balansert vekst der også hensynet til egne arbeidsplasser har vært viktig, har ført til at vi i dag har tilnærmet like stor innpendling som utpendling i kommunen
- Ansvar for koordinering av arbeid med utbyggingsavtaler/samarbeidsavtaler med utbyggere av nærings- og boligområder. Boligtilbudet – både når det gjelder leiligheter og tomter har vært for lite de siste årene og dette har hatt stort fokus fra kommunen. Arbeidet tar tid, men eneboligtomter vil nå bli tilbudt også i Orkangerområdet. Salvesen & Thams er en ny stor aktør på dette området og vil bli en viktig samarbeidspartner.
- Koordinering av arbeid med kommunens utbygging/utvikling av egne nærings- og boligområder – kommunen har selv store arealreserver både når det gjelder nærings- og boligareal. Hvis det inngås avtale med Trondheim havn om salg av areal på Grønøra Vest vil kommunen ha svært lite næringsareal å tilby. Når det gjelder boligareal må det vurderes om arealene skal selges eller utvikles i egne prosjekter – dette må også vurderes opp mot det totale tilbud av boliger.
- Bidra til samordning av kommunal og frivillig innsats i folkehelsearbeidet – det gjøres en formidabel frivillig innsats på mange områder i Orkdal og kommunen har i samarbeid med idrettslagene fått til en utvikling av konkurranseanleggene som er helt i Norgestoppen. Dette er også viktig i folkehelsesatsingen, men dette arbeidet må drives på mange område og da er turstier, merkede løyper i skog og mark, trimtiltak og informasjon også en del av satsingsområdet. Opparbeiding av Gammelsosen, Orklaparken og 40 turer i Orkdal er eksempler på tiltak som er startet, men dette må følges opp og forsterkes.
- Velferdsteknologi er under stadig utvikling og det er viktig å følge utvikling og sørge for at det er mulig å utnytte denne teknologien ved nye utbygginger. Velferdsteknologi er ikke et eneansvar for det offentlige, men like mye en mulighet for den enkelte til å ha kontroll på sin egen tilværelse – mestre eget liv så lenge som mulig. Det er derfor viktig at det legges til rette for å utnytte denne teknologien også ved private utbygginger.

9.1.5.3 Utviklingsoppgaver

Næring

Orkdal kommune har en særlig sterk stilling som næringskommune, og har de senere årene hatt vekst i så vel næringsutvikling og nyetableringer som innbyggertall. Denne veksten representerer både muligheter og utfordringer.

Orkdal er helt i toppen på landsbasis (nr. 11 av 430 kommuner) når det gjelder hvilke kommuner som gjør det best målt på næringslivets egne premisser. (NHO's Nærings-NM 2012).

Allsidig næringsliv med industri, handel og service, transport, havn, primærnæringer, reiseliv og mange offentlige bedrifter bekrefter kommunens stilling som næringskommune.

Industrien har det siste året hatt en god utvikling i eksisterende bedrifter. Også handel og service har god vekst, og ikke minst ser vi at bruken av havna har en positiv utvikling. Industrien har vært og er en viktig bærebjelke i utvikling og vekst i Orkdalssamfunnet. Det må arbeides aktivt for at denne veksten fortsetter både i eksisterende bedrifter og gjennom etablering av nye. Orkdal er fortsatt meget konkurransedyktig som etableringssted, og vi har fortsatt ikke eiendomsskatt i kommunen. For at næringslivet skal vokse, må det også sikres at Orkdal kommune videreutvikler seg som bo- og levekommune. Næringsutvikling må derfor integreres i hele samfunnsplanleggingen, og dette helhetsperspektivet vil ha et sterkt fokus i handlingsplanperioden gjennom økt innsats på utvikling og nytenking i tråd med kommuneplanen og Orkdal 2040.

FoU-samarbeid og næringshage

Gjennom deltakelse i Trondheimsregionen knyttes gode nettverk mot FoU miljøene i Trondheim. Disse forbindelsene vil vi kunne trekke på i arbeid med videreutvikling, både for næringslivet og samfunnsutviklingen for øvrig. Et interessant område i så måte er å øke bruken av moderne velferdsteknologi, mer miljøvennlige løsninger og innovative prosesser. Næringshagen i Orkdalsregionen (NiO) har gitt oss en mulighet til å skape et etablerings- og kompetansemiljø som skal bidra til vekst og etableringer i regionen vår. Denne muligheten må forsøkes utnyttet slik at både kommunen og andre deltakere i programmet sikres så gode resultater av arbeidet som mulig.

Eierskapsstrategier

Kommunen har eierinteresser i flere ulike selskap. For å bidra til at kommunen kan utøve et aktivt eierskap, er det utviklet eierskapsstrategier som beskriver eierens strategier for eierskapet i de ulike selskapene. Det er behov for å oppdatere kunnskapen om de ulike selskapene, og å vurdere strategi i forhold til eierskapet kontinuerlig.

Markedsføring/omdømmebygging

En samordnet markedsføring av bo- og etableringssted. bl.a. i tilknytning til arbeidet med sentrumsutvikling iverksettes. Orkanger som regionsenter og som handels- og servicesenter vil være et sentralt element i denne sammenheng.

Eiendomsutvikling – bolig og næring

Næringsutvikling betinger at det sikres gode næringsarealer, både gjennom fortetting av eksisterende områder og med å tilrettelegge nye arealer. Klargjorte industriarealer har vært et betydelig fortrinn for oss som næringskommune.

Vi opplever nå økt etterspørsel fra industrien, og det vil bli særdeles viktig at vi er i stand til å møte denne utfordringen med nok areal. Dersom Orkdal får en enda større andel av havnevirksomheten i Midt-Norge, vil allerede eksisterende næringsareal bli satt under press, og vi vil få mindre areal til industriutvikling. Dette må vi i samarbeid med fylkesmannen og andre jobbe for å kompensere, slik at utviklingen ikke stopper opp.

Vi har tilstrekkelig med regulerte boligområder, men mangler utbyggere som kan gjennomføre utbyggingene. Det ser nå ut til at det vil bli startet opp flere leilighetsprosjekter i Orkanger området og det lyses nå ut tomter i Joplussen boligfelt. Dette vil bedre boligtilbudet, men dette arbeidet må videreføres og det må avklares hvilken rolle kommunen skal ha. Kommunen eier noen områder og salg av områdene, klausuler på opparbeidelse av fellestiltak, bruk av fjernvarme og velferdsteknologi, er områder som bør avklares i forbindelse med utvikling av kommunens arealer.

For å få til utbygging av private områder kan kommunen velge ulike stimulerings tiltak – utbyggingsavtaler, anleggsbidrag og avtaler om momsjustering er aktuelle virkemidler. Hvilke tiltak kommunen ønsker å benytte og hvilke prioriteringer som skal legges til grunn, må avklares i en egen sak.

Landbruks- og naturbasert næringsutvikling

Det er viktig å stimulere til at sysselsettingen i landbruket kan øke bl.a. ved satsing på nye utviklingsområder. Det er muligheter for å videreutvikle reiseliv og landbruk, der kulturlandskapet i større grad blir tatt i bruk. Her er jakt og fiske, «Inn på tunet», rekreasjonsaktiviteter sentrale områder.

Songlia representerer i så måte ei stor utfordring som det må arbeides videre med i samarbeid med bl.a. Snillfjord og Agdenes. Forhåpentligvis kan en finne løsninger slik at Songlia kan bli et aktivum for regionen.

Kulturbasert næringsliv

Det er interessant å utvide næringsbegrepet slik at kultur som næring kan få en sterkere posisjon i vår kommune. Orkdal kommune har lange tradisjoner for industrikultur som bl.a. synliggjøres ved Orkla Industrimuseum, Thamshamnbanen, Bårdshaug Herregård, Strandheim og i Songlia.

Samarbeidet med Orkla Industrimuseum kan videreutvikles. Det er en imidlertid en utfordring å ta i bruk de mulighetene som her ligger for kulturbasert næring

Reiseliv

Orkdal har et potensial til å bli en attraktiv reiselivskommune. Vi har i dag ikke mange reiselivsbedrifter, men vi har mange tilbud som bør være spennende å bruke for de som kommer hit.

Det er naturlig å nevne natur med Orkla i spissen. Å utnytte kommunens godt utbygde idrettsanlegg som en del av opplevelsen er en stor mulighet.

Organisering i denne sammenheng er viktig, og her må aktørene selv være aktive og markedsføre sine tilbud.

Orklaparken

Opparbeidelsen av Orklaparken er påbegynt med turveg mellom Bårdshaug bru og Grønørbrua. I tillegg arbeides det nå med rasteplasser og bedret utsyn til elva. Orklaparken videre sørover mot Fannrem er regulert, men ikke opparbeidet utover den turstien som brukes i dag. Her er det et samarbeid med Handikapforbundet. Standard på vegen, valg av toppdekke og behovet for lys må vurderes før arbeidet settes i gang. Det må inngås avtale med berørte grunneiere og det vil nok være naturlig at opparbeiding deles i parseller. Videre må det søkes samarbeid med velforeninger med tanke på rasteplasser og andre aktiviteter knyttet til turstien. Utforming og opparbeidelse må også tilpasses regelverket for spillemidler og eventuelt andre mulige støtteordninger.

Den nordligste delen av Orklaparken er delvis opparbeidet med turstier og det arbeides med tilrettelegging av noen rasteplasser. Orkdal kommune eier nesten all grunn i dette området og det gir muligheter til å utnytte tilgrensende områder og ærlig gjelder dette i Moan-området. Utformingen av dette området bør skje på grunnlag av en reguleringsplan hvor velforening og naboer involveres i utarbeidelsen. Både i forbindelse med Orkdal 2040 og i en egen kommunal rapport er det vist mulige utnyttelser i dette området. Dette bør nå avklares i en reguleringsplan.

Når Orklaparken er ferdig opparbeidet vil den inneholde et betydelig vegnett som må vedlikeholdes. Det må avsettes nødvendig midler til dette vedlikeholdet, men det må også avklares hvilken standard kommunen ønsker framover. Skal alle turveger være vinterbrøytet og skal det være lys. I et folkehelseperspektiv vil både brøyting og lys være klart positive virkemidler, men dette må vurderes i den totale prioriteringen.

Kollektivtrafikk

Dialogen med fylkeskommunen må videreføres for om mulig å få etablert et lokalbusstilbud i tråd med utredningene fra Orkdal 2040. Det må også samarbeides med nabokommunene om å få et best mulig tilbud inn til Orkanger som blir et naturlig knutepunkt både for arbeids- og handelsreiser.

Utviklingsmål	2014	2015	2016	2017
Delta ved utarbeiding av regional næringsplan i Orkdalsregionen	x	x		
Forsterke og integrere samarbeidet med FoU miljøene	x	x	x	x
Rullering av eierskapsstrategiene	x		x	
Utvikle nytt næringsareal	x	x	x	x
Bidra til økt boligbygging	x	x	x	x
Utbygging av Rømme	x	x	x	x
Markedsføring knyttet til den nye kommuneplanen	x	x	x	x
Kultur og naturbasert næringsutvikling	x	x	x	x
Utvikle samarbeidet med landbruket i Orkdal	x	x	x	x

9.1.6 Interkommunalt samarbeid

9.1.6.1 Trondheimsregionen

Orkdal kommune er aktiv i Trondheimsregionsamarbeidet. Både når det gjelder Interkommunal arealplan (IKAP) og Strategisk næringsplan (SNP) deltar vi aktivt, og vi har uten tvil stor glede av å delta i disse nettverkene.

Det er viktig at vi som en av regionkommunene omkring storbyen Trondheim bidrar til å løfte vår region i konkurranse med de andre storbyregionene i landet.

Det er også viktig at vi i enda større grad kan nyttiggjøre oss de viktige FoU miljøene i Trondheim, når vi skal arbeide for samfunns- og næringsutvikling i kommunen vår.

9.1.6.2 Orkdalsregionen

Som regionsenter for Orkdalsregionen er det naturlig at mange utviklingsprosesser blir vurdert i et regionalt perspektiv. Vi har i så måte et ansvar for å se regionen i en sammenheng, men det er samtidig viktig å avklare roller med de andre kommunene i regionen.

Orkdal kommune har hatt og har en sentral rolle i arbeidet med strategisk næringsplan i Trondheimsregionen. Denne deltakelsen evalueres kontinuerlig, og vi mener så langt å ha svært god nytte av dette arbeidet.

Det vil likevel være naturlig å styrke samarbeidet med det regionale utviklingsarbeidet i regi av fylkeskommunen, og dersom det er av interesse for de øvrige kommunene, er det naturlig at Orkdal inntar en aktiv roll i utvikling av strategisk næringsplan for Orkdalsregionen. Dersom dette er ønsket av samarbeidskommunene. I tilfelle må denne avstemmes mot det arbeidet vi allerede deltar i Trondheimsregionen.

Når det gjelder tjenestesamarbeid, viser utredningsarbeidet så langt at med så mange kommuner involvert blir det en betydelig ressursbruk og også tunge beslutningsprosesser. Det er derfor behov for en prinsipiell avklaring før en går inn på nye områder.

9.2 Grunnskole og SFO

Grunnskolen i Orkdal drives i henhold til Opplæringsloven og Læreplanverket for

Kunnskapsløftet og skal oppfylle retten til grunnskoleopplæring for alle barn mellom 6 – 15 år som er bosatt i kommunen. Alle barn og unge har plikt til grunnskoleopplæring, og rett til en offentlig grunnskoleopplæring. Elever har rett til opplæring som er tilpasset deres evner og forutsetninger. Elever som ikke har, eller ikke kan få tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringa, har rett til spesialundervisning.

Elevene har rett til å gå på den skolen som ligger nærmest eller ved den skole i nærmiljøet som de sokner til. Kommunen kan gi forskrift om hvilken skole de ulike områdene i kommunen sokner til.

Elevene har rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring. Det er skolefritidsordning ved alle skolene med barnetrinn.

9.2.1 Skolestrukturen i Orkdal kommune

Skole	Trinn	Antall elever B-trinn	Antall elever U-trinn	Totalt
Evjen skole	1-7	131		131
Gjølme skole	1-7	113		113
Grøtte skole	1-10	324	143	467
Orkanger barneskole	1-7	303		303
Orkanger ungdomsskole	8-10		244	244
Årlivoll skole	1-10	137	71	208
Totalt		1008	458	1466

9.2.2 Status

9.2.2.1 Kvalitet

Orkdal kommune har høye ambisjoner når det gjelder kvaliteten på grunnskoleopplæringa. Resultater fra elevundersøkelsen viser at elevene i Orkdal trives godt i skolen, har høy motivasjon og har høy trivsel med lærerne.

Foreldreundersøkelsen viser at foreldrene i Orkdal er godt fornøyd med grunnskoleopplæringa for elevene.

Når det gjelder spørsmål om mobbing, så viser resultatene at andelen elever på 10. trinn som blir mobbet har gått ned sammenlignet med året før.

I 2013 viser resultatene fra nasjonale prøver at 27,9 % av elevene på 5. trinn skårer på det laveste mestringsnivået. Dette er en framgang sammenlignet med resultatene fra 2011 og 2012. Det er store variasjoner mellom skolene i kommunen.

Andelen elever med spesialundervisning har økt de siste årene både nasjonalt og i Orkdal. De siste tallene for 2013 viser at vi har hatt en liten nedgang i omfanget av spesialundervisning siste år.

Dette har forskjellige årsaker og kan begrense skolenes muligheter til å legge til rette for tilpasset opplæring innenfor ordinær undervisning.

Frafallet fra videregående opplæring er stort. Ingen bedring de siste årene til tross for at det er satt inn flere tiltak. Siste års tall viser at 75 % av elevene som startet på videregående opplæring, har fullført i løpet av 5 år. Det er 1 % lavere enn året før.

Det er store forskjeller mellom gutter og jenter, både når det gjelder frafall fra videregående opplæring, spesialundervisning og leseferdigheter.

9.2.2.2 *Kostnadsnivå / KOSTRA*

Orkdal kommune ligger høyere enn de vi sammenligner oss med når det gjelder utgifter til grunnskole, inklusive skolelokaler og skyss.

For grunnskoleundervisning per elev ligger Orkdal godt over sammenligningskommunene men omlag på snittet for fylket og landet. Vi kan peke på noen faktorer som påvirker dette:

- Relativt stor andel innvandrerbarn (mye arbeidsinnvandring) gir en stor andel særskilt norskopplæring og morsmålsopplæring
- Lite effektiv skolestruktur for ungdomstrinnet

Skolestrukturen i Orkdal er samlet sett relativt effektiv. Dette kommer av at det er få barneskoler i forhold til andre kommuner, og to kombinerte barne- og ungdomsskoler. Det er for barneskolene at Orkdal har en effektiv skolestruktur. For ungdomstrinnet er strukturen dårligst av sammenligningskommunene. Totalt sett kommer Orkdal godt ut fordi to skoler er kombinerte barne- og ungdomsskoler. Dette grepet gjør at det spares på administrasjon.

Orkdal har høyest andel elever som får særskilt norskopplæring av sammenligningskommunene, og vi har også relativt mange innvandrerbarn.

Andel innvandrerbarn dreier seg mye om arbeidsinnvandring, i Trøndelag er det Hitra og Frøya som ligger klart høyest. Selv om Orkdal bruker relativt mye til særskilt norskopplæring og morsmålsopplæring sammenlignet med andre kommuner, så brukes det relativt lite i forhold til andelen innvandrerbarn.

Driftsutgiftene til skolelokaler har i de siste årene vært økende i Orkdal men ligger nå under Melhus og snittet for Sør-Trøndelag.

Sykefraværet i grunnskolen var i 2012 på 7,7 %. Til sammenligning var sykefraværet på 4,8 % i 2011.

9.2.3 *Utviklingsområder med utviklingsmål*

9.2.3.1 *Nasjonale mål for faglig kvalitet. Stortingsmelding 31 Kvalitet i skolen*

- Alle elever som går ut av grunnskolen skal mestre grunnleggende ferdigheter
- Alle elever og lærlinger som er i stand til det skal gjennomføre videregående opplæring
- Alle elever og lærlinger skal inkluderes og oppleve mestring

9.2.3.2 *Pedagogisk plattform for Orkdalsskolen*

I skolebruksplanen står det at grunnskolen i Orkdal skal:

- gi alle elever like muligheter til å utvikle sine evner og talenter individuelt og i samarbeid med andre
- stimulere elevenes lærelyst, utholdenhet og nysgjerrighet
- stimulere elevene til å utvikle egne læringsstrategier og evne til kritisk tenkning
- stimulere elevene i deres personlige utvikling og identitet, i det å utvikle etisk, sosial og kulturell kompetanse og evne til demokratiforståelse og demokratisk deltakelse
- legge til rette for elevmedvirkning og for at elevene kan foreta bevisste verdivalg og valg av utdanning og fremtidig arbeid
- fremme tilpasset opplæring og varierte arbeidsmåter
- stimulere, bruke og videreutvikle den enkelte lærers kompetanse
- bidra til at lærere fremstår som tydelige ledere og som forbilder for barn og unge
- sikre at det fysiske og psykososiale arbeids- og læringsmiljøet fremmer helse, trivsel og læring
- legge til rette for samarbeid med heimen og sikre foreldrenes medansvar i skolen
- legge til rette for at lokalsamfunnet blir involvert i opplæringen på en meningsfylt måte

9.2.3.3 Helhetlig modell for kvalitetsutvikling for Orkdalsskolen

Forskning viser at elevene lærer mer og har det bedre på skoler som har et godt læringsmiljø og har utviklet en lærende organisasjon. Alle skolene i Orkdal har i 2012 gjennomført en ståsteds- og organisasjonsanalyse, og fått oppfølging gjennom Nasjonalt veilederkorps. Kunnskap og erfaringer fra denne prosessen legger grunnlag for videre utviklingsarbeid i Orkdalsskolen.

Det etableres både kultur og strukturer for gjensidig læring på den enkelte skole gjennom lærergrupper, i det faglige nettverket mellom rektorer og kompetansenettverk mellom skoler. Rektornettverket skal være NAVET for kvalitetsutvikling i Orkdalsskolen.

Bruk av LP – modellen vil også bidra til å utvikle kollektiv og endringsorientert kultur i den enkelte skole.³

Noen elementer i en helhetlig modell for kvalitetsutvikling i Orkdalsskolen:

- Skolene og skoleeier skal benytte de nasjonale analyseverktøyene etter en nærmere fastsatt plan
- Ekstern skolevurdering innføres som kvalitetsfremmende tiltak i samarbeid med andre kommuner
- Fullføre arbeidet med det kommunale styringssystemet og kvalitetssystemet og ta dette i bruk fullt ut
- Grunnskolenes årshjul skal være del av det kommunale årshjulet
- Konkretisering av kommunens visjon og mål i handlingsplan og årsplaner
- Det skal gjennomføres en årlig strategikonferanse med HOO med tema kvalitetsmelding for grunnskolen
- Dataprogrammet VOKAL⁴ tas i bruk. Nettbasert verktøy som letter lærerens arbeid knyttet til kartlegging og oppfølging av den enkelte elev i skolen. VOKAL benyttes til å registrere resultater fra kartleggingsprøver, og gir mulighet for lærer til å vurdere enkeltelever i forhold til fag og ferdigheter.
- Det planlegges temamøter i Hovedutvalg for oppvekst og omsorg
- Det skal gjennomføres halvårlige utviklingsseminar for skoleledelsen

9.2.3.4 Ekstern skolevurdering

Ekstern skolevurdering er et redskap for å gjennomføre den lovbestemte skolebaserte vurderinga. Ekstern skolevurdering skal først og fremst være et verktøy for å fremme utviklingsprosesser i skolen. Målet med ekstern skolevurdering er en her-og-nå-vurdering av et område som skolen ser behov for utvikling på eller et område der skolen har utfordringer. Det velges tema for vurderingen på bakgrunn av analyse av skolens utfordringer.

Ekstern skolevurdering skal handle om å få et eksternt blikk på virksomheten, gjort av likemenn. Derfor har en inngått et samarbeid med andre kommuner Orkdal – øy-regionen om organisering og gjennomføring av den eksterne skolevurderinga.

Regionkonsulenten i Orkdal – øy-regionen vil koordinere arbeidet og det lages en langsiktig plan der hver skole blir vurdert hvert 3. år. I først omgang er det Orkdal, Skaun og Hemne som starter opp med vurderinga.

Årlig kostnad til vurdering av skoler i Orkdal vil beløpe seg til: 70.000 kroner.

Kostnaden dekkes innenfor grunnskolebudsjettet og avsattes på grunnskole felles.

Frikjøp av vurderere og godtgjøring dekkes innenfor den enkelte enhet.

³ LP= Læringsmiljø og Pedagogisk analyse. LP-modellen har som mål å utvikle gode læringsmiljø for alle elever. Den involverer alle lærerne ved skolen i et systematisk, langsiktig arbeid for å utvikle et bedre læringsmiljø.

⁴ VOKAL= Vurdering Og Kartlegging Av Læring

9.2.3.5 Tilpasset opplæring

Prosjektet «Alle er med».

Gjennom tilpasset opplæring skal elevene daglig oppleve mestring, erfare at de lykkes og at de opplever framgang. Lærestoff, organisering og arbeidsmåter må tilpasses elevene sine forutsetninger.

Dagens system for spesialundervisning gjør det vanskelig å fange opp elever som trenger noe mer - eller noe annet - enn det som tilbys innenfor de ordinære rammene uten at dette blir definert som spesialundervisning. Det må være mulig for skolene å organisere opplæringen mer fleksibelt innenfor rammen av ordinær undervisning.

Det er et mål å redusere andel elever som får enkeltvedtak om spesialundervisning. Derfor er det satt i gang et prosjekt vi har kalt «Alle er med» der en vurderer der en vurderer dagens praksis i Orkdal og setter inn tiltak i form av skoling av ansatte både i PP-tjeneste, barnehage og skole.

9.2.3.6 Styrking av ungdomstrinnet på skoler med flere enn gjennomsnittlig 20 elever per gruppe

Regjeringen foreslår i statsbudsjettet for 2013 å øremerke midler over en fireårs periode til økt lærertetthet på ungdomstrinnet. Målet er å gi mer tilpasset opplæring, en mer praktisk, variert og relevant opplæring, samt å styrke de grunnleggende ferdighetene. Det er også et mål å se om tiltaket kan bidra til å redusere behovet for spesialundervisning.

Styrkingen starter på ungdomstrinnet der lærertettheten er lavest.

Kommuner som forrige skoleåret 2012 – 2013 har skoler med en gjennomsnittlig gruppestørrelse på over 20 elever per lærer på ungdomstrinnet og grunnskolepoeng under snittet for landet, kan søke om midler til formålet årlig over en periode på fire år. Det vil bli lagt til grunn at midlene skal gå til å øke lærertettheten ved disse skolene ut over ressursnivået slik det er før tildeling av midler. Kommunene vil bli tildelt midler til et eller flere årsverk per skole ut fra størrelsen på skolene. I Orkdal kan det søkes for Orkanger ungdomsskole med tre årsverk.

9.2.3.7 Elevens skolemiljø

Mål: Orkdal kommune skal være en foregangskommune når det gjelder bekjempelse av mobbing

Alle skoler har handlingsplaner mot mobbing. Disse skal hvert år gjennomgås med alle ansatte og behandles i Samarbeidsutvalget.

Når en lærer avdekker en uønsket hendelse knyttet til elev, skal dette registreres i det elektroniske avvikssystemet.

Det er utarbeidet prosedyrer og rutiner som sikrer at det fattes enkeltvedtak, når det skal fattes og hva som skrives i enkeltvedtaket.

Alle skoler skal ha skriftlige rutiner for inspeksjon, og ansattes handlingsplikt skal presiseres i inspeksjonsplaner.

Skolene skal hver høst informere foreldrene om rettigheter knyttet til kap. 9A.

Skolemiljø saker skal drøftes i elevråd og FAU og SU.

Samarbeidsutvalget skal hvert år diskutere mobbeplan, diskutere skolemiljø saker og få seg forelagt rapporter om mobbing.

Skolene skal rapportere på forebyggende tiltak, individrettede tiltak og brukermedvirkning i enhetens årsrapport.

Det bør utredes nærmere hvordan skolene i større grad kan nyttiggjøre seg tverrfaglig kompetanse når det gjelder mobbesaker. F.eks. tverrfaglig team, PP-tjeneste, psykisk helsearbeid.

9.2.3.8 LP – modellen

LP – modellen⁵ er en skoleutviklingsstrategi for å etablere godt læringsmiljø i grunnskolen. Gjennom LP – modellen vil skolene og lærerne utvikle kompetanse til å forebygge og redusere lærings- og atferdsproblematikk og den enkelte lærer vil i samarbeid med andre lærere utvikle kompetanse i å forstå sammenhengen mellom elevenes handlinger i skolen og ulike forhold i læringsmiljøet og undervisningen. Samtidig vil bruken av LP – modellen bidra til utvikling av kollektiv og endringsorientert kultur i den enkelte skole.

Tre av skolene har implementert LP – modellen, mens de tre siste har igjen to år av implementeringsperioden.

PP – tjenesten har en sentral rolle som ekstern veileder i lærergrupper. Dette er en viktig del av PP-tjenestens arbeid med systemrettet arbeid inn mot skolene, etter opplæringslovens bestemmelse.

9.2.3.9 Entreprenørskap

Kommunestyret vedtok under behandling av Handlingsplan for 2013 – 2016 at entreprenørskap skal innføres som arbeidsmetode i grunnskolen fra høsten 2013. Entreprenørskap omtales i Læreplanverket for Kunnskapsløftet som et virkemiddel til å fornye opplæringen. Det skal legges vekt på større variasjon i læringsformer og læringsarenaer, mer praktisk læring og større valgfrihet i nært samspill mellom skolen og samfunnet.

I Handlingsplanen «Entreprenørskap i utdanningen – fra grunnskole til høyere utdanning 2009–2014» videreføres de prinsippene som er fastsatt i Læreplanverket for Kunnskapsløftet.

I Trondheimsregionen er det Ungt Entreprenørskap Trøndelag som er behjelpelig med kompetanseutvikling av lærere.

Høsten 2013 gjennomføres det kurs for alle lærerne på tre av skolene i Orkdal med tema entreprenørskap, gjennomgang av konkrete undervisningsopplegg og veiledning i hvordan det kan arbeides med entreprenørskap i alle fag.

I løpet av 2017 skal alle skolene ha vært igjennom samme kompetanseheving.

9.2.3.10 Tverrfaglig forebyggende arbeid

Orkdal kommune har som målsetting å bistå barn og foreldre gjennom tidlig og samordna innsats, og grunnskolen skal være en del av dette arbeidet gjennom følgende tiltak:

Foreldreveiledning

Det skal utvikles en modell for helhetlig og tverrfaglig foreldreveiledning, og det settes ned ei arbeidsgruppe som skal beskrive innhold og organisering i modellen. Grunnskolen skal bidra i utredningsarbeidet og skolere tilstrekkelig med foreldreveiledere.

Team for integrering av innvandrere og flyktninger

Orkdal kommune tar i mot flyktninger og innvandrere fra mange forskjellige land og kulturer. Flyktninger og innvandrere har delvis forskjellige behov og delvis er behovene sammenfallende. Det er behov for et felles system når det gjelder informasjon og opplæring av familiene når de skal være brukere av de forskjellige enhetene. – helsestasjon, barnehage, skole, barnevern.

Slik det er nå er kommunens tilbud avhengig av den enkelte enhets erfaringer og kompetanse. Det bør derfor utredes nærmere behovet for et team som kan styrke enhetene nå det skal gjennomføres tiltak i forhold til enkeltpersoner, familier eller grupper.

⁵ LP= Læringsmiljø og Pedagogisk analyse. LP-modellen har som mål å utvikle gode læringsmiljø for alle elever. Den involverer alle lærerne ved skolen i et systematisk, langsiktig arbeid for å utvikle et bedre læringsmiljø.

9.2.3.11 IKT – strategi i grunnskolen

“Digital kompetanse er ferdigheter, kunnskaper og holdninger ved bruk av digitale verktøy for mestring i et lærende samfunn.”

Det å ha digitale ferdigheter er den femte ferdigheten i Kunnskapsløftet på linje med det å kunne uttrykke seg muntlig, det å kunne lese, det å kunne skrive og det å ha regneferdigheter.

Mål for IKT i grunnskolen:

- IKT skal brukes som verktøy for kontakt mellom elev og lærer og mellom heim og skole
- Elevene skal kunne bruke digitale verktøy aktivt i alle fag
- Alle elever skal beherske bruk av IKT i sitt læringsarbeid når de går ut av grunnskolen
- Grunnskoleeksamen gjennomføres digitalt der det er lagt til rette for det
- Lærere i grunnopplæringen skal ha nok kunnskap til å bruke digitale verktøy og læringsressurser i den daglige undervisningen.

Standarder:

- 1 PC per elev på ungdomstrinnet
- 1 PC per 2 elever på barnetrinnet
- Smart Board på alle klasserom
- 1/5-del av utstyret skiftes ut hvert år.

Kostnader i handlingsplanperioden

Kostnader på ca. 1,5 mill. årlig dekkes innenfor enhetenes ramme.

Muligheter for bruk av nettbrett skal utredes i 2014.

9.2.3.12 Skolefritidsordningen

Fra 1.8.2011 ble tilbudsstrukturer i skolefritidsordningen endret ved at en gikk fra tre alternative tilbud til to. Det er behov for å ta en gjennomgang av skolefritidsordningen med tanke på tilbudsstruktur, foreldrebetaling og ikke minst innhold. Bakgrunnen for endringen den gang var blant annet flere utvidelser av undervisningstimetallet på de laveste trinnene samt innføring av gratis leksehjelp.

Rådmannen vil i løpet av vårhalvåret 2014 ta en full gjennomgang av skolefritidsordningen med tanke på å evaluere tilbudsstruktur, foreldrebetaling og innholdet i tilbudet. Rådmannen vil også gå inn for at det lages en samlet plan for skolefritidsordningen basert på kommunale og nasjonale føringer og der også kulturskolen kommer inn med den lovpålagte kulturskoletimen i SFO.

Evt. endringer i tilbudsstrukturen medfører behov for vedtektsendringer som igjen må vedtas av kommunestyret.

Utviklingsmål	2014	2015	2016	2017
Iverksetting av modell for helhetlig kvalitetsutvikling - deriblant ekstern skolevurdering	X			
Videreføre prosjektet «Alle er med» - Bedre tilpasset opplæring	X	X		
Oppstart av skolebasert kompetanseutvikling i lesing og klasseledelse på ungdomstrinnet.(Ungdomstrinnsatsinga)		X		
Tverrfaglig bekjempelse av mobbing skal være beskrevet i skolenes handlingsplaner	X			
LP – modellen innført som utviklingsstrategi i alle skoler		X		
Legge fram en plan for innføring av entreprenørskap som redskap i alle skoler	X			
Utredde mulighetene for å etablere ett felles kommunalt tilbud til elever med store særskilte behov	X			
Alle overgangsplaner – barnehage/skole, barnetrinn/ungdomstrinn, ungdomstrinn/videregående skole, er revidert og lagt i	X			

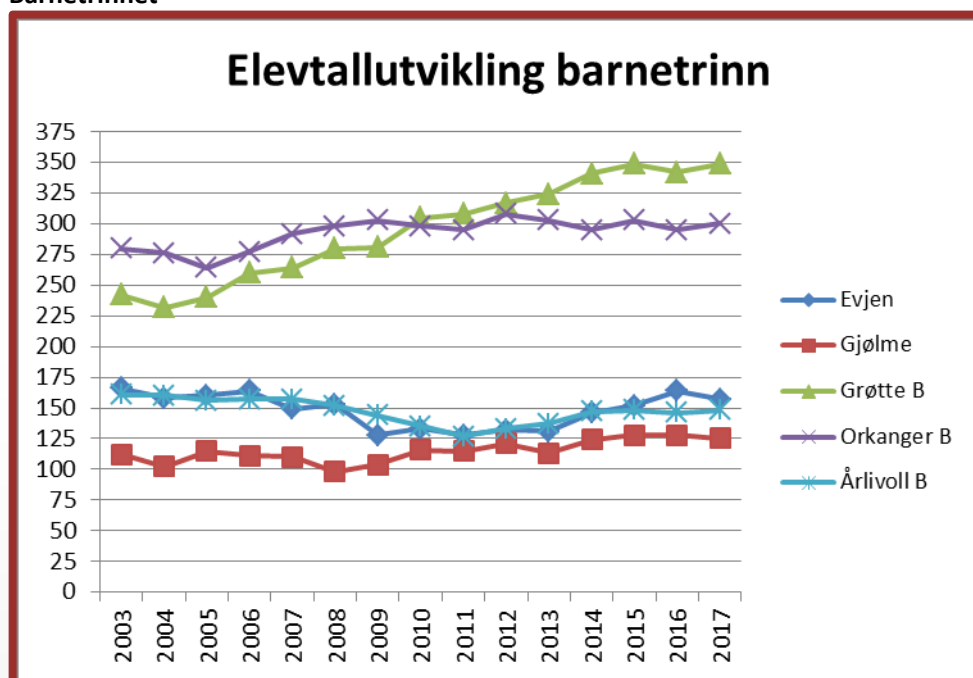
Utviklingsmål	2014	2015	2016	2017
kvalitetssystemet				
Alle skoler skal ha en plan for fysisk aktivitet	X			
Alle skoler skal ha utredet muligheter for servering av skolemåltid	X			
Utrede innføring av elektronisk innskriving og søknad SFO-plass	X			
Innføre tverrfaglig foreldreveiledning på noen trinn	X	X		
Delta i utredning av et tverrfaglig team for integrering av innvandrere og flyktninger. Ansvaret ligger på enheten kvalifisering og arbeidstrening	X			
Utrede muligheter for bruk av nettbrett i undervisningen	X			
Gjennomføre evaluering av SFO – tilbudet og lage en plan for innholdet i SFO	X			

9.2.4 Skolebygg og kapasitet

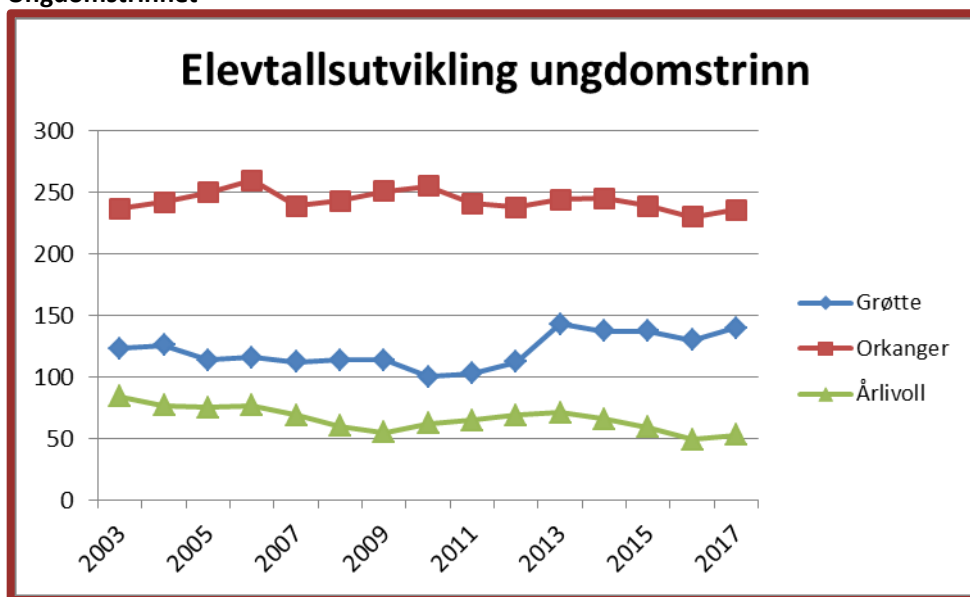
Skolebruksplanen inneholder generelle føringer og krav til skolebygg og uteareal. Den tar også for seg elevprognoser og vurderer kapasitet i forhold til prognosene.

9.2.4.1 Elevprognoser

Barnetrinnet

Ungdomstrinnet

9.2.4.2 Orkanger barneskole

Skolen har kapasitet til å møte noe vekst de kommende 5 årene. Imidlertid viser arealdelen av kommuneplanen at det er avsatt flere områder for boligutbygging innenfor sentrumsområdene tilhørende Orkanger krets. Hvilket omfang dette vil få, og hvordan det vil påvirke prognosene må vurderes underveis. Det er grunn til å tro at det vil medføre sterkt press på barneskolen.

Rådmannen tilrår at dagens gymsal opprettholdes for skolen siden den i dag brukes som samlingslokale og storstue for elevene i tillegg til kroppsøvingundervisning.

9.2.4.3 Gjølme skole

Elevprognosene i handlingsplanperioden viser at skolen samlet sett har nok kapasitet dersom årskullene er omtrent jevnstore. Skoleåret 2014 – 2014 starter et forholdsvis stort årskull med 27 elever. Økt elevtall på 1. trinn vil medføre flere barn på skolefritidsordningen. De utfordringer dette medfører, må løses innenfor skolens areal.

Det er avsatt boligområder for Gjølme krets i kommuneplanens arealdel. Dette vil også være med på å skape usikkerhet knyttet til prognosene fremover.

Etableringen av en barnehageavdeling i et bolighus ved skolen har medført sterk trafikkøkning og økt behov for parkeringsplasser ved skolen og barnehagen. Løsninger bør vurderes når det gjelder trafikkforholdene rundt barnehagen og skolen.

9.2.4.4 Orkanger ungdomsskole

Elevtallsutviklingen for Orkanger ungdomsskole har vært stabil og dette ser ut til å vedvare. Dermed er det nok kapasitet i handlingsplanperioden.

9.2.4.5 Årlivoll skole

De siste årene har det vært en nedgang i elevtallet ved Årlivoll skole. I følge prognosene vil veksten tilta noe i handlingsplanperioden, men fremdeles være under nivået som har vært tidligere. I henhold til prognosene er det et stort kull på omtrent 30 elever som starter på skolen i 2013. Det er foretatt tilpasninger for å møte det store kullet.

Det er ikke avsatt nye boligområder innenfor kretsen i kommuneplanens arealdel.

9.2.4.6 Evjen skole

I skolebruksplanen pekes det på nødvendigheten av tiltak på Evjen skole i løpet av de nærmeste årene. Evjen skole vil få store kapasitetsproblemer i 2014 – 2015 med tre store årskull med rundt 30 elever per trinn. Klasserommene er for små til å romme så mange elever, og det er behov for å øke kapasiteten når det gjelder undervisningslokaler, garderober og arbeidsplasser for lærere.

For brukerne av skolen gjør dette at det er vanskelig å finne rom for å dele klassene når det er behov for det. Tidligere kunne klassene på mellomtrinnet til dels benytte småskoletrinnets klasserom til dette bruket, men det økte timetallet på småskoletrinnet har gjort at det blitt stadig vanskeligere å finne rom for deling. Satsingen «tidlig innsats» har gitt flere delingstimer til småskoletrinnet, noe som gir økte utfordringer. Elevene har også fått lengre dager på skolen på grunn av leksehjelptilbudet. Alle elevene blir i større grad til stede på skolen samtidig, og presset på eksisterende rom øker.

Det hvite gamle bygget brukes i dag ikke til undervisning fordi det ikke lenger er godkjent til undervisningsformål. Det er inngått avtale mellom Orkdal kommune og Orkla jeger- og fiskeforening om leie av bygget i noen år framover. Det gule bygget foreslås revet på grunn av at det framstår som brannsikringsmessig og bygningsteknisk dårlig. I Block Watne-bygget er det påvist at det er nødvendig med omfattende restaureringsarbeid i forhold til energiøkonomisering.

9.2.4.7 Oppsummering

Totalt sett er det nok kapasitet i Orkdalsskolen i handlingsplanperioden, men den enkelte skole vil få utfordringer knyttet til store årskull.

Utfordringene er først og fremst knyttet til bygningsmessige forhold ved på Evjen skole. Rådmannen foreslår i dette notatet at Gulbygget og Block-Watnebygget på Evjen skole rives og erstattes med et nytt og tidsriktig skolebygg slik at elevens rett til et godt skolemiljø blir ivaretatt i henhold til opplæringslovens og helselovgivningens bestemmelser.

Rådmannen vil i dette notatet foreslå at det settes i gang bygningsmessige tiltak ved Evjen skole i handlingsplanperioden, samt at en foretar en gjennomgang av øvrig bygningsmasse i forbindelse med EPC – prosjektet. Det henvises til kap. 11.3.3.

9.2.5 Resultatmål

Resultatmål	Status 2012		Mål 2014	Mål 2017
	Landet	Orkdal		
Elevundersøkelsen, 7. trinn				
Er du blitt mobbet på skolen de siste månedene?	1,4	1,4	1,2	1,1
Elevundersøkelsen 10. trinn				
Er du blitt mobbet på skolen de siste månedene?	1,4	1,4	1,2	1,1
Faglig kvalitet				
Lesing 5. trinn, gjennomsnittscore på en skala fra 1-3	2,0	2,0	2,2	2,3
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng	40,0	38,5	40,5	41,5
Andel elever som fullfører videregående opplæring på 5 år	75,2 %	75,0 %	76,0 %	78,0 %
Andel elever som får spesialundervisning	8,6 %	9,5 %	7 %	6 %

*Måltall er justert slik at de stemmer overens med Skoleportens skala fra 1 til 5 der 1 er det beste.

9.2.6 Økonomiske tiltak Grunnskole og SFO

9.2.6.1 Vedtatte tiltak i handlingsplanperioden 2014-2017

Tiltak	2014	2015	2016	2017
Valgfag ungdomsskolen	374 000	584 000	584 000	584 000

9.3 Barnehage

9.3.1 Oversikt over barnehager og plasser i Orkdal:

Barnehage	Småbarn	Storbarn	Totalt
Evjen barnehage	61	100	161
Gjølme barnehage	25	39	64
Grøtte barnehage	62	84	146
Orkanger barnehage	37	70	107
Rianmyra barnehage	42	78	120
Årlivoll barnehage	20	53	73
Privat barnehage: Liavoll	14	26	40
Sum	261	450	711

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

9.3.2 Status

9.3.2.1 Kvalitet

9.3.2.1.1 Stortingsmelding 41 Kvalitet i barnehagen

Mål.

- **Sikre likeverdig og høy kvalitet i alle barnehager**
- **Styrke barnehagen som læringsarena**
- **Alle barn skal få delta aktivt i et inkluderende fellesskap**

9.3.2.2 Konkrete mål for barnehagen i Orkdal

Kommunestyret skal hvert år ved rullering av handlingsplanen, fastsette konkrete mål for faglig kvalitet:

- Brukerundersøkelsen
- Kartlegging av ferdigheter, 6-åringer
 - Språk, tallforståelse, sosiale ferdigheter

Resultater fra brukerundersøkelser viser at foreldrene er godt fornøyd med barnehagetilbudet. På spørsmål som direkte går inn på barnas muligheter for medbestemmelse, tilrettelegging for læring og sosial utvikling, ser en at resultatene varierer. Det er høy score på spørsmål om barnets sosiale utvikling, mens barnehagene har mer å strekke seg etter når det gjelder tilrettelegging for barnets læring.

9.3.2.3 Pedagogisk plattform

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evner til å reflektere over egne handlinger og væremåter. Danning skjer i samspill med omgivelsene og med andre. Gjennom gode dannelsesprosesser settes barn i stand til å håndtere livet ved at de utvikler evnen til å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverden, og til å se seg selv som et verdifullt medlem av et større fellesskap. Danning er mer enn utvikling, mer enn læring, mer enn omsorg, mer enn oppdragelse og mer enn sosialisering.

Barn skal ha utfordringer. De skal ha muligheter til å utvikle kunnskaper og ferdigheter. De skal få støtte slik at de kan handle omsorgsfullt og gjøre etisk gode valg.

Barns motoriske utvikling har stor betydning for blant annet emosjonell tilpasning og sosialt samspill, fysisk aktivitetsnivå, fysisk form og generell helse for barnet. For barnet er det å kunne koordinere, kontrollere og mestre sin kropp og sine bevegelser viktig for å delta i lek og dagligdagse aktiviteter. Barnehagemiljøet er av stor betydning for barns helse og trivsel, læring og mestring.

Barnegruppas størrelse er av betydning for miljøet i barnegruppa, og tilhørighet er svært viktig for å skape trygghet og utvikle gode vennskap. I vennsapsrelasjonen får barna utvikle den sosiale kompetansen de trenger i sine relasjoner til andre mennesker. Det gir trening i å løse konflikter og å håndtere følelser som oppstår på godt og vondt. Barn skal lære å ta egne valg og tenke selvstendig. De skal være tolerante og empatiske.

Barnehagemiljøet skal gi rom for undring, evne til å stille spørsmål og ha et miljø med fokus på refleksjon. Barn skal ha rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagen. Og de skal delta aktivt i planlegging og vurdering av virksomheten, tilpasset alder og forutsetninger.

Det er mange små barn i barnehagen. Å jobbe med små barn krever god kompetanse. De små barna har det best i mindre grupper, hvor det er få barn å forholde seg til og der de har voksne de opplever tilknytning til. Små barn kan oppleve stress i store grupper. I store grupper blir det mange sosiale utfordringer og trolig får ikke barna nok støtte i daglige situasjoner til å føle seg helt trygge. Gode barnehager reduserer stress. De voksne er sensitive overfor barnas signaler. De gir raske og tilpassede svar på barnas signaler, ser og tolker barnet og setter egne behov til side. Stress hos voksne kan gjøre voksne mindre sensitive overfor barna. Positive relasjoner kjennetegnes ved sensitivitet, nærhet, varme, omsorg og deling av følelser. Dette gir et godt utgangspunkt for å fremme trivsel og trygghet, utforskning og læring.

De ansattes syn på barn og barndom påvirker hvordan barn opplever lek, læring og omsorg i barnehagen. Det stilles store krav til de voksne, og krever et kompetent og kvalifisert personale. De voksne skal gi barn kjærlighet og anerkjennelse. Vi skal skape rom for undring, som stimulerer til fantasi og nytenkning. Vi skal gi allsidig lek inne og ute. Barnehagedagene skal gi glede og mestring, og være varierte.

Barn skal ha et godt fysisk miljø: De fysiske rammer skal være egnet for barnehagedrift. Det skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfulle opplevelser og aktiviteter i trygge og samtidig utfordrende omgivelser.

Det skal være forsvarlig renhold og vedlikehold, og drives slik at skader og ulykker forebygges og at risikoen for spredning av smittsomme sykdommer blir så liten som mulig.

En god læringsarena både inne og ute er viktig. De voksne tilstreber seg å tilrettelegge for et miljø som gir selvtillit og følelsen av mestring. Barna trenger varme, anerkjennelse og oppmuntring fra de voksne. Aktivitet, latter og humor skal prege dagene i Orkdalsbarnehagene.

9.3.2.4 Kostnadsnivå / KOSTRA

Nøkkeltall viser at frem til 1. januar 2013 har man hatt en økning i antall barn i barnehagealder i kommunen. De siste års fødselstall vil i årene fremover påvirke etterspørselen etter barnehageplass. Prognosene tilsier av det vil bli en nedgang i etterspørselen.

Orkdal kommune har en effektiv barnehagestruktur, med få og store barnehager.

Ved å sammenligne netto driftsutgifter til barnehage ligger Orkdalsbarnehagene over nivået i Skaun og Melhus, men likt med landet for øvrig. Korrigerte oppholdstimer per årsverk i kommunale barnehager har hatt en gradvis nedgang fra 13 167 i 2009 til 12 152 i 2012.

Sykefraværet i barnehagesektoren endte i 2012 på 8,6 %, dette er en liten nedgang fra 2011 hvor fraværet var på 9 %.

9.3.3 Utviklingsområder med utviklingsmål

9.3.3.1 Stortingsmelding 41 Kvalitet i barnehagen

I Stortingsmelding nr. 41 "Kvalitet i barnehagen" pekes det på tre hovedmål for barnehagesektoren i årene som kommer:

- Sikre likeverdig og høy kvalitet i alle barnehager
- Styrke barnehagen som læringsarena
- Alle barn skal få delta aktivt i et inkluderende fellesskap

9.3.3.2 Lokale føringer

- Vi har ett hovedopptak og rullerende opptak i kommunen. Hovedopptaket, med oppstart ved nytt barnehageår i august/september, har søknadsfrist 1.mars.
- Orkdal kommune gir barn rett til barnehageplass utover den lovfesta retten. En måned etter fylte ett år skal kommunen tilby barnehageplass i rullerende opptak.
- Ønsket oppstartdato skrives i søknaden. Søker som ønsker barnehageplass om våren søker innen 1.oktober året før.
- Kommunen er ett opptaksområde

9.3.3.3 Pedagogisk plattform for Orkdalsbarnehagene.

I henhold til barnehageplanen skal barnehagen:

- i samarbeid og forståelse med hjemmet å vareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling
- gi barna tid og mulighet for allsidig leik både inne og ute
- gi barna omsorg og utfordringer
- gi barna anledning til medbestemmelse og medvirkning
- gi barna næring til fantasi og nyteknisk
- legge opp dagene med variasjon og glede
- gi rom for humor
- gi barna nærhet
- gi gode rammer for barnets utvikling og læring, barnehagen skal være en god læringsarena
- ha gode rammer og areal både inne og ute som stimulerer til en allsidig fysisk aktivitet

9.3.3.4 Tidlig innsats

Tidlig innsats er et satsningsområde i Orkdalsbarnehagene. Tidlig innsats betyr at en må fange opp barnets situasjon og utvikling så tidlig som mulig, og ut fra det handle og finne tiltak.

Tidlig innsats handler om å optimalisere barnets oppvekstmiljø tidligst mulig, med sikte på å utvikle en robust psykisk helse og forebygge skjevutvikling.

Et økende antall barn har behov for tettere oppfølging av ulike årsaker, spesielt gjelder dette forhold som kan knyttes mot familien.

Tidlig innsats kan rettes inn mot:

- Barn med funksjonshemminger
- Barn som trenger ekstra hjelp og støtte i sin utvikling
- Barn som er utsatt for vold
- Barn som lever i en familie hvor en eller begge foreldrene er psykisk syke
- Barn som opplever at familien er i krise
- Barn som er fremmedspråklige
- Barn som er utsatt for omsorgssvikt

Personalet i barnehagene har en unik mulighet til å komme inn tidlig for å hjelpe. Personalet ser barna i store deler av dagen og de ser samspillet mellom barn og foreldre, det gjør at de har mulighet til å identifisere barn og familier som trenger hjelp på et tidlig stadium.

Å fange opp barna og deres familier krever kompetanse og tid fra personalet. Samtidig krever det styrke fra personalet til å ta opp vanskelige områder tidlig i barnets liv.

For barn som opplever blant annet omsorgssvikt handler det om tap av barndom om de ikke får hjelp i tide. Barndommen skal være til glede der og da, men også i livet som ungdom og voksen.

9.3.3.5 Tverrfaglig samarbeid

Tverrfaglig samarbeid og forståelse er viktig for å hjelpe barna i sin utvikling best mulig. Samarbeidspartnere er barnevernstjenesten, helsestasjonen, psykisk helsearbeid, barne- og ungdomspsykiatrien og PP-tjenesten. Hovedmålet her er: Å styrke tverrfaglig samhandling for barn og unge i Orkdal kommune.

9.3.3.6 Fremmedspråklige barn

Det må være et mål i Orkdal kommune at alle fremmedspråklige barn skal gå i barnehage. Barns språk læres og utvikles best gjennom barnets deltakelse i uformelle og inkluderende miljøer. Derfor er barnehagen en viktig arena for språkutvikling. I dag får foreldre som er med i introduksjonsprogrammet, dekket barnehageplassen, deretter må foreldrene dekke oppholdet selv. Når programmet er ferdig kan det by på utfordringer da mange av mødrene ofte går hjemme eller de får seg ikke jobb.

For å kunne nå målet bør det utredes en moderasjonsordning for barn med flyktningebakgrunn.

En moderasjonsordning vil være et viktig middel for å hindre skjevutvikling hos barn med flyktningebakgrunn. Det er i barnehagen de får sosial omgang med andre barn og voksne. Barna får venner og gode sosiale relasjoner. Det norske språket læres, og gode rutiner/struktur på hverdagen gjør de senere i bedre stand til å takle krav og utfordringer i skolehverdagen.

9.3.4 Ledelse i barnehagen

Det har vært stor utvikling i barnehagetilbudet de siste årene, kommunen har fått store barnehager, noe som har ført til endringer når det gjelder barnehagens ledelse. Mellomledere i barnehagen har fått flere faglig- pedagogiske oppgaver og oppgaver knyttet til personal og god lederkompetanse er viktig.

Utvikling av lederkompetanse må fokusere på pedagogisk ledelse, personalledelse og administrativ ledelse.

Utviklingsmål	2014	2015	2016	2017
Alle barnehagene i kommunen skal gjennomføre foreldreveiledning med min. ei gruppe årlig.	x	x	x	x
Alle barnehager skal ha minst 4 utdannede foreldreveiledere	x			
Orkdalsbarnehagene skal ha utarbeidet en felles mobbeplan	x			
Lage kriterier på hva som kan være starten på mobbing	x			
Lage en intervju manual for barns trivsel og medvirkning	x			
Gjennomføre kompetansetiltak for ansatte når det gjelder språkutvikling, flerkulturelt arbeid og kulturforskjeller.	x			
Muligheten om en moderasjonsordning for barn med flyktningstatus utredes	x			
Arrangere barnehagekonferanse	x			

9.3.5 Likeverdig behandling ikke-kommunale barnehager

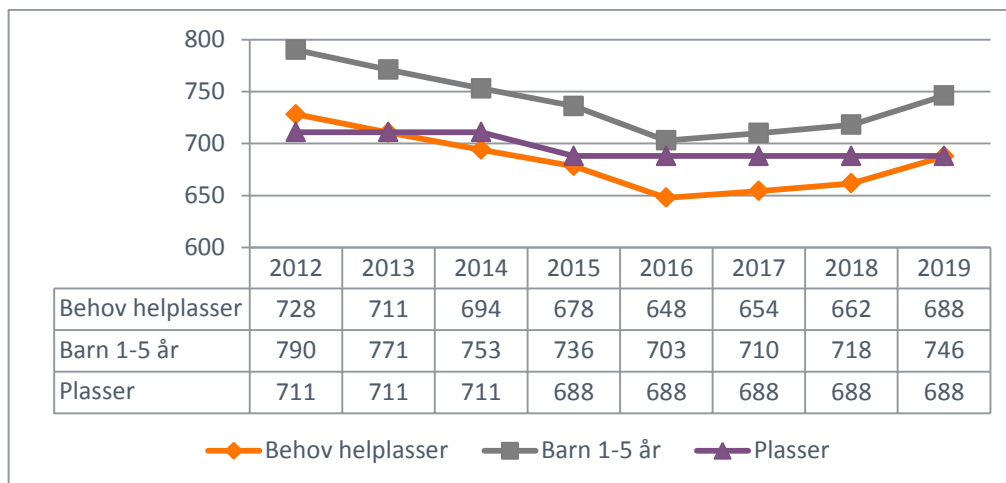
Orkdal kommunale har en ikke-kommunal barnehage representert ved Liavoll barnehage. Fra 1.1.2011 ble det innført nye regler for finansiering av ikke-kommunale barnehager. Orkdal kommune har som målsetting, og har hatt som praksis å behandle ikke-kommunale barnehager 100 % likeverdig med kommunale barnehager. Endelige satser for tilskudd til ikke-kommunal barnehage fastsettes i januar. Foreløpige satser for 2014 er:

Driftstilskudd per heltidsplass	2014
0-2 år	182 624
3-6 år	89 920
Tilskudd kapital	
0-6 år	9 100
Totalt tilskudd	
0-2 år	191 724
3-6 år	99 020

9.3.6 Prognose og tilpasning i barnetallsutvikling og rullerende opptak

Rullerende opptak ble innført høsten 2012 og tilpasninger i barnehagenes budsjett ble iverksatt allerede fra dette tidspunkt. I 2012 ble barnehagebudsjettene justert ned med ca. 1,7 mill. kr. Dette ble videreført inn i 2013 med helårsvirkning. Videre tilsa prognoser i Handlingsplan 2013-2016 at en ytterligere kunne tilpasse kapasiteten i Orkdalsbarnehagene. Ved en gjennomgang av oppdaterte prognoser ser en at disse tilpasningene kan foreslås for Handlingsplan 2014-2017.

	2013	2014	2015	2016	2017
Tilpasninger i budsjett jfr. kapasitetsprognoser	-625 000	-2 125 000	-3 417 000	-3 792 000	-3 500 000

Som en ser av tabellen overfor er det i handlingsplanperioden en nedgang i antall barn i barnehagealder. Prognosene viser at en når en bunn i 2016 før det vil begynne å ta seg opp igjen. Går en nærmere inn på tallene ser en fortsatt at antall småbarn i barnehage er relativt stabile for perioden, mens det er antall storbarn som går ned. Dette skyldes i hovedsak store kull som er på tur ut av barnehage i perioden.

Kapasiteten ble høsten 2013 tilpasset ved at Lavvoen ved Vormstad barnehage ble lagt ned. Dette er videreført i hele handlingsplanperioden. Ved gjennomgang av kapasiteten ser en videre at det er behov for å forlenge avtalen med Kløvrevollen barnehage frem til høsten 2015. Da vil Grøtte barnehage stå ferdig og vil kunne dekke opp for bortfall av Kløvrevollen barnehage. Etter dette er det god kapasitet i Orkdalsbarnehagene frem til 2019.

Selv om det er kapasitet for alle som har krav på barnehageplass i Orkdalsbarnehagene oppleves det at det er mangel på kapasitet ved Årlivoll barnehage. Det er vesentlig å merke seg at det ikke er fastsatte kretsgrenser i barnehage slik som det er for grunnskolen. De barna som har Årlivoll som førsteønske er blitt plassert i andre barnehager i kommunen. Det bør derfor utredes om mindre tilpasninger ved bygget på Vormstad er gjennomførbare. Dette siden det ut ifra arealberegninger skulle tilsi at det er mulig å øke kapasiteten ved barnehagen.

9.3.7 Resultatmål

	Status 2012	Mål 2014	Mål 2017
Brukerundersøkelsen. Skala fra 1 – 6	5,4	5,4	5,4
I hvor stor grad er du fornøyd med hvordan barnehagen tilrettelegger for det enkelte barns læring?	5,0	5,2	5,2
I hvor stor grad er du fornøyd med barnets muligheter for å være med å bestemme innholdet i barnehagen?	4,8	5,1	5,1
I hvor stor grad er du fornøyd med ditt barns sosiale utvikling?	5,4	5,0	5,0
Faglig kvalitet. Skala fra 1 – 5			
Språkutvikling i barnehagen. Norsk	4,8	4,9	4,9
Regneferdighet. Antall, rom, form	4,5	4,5	4,7
Sosiale ferdigheter	4,8	4,8	4,9

9.3.8 Økonomiske tiltak Barnehage

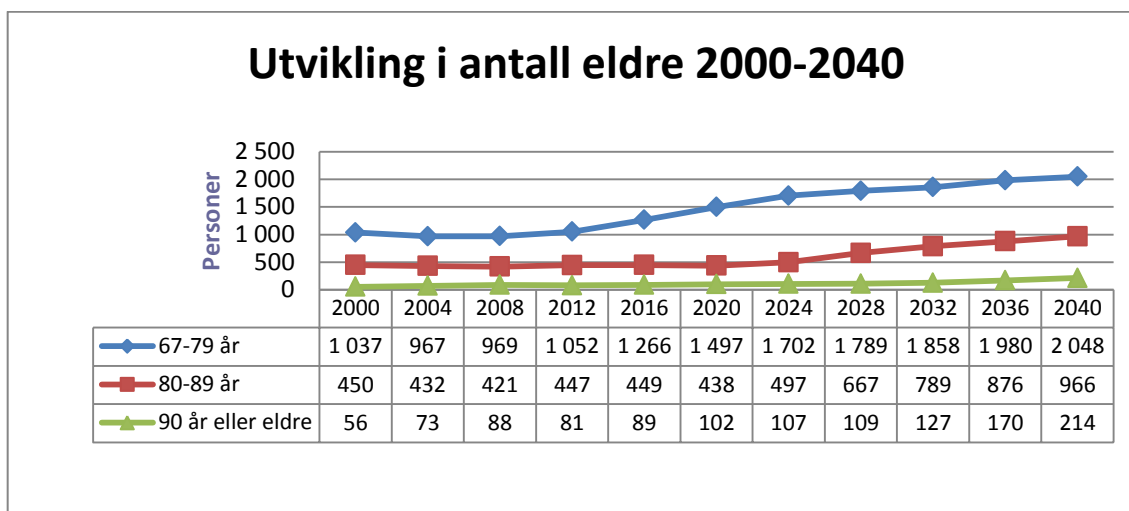
9.3.8.1 Vedtatte tiltak i handlingsplanperioden 2014-2017

Tiltak	2014	2015	2016	2017
Reduksjon bemanning jfr. utvikling i barnetall	-1 500 000	-1 292 000	-167 000	-167 000
KS-vedtak rammereduksjon	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000

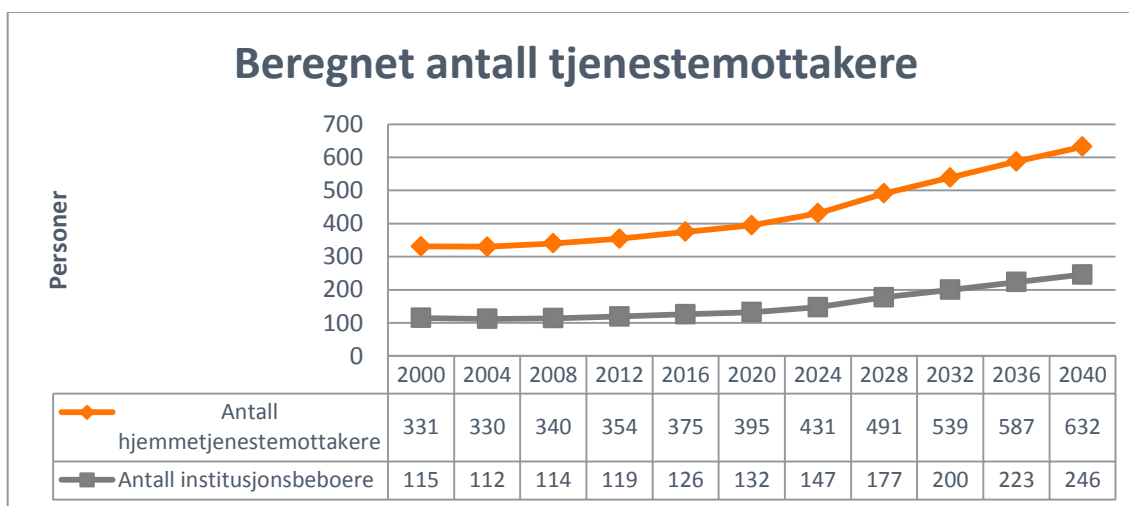
9.4 Helse- og omsorgstjenester

9.4.1 Status- felles

Nasjonale analyser av befolkningsutviklingen viser sterk økning av antall eldre over 67 år de nærmeste 30 årene. Bildet viser samme informasjon om Orkdal kommune; i 2020 vil det være 2 037 innbyggere over 67 år sammenlignet med 1 580 personer i 2012. Dette utgjør en økning med 457 personer i løpet av de nærmeste åtte åra – som er svært nær framtid. Det er imidlertid fra rundt 2020 en ser en dramatisk økning; i 2040 vil det være 3 228 personer over 67 år i Orkdal.

Dersom behovet for helse - og omsorgstjenester er uendret i samme periode, gir det et utfordringsbilde som innebærer en økning med 54 tjenestemottakere de nærmeste åtte åra, og nye 351 fram til 2040.

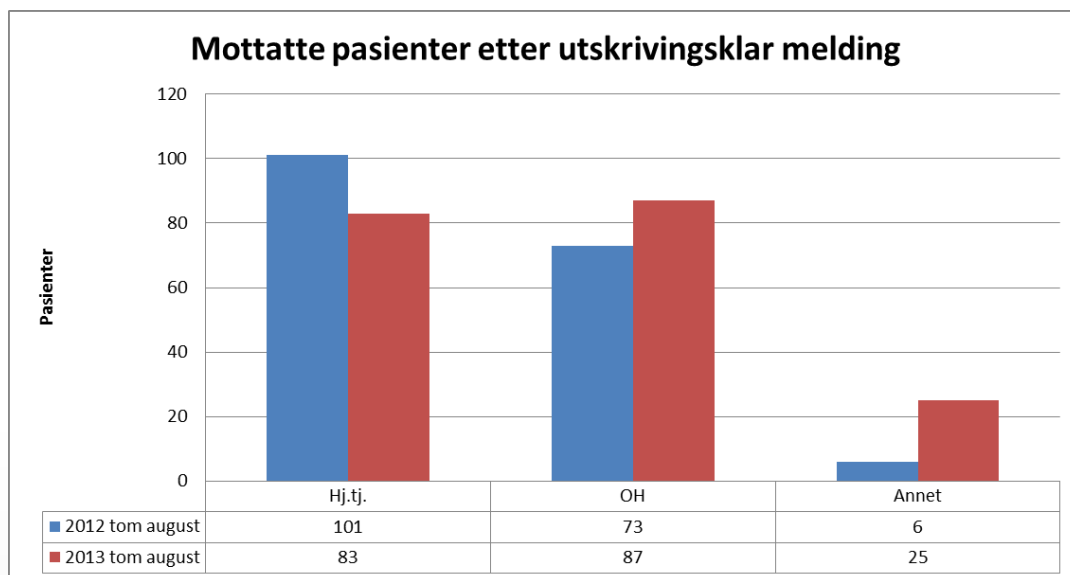

Med vekt på brukernes egne ressurser er det viktig å prioritere helsefremmende og forebyggende tiltak med mål om å øke tjenestemottakernes mestringsevne. Dette vil utsette og forkorte perioden med behov for kommunale helse- og omsorgstjenester. Det forutsetter dessuten samfunnsplanlegging som tar hensyn til denne kunnskapen, som f.eks. krav om universell utforming knyttet til boligbygging. Hvis man ikke lykkes med denne omleggingen, er det vanskelig å se for seg at tjenestetilbudet kan opprettholdes.

9.4.2 Samhandlingsreformen

Innføring av samhandlingsreformen 1. januar 2012 har ført til utfordringer for pleie -og omsorgstjenesten i kommunen. I tråd med reformens målsetning blir pasienter skrevet ut fra sykehuset tidligere enn før, noe som utfordrer oss både på kapasitet og kompetanse. Økt rullering og sykere pasienter stiller nye krav til å opprettholde og ikke minst utvikle kvaliteten på tjenestetilbudet.

Kommunal medfinansiering av spesialisthelsetjenesten og kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter er et av tiltakene som er iverksatt gjennom reformen. I takt med at vi blir utfordret på kapasitet til å ta imot utskrivningsklare pasienter genererer dette betaling til spesialisthelsetjenesten. Det har vært fullt belegg ved helsetunet i 2013 og dette medfører at antall døgn som kommunen må betale for er økende. Vi betalte for 4 døgn i første kvartal, mens antallet i andre kvartal var på 11. Til sammenligning betalte vi for 8 døgn i 2012. Antall utskrivningsklare meldinger hittil i år (tom august) har steget med 8 % sammenlignet med samme periode i fjor fra 180 til 195 pasienter. Antall døgn med betaling for utskrivningsklare pasienter ble 7 i september og 14 i oktober. Antall ganger kommunen ikke har hatt kapasitet til å ta imot pasienter innen lovpålagte periode etter utskrivningsklarmelding har økt.

Både Orkdal Helsetun og Hjemmetjenesten har de siste årene hatt store utfordringer med å bringe driften i balanse og jobber i fellesskap med mulige tiltak. Et satsningsområde vil være et tettere formalisert samarbeid med sykehuset om utskrivningsklare pasienter. For best mulig ressursutnyttelse vil det være avgjørende at helse - og omsorgstjenesten selv vurderer hva som er hensiktsmessig for pasienten med tanke på videre oppfølging etter utskrivning fra sykehus. Målet er å styrke pasientenes mulighet for egen mestring og å bevare funksjonsnivået så lenge som mulig.

Lav grunnbemanning og pleiefaktor gir lite fleksibilitet ved endringer i behov, og medfører automatisk behov for å leie inn ved fravær. Høyt sykefravær har resultert i at årets sommeravvikling har vært krevende ved ekstra belastning på faste ansatte som har vært i jobb. Beordring har som siste utvei vært nødvendig på enkelte vakter.

KOSTRA-tallene viser at Orkdal fortsatt er en institusjonstung kommune. På grunn av lav kostnad pr. institusjonsplass er likevel Orkdal desidert lavest på kostnader til institusjonsdrift pr. kommunal plass. Dette er imidlertid den mest kostbare tjenestetypen og sektoren har i kommende handlingsplanperiode som mål å se på sammensetningen av tilbudet innenfor pleie- og omsorg.

9.4.3 Aktiviseringstilbud og videreutvikling av dagsentertilbudet

Undersøkelser viser at dagaktivitetstilbud gir en mer meningsfull hverdag og gode opplevelser for den enkelte. Videre gir det avlastning for pårørende og kan i mange tilfeller bidra til å forhindre eller utsette institusjonsinnleggelse.

Orkdal Helsetun mottar fortsatt midler fra Sanitetsforeningen for å opprettholde dagsentertilbudet. Tilskuddet på kr 250 000 finansierer en aktivitørstilling i 50 %. Det har en klart forebyggende effekt, og medvirker til at brukere kan klare seg hjemme lenger.

Satsing på aktivisering er i tråd med myndighetenes prioritering. Målsettingen i demensplan 2015 er at alle kommuner innen 2015 bør kunne tilby dagaktivitetstilbud til personer med demens. Tilbudet bør derfor videreutvikles både hva gjelder innhold og omfang, slik at det også kan omfatte et tilbud til hjemmeboende personer med demenssykdom. Orkdal kommune har fått innvilget tilskudd fra Helsedirektoratet på kr 234 000 til etablering og drift av nye dagaktivitetsplasser for hjemmeboende personer med demens. Det er gitt tilskudd til 6 plasser, 3 dager pr. uke med oppstart januar 2014. Tilskuddet er utbetalt og skal bidra til dekning av alle utgifter knyttet til oppbygging og drift av dagaktivitetstilbudet.

9.4.4 Elektronisk meldingsutveksling

Nasjonalt meldingsløft er initiert av Helsedirektoratet og skal bidra til sterkere trykk på utbredelsen av samhandlingsløsninger. Tiltaket er en videreføring av Helse- og omsorgsdepartementets krav om at helseforetakene skal ta i bruk elektronisk kommunikasjon i sin samhandling med øvrige deler av helsetjenesten. Dette innebærer at ansatte i helse- og omsorgstjenesten har tilstrekkelig kunnskap om bruk av digitale verktøy til å kunne kommunisere elektronisk med helseforetak, fastleger og legevakt. For helse- og omsorgstjenesten er det en stor utfordring å ha både tilstrekkelig kompetanse og tilfredsstillende utstyr til å møte intensjonen om elektronisk samhandling. Det forventes at det på kort sikt vil medføre økte ressurser til opplæring og oppfølging, men at det på lengre sikt vil være arbeidsbesparende og bidra til effektivisering av driften. Per i dag er elektronisk meldingsutveksling mellom kommunene i oppstartsfasen. Vi regner med at alle kommuner er implementert høsten 2013. Elektronisk meldingsutveksling mot spesialisthelsetjenesten i igangsettes 1. kvartal 2014.

9.4.5 Faglig kompetanseheving og kvalitetssikring – kompetanseplanlegging

Samhandlingsreformen forutsetter at kommunene har tilstrekkelig kompetanse til å medvirke til færre sykehusinnleggelse og raskere hjemskrivning fra sykehus. Tilfredsstillende kompetanse er viktig både dersom Orkdal kommune løser samhandlingsreformens utfordringer gjennom regionalt samarbeid, eller i egen kommune.

I løpet av 2012 er det gjennomført en omfattende kompetansekartlegging i helse- og omsorgstjenesten. Et utviklingsmål i neste handlingsplanperiode vil være å videreutvikle kompetanseplanen i helse- og omsorgstjenesten, og iverksette tiltak med utgangspunkt i kartleggingen som er gjennomført.

9.4.6 Velferdsteknologi

Befolkningsframskrivninger viser at vi vil få en økning i antall tjenestemottakere, dersom behovet for helse- og omsorgstjenester er det samme som i dag. Dette innebærer at kommunene må prioritere oppgaver som gir helsefremmende og forebyggende effekt, slik at brukerne kan bo heime så lenge som mulig. Et tiltak som kan bidra til måloppnåelse på dette området er innføring av velferdsteknologiske virkemidler. Innføring av velferdsteknologi som virkemiddel krever en bevisst strategi for implementering gjennom tverrfaglig samarbeid og tilstrekkelige ressurser.

9.4.7 Frivillighet

Et virkemiddel som vil bidra til å møte det økte omsorgsbehovet er fokus på frivillighet. Frivillighet som ressurs blir blant annet i Stortingsmelding 23 (2012-2013) "Morgendagens omsorg" pekt på som avgjørende for å kunne møte framtidens omsorgsbehov. Gjennom deltakelse i et prosjekt om samarbeidet mellom frivillig sektor og pleie- og omsorgstjenesten

vil vi bidra til utviklingen av et idéhefte som omhandler dette temaet. Deltakelse i prosjektet vil også bidra til økt oppmerksomhet rundt frivillighet som ressurs og kommunen vil kunne utvikle kunnskap og refleksjoner om samarbeidet med frivillig sektor.

9.4.8 Framtidens pleie- og omsorgstjeneste

Fremtidens scenario sier at vi nasjonalt vil ha en befolkning med 22 % som er over 66 år i 2060. Dette medfører at vi på landsbasis vil trenge 280 000 årsverk innenfor pleie og omsorg, og utgifter til sektoren vil utgjøre ca. 4 % av BNP. Dette scenarioet gjelder også Orkdal kommune, om enn i en mindre målestokk. Det er derfor viktig å spørre om tjenesten er utformet – med hensyn til innhold, dimensjonering og organisering – for å møte fremtidens utfordringer. Skal dagens standard videreføres til en voksende eldre befolkning, er en avhengig av å ta hensyn til den demografiske utviklingen i kommunens budsjetter. Orkdal kommune har i dag en relativt stor andel eldre innbyggere, og det er ingen grunn til å tro at våre utfordringer blir enklere og hanskes med enn den demografiske utviklingen på landsbasis.

Det er behov for en gjennomgang av pleie- og omsorgstjenesten i kommune, Hovedutvalg for oppvekst og omsorg har derfor vedtatt å be om ekstern bistand til kartlegging og analyse av dagens pleie- og omsorgstjeneste. Analysen skal konkluderes i en rapport med anbefalinger om hvordan orkdal kommune kan planlegge, prioritere og handle for å få et bærekraftig omsorgstilbud for framtida.

9.4.8.1 Nye prioriterte tiltak i handlingsplanperioden 2014 – 2017

	2014	2015	2016	2017
Utredning pleie- og omsorgstjenester	200 000			
KS-vedtak, økt innsats eldreomsorgen	500 000	500 000	500 000	500 000

9.5 Orkdal Helsetun

Orkdal Helsetun gir tilbud om korttids-, rehabiliterings- og avlastningsopphold. I tillegg gis tilbud om langtidsopphold for beboere som ikke kan klare seg i eget hjem; herunder egen skjermet enhet for aldersdemente. Institusjonen har eget kjøkken, egen renholdsavdeling og vaskeri for vask av beboernes private tøy. Orkdal Helsetun organiserer og administrerer dagsentertilbud til hjemmeboende eldre i Orkdal Kommune.

9.5.1 Status

Orkdal kommune har kun kommunale institusjonsplasser; 117 plasser hvorav nær 14 % av plassene befinner seg i skjermet enhet for demente, og nær 7 % av plassene brukes til habilitering-/rehabiliteringsopphold. Korrigerte brutto driftsutgifter pr. institusjonsplass er lave sammenlignet med både landsgjennomsnittet og kommunene i Trøndelagsfylkene. Opp mot 92 % av driftsutgiftene går til pleie; en høyere andel enn alle vi sammenligner oss med.

Orkdal Helsetun har 110 årsverk fordelt på 170 ansatte. Dette viser at institusjonen fremdeles har mange ansatte i små deltidsstillinger. De fleste med helsefaglig utdanning har nå 50 % stilling og målet i handlingsplanperioden er å tilby minst 75 % stilling til de som ønsker økt stillingsstørrelse. Dette vil skape mer kontinuitet og stabilitet for tjenestemottakerne og gi både ansatte og arbeidsgiver større forutsigbarhet.

Helsetunet har stor fokus på personalressursstyring og det jobbes med å skrive nye turnuser for å sikre tilstrekkelig kompetanse og faglig forsvarlighet på alle vakter. Dette legges fortsatt opp til tett samarbeid mellom avdelingene for best mulig ressursutnyttelse. Vikarbehovet dekkes fortrinnsvis av medarbeidere som har fått økt stillingsandel i henhold til AML § 14-9. En merkantil stilling er øremerket som turnuskoordinator. For tiden prioriteres det å se på alternative turnusløsninger, men på sikt er målet at denne stillingen skal administrere en vikarpool for hele helsetunet.

Sykefraværet ved institusjonen er høyt. Etter 2. halvår i 2013 lå det på 16,53 %. Til sammenligning var det gjennomsnittlige fraværet i 2012 på 12,1 %. Det er planlagt flere tiltak for å redusere sykefravær.

Grunnlagsinformasjon	2009	2010	2011	2012
Døgnplasser for langtidsopphold	101	102	101	97
Døgnplasser for tidsbegrenset opphold/ant. brukere	16/192	15/175	16/223	20/218
Dagsenter	62 brukere	64 brukere		73 brukere
Ant. middagsporsjoner for hjemmeboende	15 515	15 092	15 615	15 831
Ant. middagsporsjoner kantine				2 177

9.5.2 Utviklingsområder med utviklingsmål

9.5.2.1 Samhandling, kompetanse og rekruttering

Økt rullering, sykere pasienter og mer medisinsk behandling som følge av tidligere utskrivning fra sykehuset utfordrer oss på å opprettholde og ikke minst utvikle kvaliteten på tjenestetilbudet. Helsetunet har en lav andel av høyskoleutdannet personell i pleierettet tjeneste. 19 årsverk er besatt av ansatte med 3-årig høyskoleutdanning og dette utgjør ca. 20 %. Til sammenligning ligger landsgjennomsnittet på 32 % og sammenlignbare kommuner som Melhus, Skaun og Malvik på henholdsvis 32 %, 35 % og 40 %.

Befolkningsframskrivninger viser at vi kommer til å få økt andel eldre i årene som kommer og dette vil bidra til å øke trykket ytterligere. Tilstrekkelig sykepleierdekning vil være avgjørende for å kunne gi behandling og oppfølging av ønsket kvalitet. Økt sykepleierdekning vil også medføre at vi kan ha faste sykepleiere på alle avdelinger både på dagvakter og kveldsvakter. Per i dag er sykepleierne tilknyttet faste avdelinger på dagvakt og har turnus på hele helsetunet på ettermiddag, kveld og helg.

Vi ser et tydelig behov for å styrke kompetanse ved en sykepleier på alle vakter ved korttidsavdelingen.

I tillegg er det marginal bemanning på natt (1 nattevakt på 30 pasienter) som gir store utfordringer i forhold å iverksette nødvendige tiltak for å sikre pasientenes behov, andre pasienters sikkerhet og arbeidsmiljøet ved avdelingene. Det har i 2013 vært nødvendig med forsterkninger ved to av avdelingene – avdeling for demente og psykiatrifløyen - ved ekstra innleie av en nattevakt for å gjennomføre disse tiltakene. Dette tilsvarer i underkant av 2 årsverk og påvirker resultatet for 2013.

9.5.2.2 Legedekning ved Orkdal Helsetun

KOSTRA-tallene viser at Orkdal ligger relativt høyt i forhold til legetimer i sykehjem, mens det er motsatt for fysioterapitimer. Orkdal Helsetun har i dag legedekning tilsvarende 25 timer pr. uke fordelt på 4 leger. I perioder kan det også være opp til 2 turnusleger som erstatter eller er med fastlegen på vakt. Vi ser behov for å se på sammensetningen av dette tilbudet og er i tett dialog med legene for å finne organisatoriske løsninger for å skape kontinuitet i tilbudet til pasientene.

9.5.2.3 Organisering

Med hjelp av LEAN-metodikk har Helsetunet vurdert rutinene for morgenrapporten. Dette har ført til en organisasjonsendring ved at sykepleierne som tidligere var organisert i egen gruppe er tilbakeført til avdelingene. Endringen innebærer at sykepleierne skal motta morgenrapport og planlegge dagen på den avdelingen de har fått ansvaret for. Omorganiseringen trådte i kraft 01.09.13. På grunn av at det ikke er sykepleier på alle vakter på helsetunet, er det nødvendig med god planlegging og koordinering for å få dette på plass.

Et av tiltakene for å redusere sykefraværet ved helsetunet er å styrke lederrollen på avdelingsnivå. Det er i handlingsplanperioden planlagt å slå sammen 6 grupper til 3 med hver sin avdelingsleder. Leder vil trekkes ut av turnus for å få mer tid til personalledelse, turnuskoordinering og faglig koordinering og utvikling.

Flere arbeidstakere ved helsetunet har i løpet av det siste året meldt inn krav om økt stillingsstørrelse med hjemmel AML § 14 – 9. Bestemmelsen innebærer gjennomsnittsberegning av stillingsstørrelse gjennom de siste 4 årene. Dette omfatter pr. i dag 23 ansatte og utgjør i underkant av 6 årsverk. Flere krav ligger inne. Dette betyr i praksis at den økte stillingsandelen er uten hjemmel og må dekkes innenfor evt. vakante stillinger og vikarmidler. Disse får fortrinnsrett til ledige vakter ved forhandlingsmøtene som skjer hver 6. uke. I tillegg vil de få fortrinnsrett ved ledige stillinger som følge av vakanser/ledighet. Det er opprettet et nytt ansvarsområde 4104 hvor den økte stillingsandelen som ikke inngår i fast turnus skal konteres. For å koordinere vikarbehovet og samtidig skape større forutsigbarhet for de ansatte, ønsker vi å etablere en felles vikarpool for helsetunet. Denne vil ikke være i full drift før i 2014, da det i høst prioriteres å se på nye turnusløsninger.

Utviklingsområder	2014	2015	2016	2017
Etablere vikarpool og redusere antall små deltidsstillinger	x			
Videreutvikle og implementere kompetanseplan for helse- og omsorgstjenesten	x			
Øke andel helsepersonell med høyskoleutdanning	x			
Utredning, etablering og drift av demensteam	x			
Etablering av dagtilbud (inkl. transport) til personer med demenssykdom	x			
Utredning, etablering og drift av forsterket bo- og behandlingstilbud til personer med demenssykdom	x			
Iverksette hensiktsmessige organisatoriske endringer	x			
Sikre drift av eksisterende dagtilbud	x			
Prioritere sengeplasser til observasjon før (og evt. til erstatning for) sykehusinnleggelse og/eller etter sykehusopphold	x			
Implementere og videreutvikle elektronisk meldingsutveksling i helse- og omsorgstjenesten	x			
Delta i videreutvikling av SiO Samhandlingsenhet	x			
Sertifisering som livsgledesykehjem	x			

9.5.3 Resultatmål

	Status		Mål	
	Landet 2012	2012	2014	2017
Brukerundersøkelse beboere - snitt totalt	5,2	5,2	5,2	5,3
Informasjon	5,1	5,2	5,2	5,3
Brukermedvirkning	4,7	4,5	5,0	5,1
Brukerundersøkelse – pårørende – snitt totalt	4,6	4,6	4,7	4,8
Informasjon	4,5	4,6	4,7	4,8
Brukermedvirkning	4,2	4,1	4,2	4,5

9.5.4 Økonomiske tiltak

9.5.4.1 Nye prioriterte tiltak i handlingsplanperioden 2014-2017

Tiltak	2014	2015	2016	2017
Styrking helsetunet	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Livsglede for eldre sertifisering	100 000			

9.6 Hjemmetjenesten

Hjemmetjenesten organiserer tilbud om hjemmesykepleie, praktisk bistand, brukerstyrt personlig assistanse og omsorgslønn til de som har særlig tyngende omsorgsoppgaver.

9.6.1 Status

Hjemmetjenesten ønsker å gi brukerne et individuelt tilpasset tjenestetilbud. Dette stiller krav til god kompetanse.

Hjemmetjenesten arbeider aktivt for å tilpasse seg samhandlingsreformen. De kommunale tjenestene må forholde seg til pasienter med komplekse sykdomsbilder med flere diagnoser som krever behandling. Tidligere utskrivning fra sykehus utfordrer oss på å opprettholde god kvalitet på tjenestetilbudet. Det kreves raske hjemmebesøk og rask tildeling av tjenester. Kreftpasienter ønsker å være hjemme og vil ha behov for tett oppfølging av hjemmetjenesten. Det er en økende etterspørsel etter brukerstyrt personlig assistanse (BPA). Brukerstyrte personlige assistenter arbeider i brukers hjem og lønnes av Orkdal kommune. Yngre brukere med store behov for ressurser ønsker å bo hjemme og de ønsker et helhetlig tjenestetilbud. Flere personer mottar omsorgslønn, dvs. at pårørende utfører omsorgsoppgaver og blir lønnet for dette.

Etter 2. kvartal 2013 har hjemmetjenesten et sykefravær på 10,2 %. Dette er en liten økning fra 2012.

Orkdal kommune er en IA bedrift og vi arbeider aktivt med sykefraværsoppfølging jvf - Tiltaksplan for å redusere sykefravær i Orkdal kommune.

Resultatet av brukerundersøkelsen i 2013 viser en gjennomsnittsskår på 5,1. Landsgjennomsnitt er 4,9.

Grunnlagsinformasjon	2010	2011	2012
Brukere av hjemmetj. 0 – 66 år	122	134	138
Brukere av hjemmetj. 67 – 79 år	59	68	61
Brukere av hjemmetj. 80 år og over	129	152	157
Antall som mottar omsorgslønn	26	32	32
Antall brukere med høy timesats	16	20	26
Antall brukere med BPA	7	12	12

9.6.2 Utviklingsområder med utviklingsmål

9.6.2.1 Samhandling, kompetanse og rekruttering

Samhandlingsreformen forutsetter at kommunene har tilstrekkelig kompetanse og det stiller store krav til tverrfaglig samarbeid. De kommunale tjenestene må forholde seg til pasienter med komplekse sykdomsbilder med flere diagnoser som krever behandling. Det er behov for økt kompetanse for å møte utfordringene. Det er viktig å arbeide mot full dekning av sykepleiere/vernepleiere og fagarbeidere i alle stillinger. Motivere og stimulere fast ansatte til utdanning og videreutdanning på høgskolenivå og videregående nivå, samt legge til rette for nødvendig intern og ekstern opplæring. Det er behov for økt sykepleierdekning, spesielt på kveld og i helger.

Ved behovsvurdering, enkeltvedtak og oppfølging av vedtak gjennom daglig tjenesteyting må vi i større grad rette oppmerksomheten mot tjenestemottakernes ressurser som gir mulighet og motivasjon for mestring hos hver enkelt tjenestemottaker.

Felles kompetanseplan blir et viktig virkemiddel for systematisk kompetanseheving.

9.6.2.2 Forebyggende hjemmebesøk

Et av samhandlingsreformens hovedmål er tidlig innsats og forebygging. Tverrfaglig hjemmebesøk er et tiltak som med hell har vært innført i andre kommuner. Formålet med forebyggende hjemmebesøk til eldre er å styrke den eldres mulighet for egen mestring og å bevare funksjonsnivået lengst mulig. Forebygging av sykdom, ulykker og isolasjon, styrking av det sosiale nettverket og informasjon om kommunens tilbud, er sentrale områder for forebyggende hjemmebesøk. Prioritering av ressurser til forebyggende tiltak vil bidra til at eldre kan bo i egen bolig lengre og man utsetter behovet for omsorg i institusjon.

9.6.2.3 Trygghetsalarmer

På grunn av endring av telenettet vil det være et behov for utskifting av samtlige trygghetsalarmer (ca200) innen 2017.

9.6.2.4 Kvalitetssikring

Innføring av LEAN som verktøy er et bidrag i videre arbeid med kvalitetssikring og effektivisering av arbeidsprosesser. Med hjelp av LEAN-metodikk har hjemmetjenesten vurdert morgenrapport og vil arbeide videre med flere områder.

Utviklingsmål	2014	2015	2016	2017
Iverksette forhandlingsturnus og redusere antall små deltidsstillinger	x	x	x	x
Videreutvikle kompetanseplan for helse- og omsorgstjenesten	x	x	x	x
Øke andel helsepersonell med høyskoleutdanning	x	x	x	x
Utredning, etablering og drift av demensteam	x	x		
Utredning og etablering av dagtilbud (inkl. transport) til personer med demenssykdom	x			
Implementere og videreutvikle elektronisk meldingsutveksling i helse- og omsorgstjenesten	x	x		
Etablere forebyggende hjemmebesøk	x			

9.6.3 Økonomiske tiltak

9.6.3.1 Nye prioriterte tiltak i handlingsplanperioden 2014-2017

Tiltak	2014	2015	2016	2017
Økt leie trygghetsalarmer	-44 000	-92 000	-152 000	-152 000
Styrkning hjemmetjenesten	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Bo- og avlastningstjenesten utskilt	-27 184 000	-25 637 000	-25 637 000	-25 637 000

9.7 Bo- og avlastningstjenesten

- Bo- og avlastningstjenesten er en ny enhet og er i dag organisert under Hjemmetjenesten.
- Støttekontakttjenesten er i dag organisert under kultur og fritid.

9.7.1 Utviklingsområder med utviklingsmål

9.7.1.1 Støttekontakttjenesten

Støttekontakt innvilges etter lov om sosiale tjenester. Antallet innbyggere som har krav på støttekontakttjeneste vokser år for år. Forbruket av midler til ordinær støttekontakttjeneste er betydelig høyere enn avsatt budsjett. Tjenesten har de siste årene gjennomført en betydelig reduksjon av antall timer hver bruker får tildelt støttekontakt i sine vedtak, men den økonomiske utfordringen øker likevel pga at fler og fler får innvilget støttekontakt. I 2012 hadde enheten 597.000 kroner i lønnsmidler til støttekontakter. Støttekontakttjenesten hadde 56 aktive vedtak i 2012, Tjenesten gikk i økonomisk balanse i 2012, men dette hadde sin årsak i at seksjonssjef gjorde arbeidet som støttekontaktleder i flere sykemeldingsperioder. I 2013 har tjenesten 74 aktive vedtak om støttekontakt. Også i år har seksjonssjef satt lederstillingen vakant i noen perioder for å spare vikarutgifter i sykefravær, men omfanget av tjenesten tilsier at støttekontakttjenesten må tilføres 150.000 kroner fra og med 2014 for å kunne videreføre dagens driftsnivå.

9.7.1.2 Bofellesskap for unge mennesker med nedsatt funksjonsevne

Etablering av bofellesskap for unge mennesker med nedsatt funksjonsevne, fysisk eller psykisk, med behov for heldøgns bemanning for å opprettholde eller bedre funksjonsevne og livskvalitet. Dette er blant annet brukere som i dag har et tilbud i avlastningsboligen og som på sikt vil ha behov for tilpassete boliger med heldøgns omsorg.

Samlokalisering vil være hensiktsmessig for å utnytte ressurser best mulig og skape et faglig miljø for ansatte.

Utviklingsmål	2014	2015	2016	2017
Utredning og organisering og økonomiske konsekvenser av bofellesskap for mennesker med nedsatt funksjonsevne	x			

9.8 Helse og familie

Enhet helse og familie omfatter allmennlegetjeneste, legevakt, helsestasjons- og skolehelsetjeneste, fysio- og ergoterapitjeneste, psykisk helse og rusarbeid, PP-tjeneste, boligtildeling og husbanktjenester, Samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT), koordinerende enhet og SiO Samhandlingsenhet.

9.8.1 Allmennlegetjeneste og legevakt

Nasjonal plan for helse- og omsorgstjenesten (2011 – 2015) har som mål for legetjenesten i kommunene at:

«Allmennlegetjenesten skal i større grad ta del i det individrettede forebyggende arbeidet, legevakttjenesten skal videreutvikles, og fastlegenes ansvar for øyeblikkelig hjelp til egne pasienter skal tydeliggjøres».

Det ble i 2012 vedtatt en ny fastlegeforskrift, og den forutsettes innarbeidet i løpet av 2013 og 2014.

9.8.1.1 Status

Allmennlegetjenesten i Orkdal kommune ivaretas gjennom fastlegeavtaler med til sammen 10 leger som er etablert i tre private legesenter – Fannrem, Orkanger og Orkdal legesenter.

Beredskap/legevakt utenom ordinær arbeidstid ivaretas gjennom interkommunalt legevaktsamarbeid. Dette ble fra årsskiftet en del av SiO.

Offentlig legearbeid (tilsynslegearbeid, skolehelsetjeneste, miljøretta helsearbeid og samfunnsmedisin) ivaretas gjennom avtaler om deltidsstilling med den enkelte lege.

Grunnlagsinformasjon	2009	2010	2011	2012
Antall fastlegeavtaler	10	10	10	10
Antall åpne fastlegelister	7	4	4	7
Antall kvinnelige leger	4	4	4	5
Antall pasienter på fastlegeliste	11 331	11 521	11 678	11 700
Beregnet kapasitet for fastlegelistene	12 015	12 015	11 815	12 215
Avtalte uketimer til kommunale oppgaver	43	43	43	43

9.8.2 Helsestasjons-/skolehelsetjeneste og svangerskaps- og barselomsorg

9.8.2.1 Status

Helsestasjons- og skolehelsetjenestens fremste oppgave er å fremme helse og forebygge sykdom, skade eller lyte. De skal bidra til å forebygge sykdom og fremme god fysisk og psykisk helse hos blivende foreldre, barn og ungdom 0 – 20 år. Tjenesten skal ha en sentral rolle i kommunens folkehelsearbeid og har viktige oppgaver innen miljørettet helsearbeid og smittevern.

I Nasjonal plan for helse- og omsorgstjenesten (2011 – 2015) er målet for området at:

- «Befolkningen skal få økt kunnskap og bevissthet om helse, levevaner og egenmestring. Familie, barnehage, skole arbeidsliv og helse- og omsorgstjenesten er sentrale arenaer. Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er særdeles viktig i denne sammenheng og skal være lett tilgjengelig for barn og unge».

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten har i dag 7,4 årsverk fordelt på 12 ansatte; 0,7 årsverk for jordmor, oppunder 0,3 årsverk for lege, 5,5 årsverk for helsesøster og 1,2 årsverk helsesekretær. Helsestasjonen har i dag to besøksadresser; Fannrem og Orkanger.

Grunnlagsinformasjon	2009	2010	2011	2012
Ant. nyinnskrevne gravide som har møtt til svangerskapskontroll	143	115	108	94
Antall fødte	164	123	138	127
Ant. førstegangs hjemmebesøk hos nyfødt	162	129	132	112
Ant. barn med fullført helseundersøkelse ved 2-3 – årsalder	152	169	181	146
Ant. Barn som har fullført helseundersøkelse innen utg. av 1. skoletrinn	121	138	159	134

9.8.3 Fysio- og ergoterapitjeneste

9.8.3.1 Status

Fysio- og ergoterapitjenesten er en del av Orkdal kommunes helsetjeneste og skal bidra til å løse kommunens lovpålagte oppgaver nedfelt i Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. og Lov om folkehelsearbeid.

Tjenesten driver helsefremmende og forebyggende arbeid og yter hjelp til mennesker som har problemer knyttet til bevegelse og aktivitet. Målet er at barn og voksne skal kunne mestre sin livssituasjon og kunne delta i samfunnet på mest mulig selvstendig grunnlag.

Nasjonal plan for helse- og omsorgstjenesten (2011 – 2015) har som mål at:

- «Kommunene skal ha et tydeligere ansvar for habilitering og rehabilitering. Den faglige bredden og kvaliteten skal ivaretas, og det må legges større vekt på tjenester som ivaretar brukernes mål og innsats».

I fysio- og ergoterapitjenesten er det tre fast ansatte fysioterapeuter og to fast ansatte ergoterapeuter – til sammen 5 årsverk. Orkdal kommune mottar fastlønnstilskudd for fast ansatte fysioterapeuter.

Årlig mottar dessuten tjenesten fysioterapeut i turnuskandidatstilling tilsvarende 1 årsverk. For å ivareta deler av Orkdal kommunes ansvar for helse- og omsorgstjenester har kommunen i tillegg inngått avtaler med privatpraktiserende fysioterapeuter og yter driftstilskudd til 5 årsverk.

Grunnlagsinformasjon	2009	2010	2011	2012
Avtalehjemler private fysioterapeuter fulltid	7	3	3	3
Avtalehjemler private fysioterapeuter deltid (40-100 %)	1	5	5	5
Årsverk kommunal fysioterapeut	3	3	3	3
Årsverk kommunal ergoterapeut	2	2	2	2
Årsverk turnuskandidat	1	1	1	1
Nye henvisninger årlig (kommunal)	502	387	391	377
Konsultasjoner årlig (kommunal)	3312	2705	2879	3110

Samhandlingsreformen og raskere utskriving fra sykehus har også innvirkning på denne tjenestens utfordringer; det er kommunale tjenester som må ivareta restbehandlingen som gjenstår når spesialisthelsetjenesten erklærer pasienten utskrivningsklar. Dette krever økt kompetanse og raskere iverksetting av tjenester.

9.8.4 Psykisk helse- og rusarbeid

9.8.4.1 Status

Psykisk helse- og rusarbeid tilbyr tilrettelagte og differensiert tjenester til mennesker med psykiske lidelser og rusavhengighet. Tjenestetilbudet omfatter informasjon og forebyggende arbeid, behandling, omsorg, dagsenterdrift, mekling og familieterapi/familievern.

Tjenesten har 13,5 årsverk som er fordelt på 15 ansatte. I tillegg ble det i 2013 tilført midler fra Helseledningsdirektoratet til to nye årsverk i tre år, i forbindelse med igangsetting av prosjektet Rask psykisk helsehjelp. I 2011 ble det mottatt 207 ny henvendelser om bistand, og alle har fått tilbud om tiltak innen to uker. Det var 274 nye henvendelser i 2012, av disse har 269 fått et tilbud innen 14 dager eller tidligere. Dette tilsvarer 98 % oppfølging innen tidsfristen.

Psykisk helse og rusarbeider deltar i to store prosjekt;

- Rask Psykisk helsehjelp er et tilbud til personer med lett til moderate angst og depressive plager. 6 ansatte tar videreutdanning i kognitiv terapi og den som henvender seg skal få svar om tilbud i løpet av 48 timer. Orkdal kommune er en av 12 kommuner i landet som er valgt ut til å delta etter søknad til helsedirektoratet, og vil i løpet av 3 år motta 4.1 mill. kroner.

- Gravide rusavhengige er et prosjekt i samarbeid med Rus Midt Norge og Lade behandlingssenter. Orkdal er valgt som pilotkommune sammen med Trondheim. Målet er å øke kompetanse og kunnskap om tverrfaglig innsats til gravide rusavhengige.

9.8.5 PP-tjeneste

9.8.5.1 Status

PP-tjenesten er kommunens sakkyndige instans som vurderer barnets opplæringsbehov og tilrår tiltak om spesialundervisning etter opplæringsloven. Tjenesten veileder og bistår barnehager og skoler med kompetanseutvikling, og har de siste par årene vært del av kommunens satsing LP (læringsmiljø og pedagogisk analyse).

PP-tjenesten skal bidra til å styrke voksnes kompetanse i opplæring av barn, unge og voksne, og jobber både individ- og systemrettet. Aktuelle saker er atferdsvansker, lærevansker, språkvansker, konsentrasjonsvansker, syn- og hørselstap, fagvansker og læringsmiljø. Tjenesten har utarbeidet prosedyrer for saksbehandling for å ivareta barns og unges rettigheter etter opplæringsloven.

Det er et mål å redusere andel elever som får enkeltvedtak om spesialundervisning. Derfor er det satt i gang et prosjekt, «Alle er med», der en vurderer dagens praksis i Orkdal og setter inn tiltak i form av skolering av ansatte både i PP-tjeneste, barnehage og skole. En metode som skal brukes er «Ekstern skolevurdering», der ansatte i PP-tjenesten blir en av aktørene. Gjennom et tverrfaglig samarbeid vurderer PP-tjenesten metoder og tiltak som kan redusere mobbing i barnehager og skoler.

PP-tjenesten har 5,9 årsverk fordelt på 7 ansatte; 5,4 årsverk knyttet til fagoppgaver og 0,5 årsverk knyttet til merkantile oppgaver.

9.8.6 Bolig- og husbanktjenester

9.8.6.1 Status

Kommunenes ansvar for å skaffe bolig vil fra årsskiftet være hjemlet i både lov om sosialtjenesten i arbeids- og velferdsforvaltningen:

- § 15: «Kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet».
- § 27: «Kommunen er forpliktet til å finne midlertidig botilbud for dem som ikke klarer det selv».

og i den nye helse- og omsorgstjenesteloven er ansvar nedfelt slik:

- § 3-7: «Kommunen skal medvirke til å skaffe boliger til personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet, herunder boliger med særlig tilpasning og med hjelpe- og vernetiltak for dem som trenger det på grunn av alder, funksjonshemming eller av andre årsaker.»

Det er stor etterspørsel etter kommunale boliger, og det antas at over 2/3 av våre leietakere er vanskeligstilte med helseproblemer og lav inntekt. Det skal satses på effektiv bruk av de kommunale boligene, og det legges opp til at ved aktiv bruk av husbankens virkemidler satses det på å gå fra leie til eie. Det er søkt om økt startlån fra 10 til 15 mill. kr fra 2013.

Finanstilsynet har satt strenge krav til bankene om utlån, og dette medfører økt etterspørsel etter startlån. De aller fleste søkere er ungdom som ønsker å etablere seg for første gang og ikke har egenkapital. Orkdal kommune dekker normalt et 2. prioritetslån med 15 % av boligens kjøpesum, med omkostninger. Dette i tett samarbeid med lånesøkers bank.

Orkdal kommune har vedtatt en boligsosial handlingsplan fra 2013-2016 som gir retning for boligpolitikken i kommunen.

Grunnlagsinformasjon	2009	2010	2011	2012
Totalt antall kommunalt disponerte boliger	266	232	240	261
Ant. søknader om kommunal bolig	72	76	116	129
Ant. husstander tildelt bolig	19	16	32	40
Kommunale omsorgsboliger	81	81	103	127
Utbetalt startlån	2 337 000	4 300 000	4 179 864	9 903 688
Ant. utbetalte startlån	7	16	16	37
Utbetalt tilskudd til etablering og tilpasning	114 484	770 055	406 742	742 882
Ant. utbetalte tilskudd	4	8	5	6
Ant. husstander tilkjent statlig bostøtte Husbank	279	298	321	309

Tabellen viser at det har vært en positiv utvikling i bruk av Husbankens virkemidler

9.8.7 SiO Samhandlingsenhet

9.8.7.1 Status

SiOs første oppgave har vært å få i drift sengeposten med kommunale døgnplasser for øyeblikkelig hjelp. Sengeposten ble åpnet 31. desember 2012 i leide lokaler ved St. Olavs Hospital avd. Orkdal. Høsten 2013 ble det igangsatt et arbeid for å kartlegge ressursbruk og faglig kvalitet i den tjenesten legevakta tilbyr, og for å se på kapasiteten i tjenestilbudet.

9.8.8 Koordinerende enhet

Koordinerende enhet skal bidra til å sikre helhetlig tilbud til pasienter og brukere med behov for sosial, psykososial eller medisinsk habilitering og rehabilitering. Koordinerende enhet har en sentral rolle i å legge til rette for god samhandling, og å sikre koordinerte tjenester til de som trenger det. Enhetsledere fra hjemmetjenesten, NAV, Orkdal Helsetun, Helse og familie, barneverntjenesten, kvalifisering og arbeidstrening, fagkoordinator Helse og familie og rådgiver fra rådmannens stab utgjør i dag kommunens koordinerende enhet. Ledes av fagkoordinator i Helse og familie.

9.8.9 Samordning av Lokale rus- og kriminalitetsforebyggende Tiltak (SLT)

Målsettingen er å stimulere til helhetlig og samordnet rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid i kommunen, slik at man får en bedre utnyttelse av de lokale ressursene.

Orkdal har ansatt en SLT-koordinator som skal være en pådriver og inspirator, og som sammen med styrende nivå informerer, koordinerer og følger opp det kriminalitetsforebyggende arbeidet.

SLT arbeidet i kommunen startet opp igjen høsten 2012, og det ble i desember 2012/januar 2013 i regi av Ungdata gjennomført en spørreundersøkelse blant alle kommunens ungdomskolelver, og 1. og 2. trinn på videregående skole. Denne undersøkelsen vil være en av flere informasjonskilder for kartlegging og videre analyse for å finne problemområdene i vår kommune, for så igjen å kunne jobbe målrettet i forhold til tiltakene.

9.8.10 Utviklingsområder med utviklingsmål

9.8.10.1 Familieprosjektet – ny oppfølgingspraksis

Opplevelse av god livskvalitet er individuelt og omfatter mange livsområder. For de fleste omfatter det å ha god helse, å være sysselsatt med meningsfulle aktiviteter – arbeid eller utdanning, å ha tilstrekkelig inntekt, å ha adekvat bolig og ha meningsfulle fritidsaktiviteter.

Det kan variere hva tjenestemottakerne mener kan føre til økt livskvalitet. Men det er grunn til å anta at de fleste befinner seg i en livssituasjon preget av mangel på ressurser til å ha en levestandard som er alminnelig akseptert i samfunnet.

Denne gruppen utfordrer vår evne til å gi adekvate og gode tilbud. Som regel har svaret på utfordringene vært enda mer av samme type bistand. Kommunen ønsker å endre dagens praksis slik at så mange som mulig skal mestre hverdagens utfordringer og kunne leve selvstendige liv. I løpet av en toårsperiode ønsker vi å kartlegge situasjonen ved å identifisere flertjenestebrukere, og legge til rette for ny og felles oppfølgingspraksis sammen med involverte deltjenester.

9.8.10.2 Folkehelseiltak – helsefremming og forebygging

Kommunens kostnadsprofil for helse- og omsorgstjenesten viser at vi i langt større grad prioriterer å reparere enn å fremme helse og forebygge sykdom. Med samhandlingsreformens intensjoner vil det være nødvendig at alle tjenester ser på egen praksis, og bidrar til at tjenestene ytes i tråd med nye lover og forskrifter. I denne sammenheng er det ønskelig å iverksette flere konkrete tiltak:

- **Hverdagsrehabilitering**

En av målsettingene i Kommuneplanen er å legge til rette for at den enkelte lengst mulig kan styre eget liv. «Fredericiamodellen» har blitt god kjent gjennom å være en vellykket måte å bidra til dette på. Dette går ut på å styrke evnen til å mestre dagliglivets utfordringer, og ergoterapeuter og fysioterapeuter er viktige bidragsytere i dette arbeidet.

- **Fallforebygging**

Fallforebyggende tiltak er nevnt som et konkret og vesentlig tiltak i forebyggende helsearbeid. Med økonomisk bidrag fra Kompetansesenteret for fall og bevegelsesvansker og Orkdal Sanitetsforening, er frivillige lært opp til å drive treningsgrupper. Det forutsettes at fysioterapeut er støtte for instruktørene, og det er en utfordring å prioritere denne oppgaven uten ekstra finansiering.

- **FYSAK-koordinator**

Folkehelse er et viktig satsningsområde i Kommuneplanen og FYSAK kan være et godt redskap for å bidra til økt fysisk aktivitet i befolkningen generelt. I Orkdal er det 30 % FYSAK-koordinatorstilling, og sammenlignet med andre kommuner i Sør- Trøndelag har Orkdal en liten stillingsressurs avsatt til FYSAK.

Stillingen bør sees i sammenheng med en folkehelsekoordinatorstilling.

Det er behov for å etablere tilbud som rettes spesielt mot inaktive deler av befolkningen, og som kan omfatte aktiviteter for familien – med både barn og voksne samtidig. Tilbudet forsøkes etablert i samarbeid mellom FYSAK og frivillige lag og organisasjoner.

- **Folkehelsekoordinator**

Folkehelsearbeid er avhengig av innsats i ulike samfunnssektorer for å lykkes, fordi forhold som forebygger sykdom og fremmer helse i stor grad er å finne utenfor helsesektoren.

Målsettingen med å ansette Folkehelsekoordinatorer i kommunene, har vært å utløse lokalt engasjement og gi drahjelp til lokale aktiviteter og tverrsektorielt arbeid.

Erfaring viser at det er viktig med god politisk og planmessig forankring av folkehelsearbeidet for å sikre langsiktige og helhetlige tiltak. For å ansette en folkehelsekoordinator i 100 % stilling trengs det ei kostnadsramme på 650.000 kroner.

- **Frisklivssentral**

Det er nå etablert et Frisklivs- og Mestringssenter i kommunen som gir hjelp til barn, ungdom, familier og voksne som har eller som har økt risiko for å utvikle livsstilssykdommer. I tillegg er et KOLS-prosjekt en del av Frisklivs- og Mestringssenteret. Det er en lovpålagt oppgave å gi denne type helsehjelp.

Frisklivssentralen har et strukturert henvisnings- og oppfølgingsystem for personer med behov for å endre helseatferd; primært fysisk aktivitet, kosthold og røykeslutt. Det er startet tiltak mot overvekt for en gruppe barn og deres familier. Tilbudet i

frisklivssentralen utvides gradvis med andre tiltak. Helsemyndighetene har finansiert ei 60 % stillingen til etablering og igangsetting av Frisklivssentral i Orkdal, men fra 2014 er det ikke bevilget nye midler. For å opprettholde dagens aktivitet og tilbud trengs det tilført ca. 400.000 kroner, som tilsier ei 60 % stilling.

9.8.10.3 Folkehelsesenter

Folkehelsearbeid er samfunnets samlede innsats for å påvirke det som fremmer og vedlikeholder befolkningens helse, samt innsats for å beskytte mot eller redusere faktorer som medfører helsefare. Ved å samlokalisere flere helsetjenester i et Folkehelsesenter kan man gi et mer helhetlig og samordnet tilbud til innbyggerne i Orkdal kommune. En av utfordringene så langt er å få tilstrekkelig aktivitet i Orklahallen på dagtid, men gjennom å flytte både kommunale og private tjenester ned i Idrettsparken skapes det aktivitet både i hallene og i området rundt Gammelosen. Forslag på tjenester som kan være aktuelle er kommunal og privat fysioterapitjeneste, frisklivssentral, treningssenter, badeanlegg, m.m.

9.8.10.4 Elektronisk meldingsutveksling

Elektronisk meldingsutveksling forutsettes implementert i løpet 2014. Dette krever involvering fra de fleste deltjenestene, og vil kreve ressurser til opplæring. Dette innebærer at ansatte opparbeider tilstrekkelig kunnskap om bruk av digitale verktøy til å kunne kommunisere elektronisk med helseforetak, fastleger og legevakt. For helse- og omsorgstjenesten er det en stor utfordring å ha både tilstrekkelig kompetanse og tilfredsstillende utstyr til å møte intensjonen om elektronisk samhandling. Prosessen er igangsatt, men den vil kreve ressurser både til utstyr og opplæring i løpet av de nærmeste årene.

9.8.10.1 «Boveileder»

Rusavhengighet og rusmiddelmissbruk skaper ekstra utfordringer for mulighetene i det ordinære boligmarkedet. Mange tjenestemottakere trenger rett og slett bistand både til å skaffe og å bo i egen bolig, og det må arbeides med realisering av dette.

9.8.10.1 «Drop in»- Treffsted

Mennesker med rusavhengighet har behov for aktivisering og sosialt fellesskap som reduserer behovet for rusmidler. «Drop in» er et slikt tilbud. Tilbudet må sikres muligheter for framtidig drift og utvikling.

9.8.10.2 Tverrfaglig forebyggende arbeid

Tverrfaglig samarbeid og forståelse er viktig for å fremme sunne barn og unge som håndterer framtidige utfordringer og risikoer. Orkdal kommune har som målsetting å bistå barn og foreldre gjennom tidlig og samordna innsats, og ønsker derfor å styrke den tverrfaglige samhandlingen rundt barn og unge i kommunen.

- **Foreldreveiledning**

Spesielt tilbudet for risikoutsatte barn og unge er avhengig av tidlig innsats og at ulike involverte deltjenester samarbeider tett. Et viktig verktøy i denne sammenhengen er foreldreveiledning, basert på prinsippene i ICDP (International Child Development Program). ICDP er et enkelt, helsefremmende og forebyggende program som har som mål å styrke omsorgen og oppveksten for barn og unge. Det retter seg mot foreldrene og skal styrke deres omsorgskompetanse. Kommunen ønsker å utvikle en modell for helhetlig og tverrfaglig foreldreveiledning, og det settes ned ei arbeidsgruppe som skal beskrive innhold og organisering i modellen.

- **SLT-arbeid**

Videreføring av det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid i kommunen, ved å prioritere stillingen som SLT-koordinator i handlingsplan for 2014.

- **Ressursteam**

Opprette kommunalt ressursteam som skal bistå barnehager og skoler når det oppstår store utfordringer knyttet til barn/barnegrupper. Ressursteamet består av fagpersoner fra forskjellige fagområder, og sammensetningen vurderes ut fra den konkrete situasjonen. Ressursteamet er et supplement til de tverrfaglige teamene som allerede er etablert i alle skoler og barnehager i Orkdal kommune. En konkret beskrivelse av hva teamet kan bistå med, utarbeides før igangsetting av tiltaket.

- **«Familiens Hus»**

Familiens hus er et tverrfaglig kommunalt tilbud som skal ivareta psykisk og fysisk helse hos gravide, barn og ungdom. Kommunens primære helse- og sosialtilbud rettet mot barn, unge og deres foreldre samordnes og samlokaliseres. Målsettingen er at familiene skal møte en helhetlig og familiestøttende tjeneste i et og samme hus. Helsestasjonstjenesten, PPT-tjenesten og barneverntjenesten er eksempler på avdelinger som kan organiseres i «Familiens hus». Tjenestene gir et bredt tilbud til barn og unge og deres familier. Muligheten for å etablere «Familiens hus» i Orkdal bør utredes, for å se på gevinsten med en slik organisering.

9.8.10.3 «Gjennomgående PPT»

Den kommunale PPT har ansvaret for barn mellom 0-16 år, og fylkeskommunen tar over i videregående skole. Etter videregående er ansvaret tilbake til den kommunale PPT. For å få til en helhetlig tenkning rundt barn og unge bør en instans ha ansvaret, med støtte/bistand fra evt. andre. Orkdal kommune ønsker å utrede muligheten for å innføre en «gjennomgående» PPT, i tett samarbeid med fylkeskommunen.

Utviklingsmål	2014	2015	2016	2017
Utarbeide en modell og gjennomføre et forprosjekt - «Familieprosjekt».	x			
Implementere og videreutvikle elektronisk meldingsutveksling i helse- og omsorgstjenesten	x			
Utvikling av Samhandlingsenheten: Kartlegge behovet for regionalt folkehelsesamarbeid i SiO	x			
Utvikle Frisklivssentralen med flere grupper og aktiviteter og igangsette KOLS - prosjektet	x			
Utrede behovet for bo veiledning (boveileder)	x			
Legge fram en modell for foreldreveiledning	x			
Etablere forebyggende hjemmebesøk	x			
Utvide tilbudet med flere grupper 65 + grupper (fallforebygging)	x			
Utrede «gjennomgående» PPT		x		
Utvide «drop in»-tilbudet på Bankstua	x			
Utrede «Familiens Hus»	x			
Igangsette ny organisering og praksis på familiesenteret	x			
Implementere Ressursteam	x			
Videreutvikle SLT-arbeidet				
-etablere ungdomskafé	x			
-ungdomspatrolje hele året				
Ansette folkehelsekoordinator	x			
Gjennomføre forprosjekt Folkehelsesenter	x			
Utarbeide nye leiekontrakter for boliger	x			

9.8.11 Resultatmål

Resultatmål	Status		Mål	
	Landet 2013	2013	2014	2017
Brukerundersøkelse Ergoterapi og fysioterapi		:	4,5	4,5
Brukerundersøkelse Helsestasjon	5,1	5,1	5,0	5,0
Brukerundersøkelse Psykisk helsearbeid (Skala 1-4)		:	4,5	4,5
Oppfølging tidsfrister ergo- fysioterapi inn 3 uker		84 %	90 %	100 %
Oppfølging tidsfrister Psyk. Helsearbeid		98 %	100 %	100 %
Oppfølging tidsfrister PP – tjenesten		100 %	100 %	100 %

9.8.12 Økonomiske tiltak Helse og familie

9.8.12.1 Nye prioriterte tiltak i handlingsplanperioden 2014 - 2017

Tiltak	2014	2015	2016	2017
Ungdomspatrolje	80 000	80 000	80 000	80 000
Folkehelsekoordinator	0	650 000	650 000	650 000
Friskliv	400 000	400 000	400 000	400 000
SLT – koordinator	686 000	686 000	686 000	686 000
Helsesøstertjenesten	200 000	200 000	200 000	200 000

9.9 Kvalifisering og arbeidstrening

Enhet kvalifisering og arbeidstrening organiserer bosetting, kvalifisering og integrering av flyktninger, voksenopplæring, varig tilrettelagt arbeid, aktivisering og arbeidstrening, beredskapsarbeid og lokalt hjelpemiddellager.

9.9.1 Voksenopplæring

9.9.1.1 Status

Voksenopplæringa skal gi et godt og helhetlig tilbud om norskopplæring for flyktninger/innvandrere, grunnskoleopplæring for voksne, spesialundervisning for voksne (opplæringsloven 4A1 og 4A2) Voksenopplæringa kan og tilby oppdragsundervisning for både privat og offentlig sektor.

Voksenopplæringa har 8,7 årsverk, fortiden fordelt på 10 ansatte. I inneværende skoleår er det per september 2013 67 deltakere i opplæring. Voksenopplæringa har avtale med Skaun, Meldal og Agdenes om salg av voksenopplæringstjenester. 13 deltakere kommer fra Skaun, 7 fra Meldal og 1 fra Agdenes.

9.9.1.2 LEAN-prosjekt ved voksenopplæringa

Voksenopplæringa har gjennomført LEAN-prosjekt om registrering av oppmøte og fravær. Prosjektet har medført at registreringa er fordelt til de lærerne som har de ulike elevene. Dette har medført forbedringer av arbeidsprosessene og en mindre sårbar tjeneste. Prosjektet har gitt noen vurderinger av aktuell dataplattform. Det konkluderes med at It's learning bør innføres som plattform og system for kommunikasjon med deltakerne i opplæringstiltaket.

9.9.2 Mottak og integrering av flyktninger

9.9.2.1 Status

Gjeldende bosettingsplan 2012-2015 forutsetter mottak av 20 flyktninger årlig, familiegjenforente kommer i tillegg. Det er ikke lagt opp til bosetting av enslige mindreårige i perioden. Orkdal kommune har takket nei til anmodning fra IMDI om å øke mottaket av flyktninger i planperioden.

Det arbeides aktivt med en større bruk av arbeidstreningsbedriften Orkdalstorget for tilnærming til arbeidslivet for den enkelte flyktning. Dette gjør det og lettere å innfri lovkravet om et heldags introduksjonsprogram.

Introduksjonstiltakene er regulert av Lov 4.juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere, også kalt introduksjonsloven. Loven angir rett og plikt til introduksjonsprogram og rett og plikt til norskopplæring og samfunnskunnskap.

Grunnlagsinformasjon	2009	2010	2011	2012
Mottakere av introduksjonsstønad	48	48	57	52
Samlet utbetaling av introduksjonsstønad	3 918 225	5 102 547	5 223 196	5 011 025
Gjennomsnittlig utbetaling pr stønadsmåned	11 661	11 811	13158	12046
Gjennomsnittlig deltakelseslengde (måneder)	7	9	7	8

9.9.3 Orkdalstorget

9.9.3.1 Status

Orkdalstorget er et kommunalt arbeidstreningstiltak som har 3 faste årsverk fordelt på 3 ansatte. I tillegg har Orkdalstorget ansvaret for ulike prosjekter som Sommerjobb for ungdom- og kvinner med flyktningebakgrunn, Hold Orkdal rent og ryddig og prosjekt UNG. I disse prosjektene bistår innleide timelønnede ekstrahjelper. Orkdalstorget gir tilbud til ca. 40 personer hvert år. Orkdalstorget er en aktiv bidragsyter i det praktiske arbeidet rundt bosetting av flyktninger. Etter etableringa på Follo har Orkdalstorget også fått et større ansvar for arbeidstrening/integrering av flyktningene i kommunen.

9.9.4 Sampro

9.9.4.1 Status

Sampro er et aktiviserings- og arbeidstreningstiltak og har 6,6 årsverk fordelt på 7 ansatte, 2 er tilknyttet kommunalt hjelpemiddellageret. Første halvår 2013 deltok 26 voksne brukere i tiltaket. Sampro har arbeidsoppgaver fordelt på tre områder: vedavdeling, trevare/brann og ordreavdeling. Brukerne ved Sampro har ulik arbeidstid ut fra funksjonsnivå. Lokalt hjelpemiddellager med base i kjelleren på Orkdal Helsetun har vært knyttet til Sampro, men vil fra 2014 bli praktisk og budsjettmessig underlagt Orkdalstorgets ansvarsområder.

9.9.5 Beredskapsarbeid

9.9.5.1 Status

Beredskap er å planlegge slik at uforutsette hendelser håndteres planmessig. Orkdal kommune har rundt 20 aktive beredskapsplaner i tillegg til en oppdatering av overordnet ROS-analyse. Det har siste året vært fokus på oppdatering av sentrale planer som smittevernplan og overordnet beredskapsplan med oppdatert varslingsliste. Den overordnede beredskapsplanen inneholder plan for kommunal kriseledelse, ressursoversikt og evakueringsplan.

9.9.6 Utviklingsområder og utviklingsmål

9.9.6.1 Aktivisering og sysselsetting

Både Orkdalstorget og Sampro har rammer som forutsetter inntekt for fortsatt drift. Det må være kontinuerlig fokus på nye arbeidsoppgaver for å sikre tilstrekkelig inntektsnivå. Bilparken på Sampro har behov for fornying. Situasjonen tenkes løst ved å samarbeide med Orkdalstorget i størst mulig grad. Det vil framover bli sett på flere naturlige samarbeid/samordning mellom Orkdalstorget og Sampro.

Ordningen med kommunal transport av brukere til og fra Sampro må gjennomgås med tanke på en endring eller avvikling. Skal transporten videreføres som i dag må, tjenesten investere i en ny minibuss til formålet, og kommunalt ansatte må defineres som sjåfører av bussen. I dag forestås kjøringen av en vaktmester ved hjelpemiddellageret.

Vi ser at etter hvert som brukerne ved Sampro blir eldre, bærer aktiviteten for noen mer preg av dagsenter. Med en innsparing i stillingsressursene de siste årene på 70 % stilling, er det krevende for tjenesten å kunne tilby tilfredsstillende aktivitet for denne gruppen. Det må foretas en grenseoppgang mellom aktivisering/arbeidstrening og dagsentertilbud. For å møte en brukergruppe som funksjonelt er noe dårligere har vernerunde vist at det er behov for ett toalett i tillegg, kostnad er stipulert til 50.000 kroner.

Motivasjonsgodtgjørelsen som deltakerne ved arbeidstreningstiltakene får bør vurderes økt. I dag er satsen på 11 kroner per time. Satsen er ikke økt på flere år og bør vurderes økt til 15 kroner per time som er framforhandlet minstesats mellom vekstbedriftene og fagforbundet. Økningen vil ha en kostnad på ca. 200 000 kroner. Videre er det behov for en traktor for å lette arbeidet med vedproduksjon på Sampro, prisantydning 100 000 – 200 000 kroner. Målsettingen er å gi alle som har behov, et tilbud om arbeid/aktivitet gjennom kommunens to bedrifter til dette formålet.

9.9.6.2 Bosettings- og integreringsplanen

Introduksjonstiltakene er regulert av introduksjonsloven. Loven angir rett og plikt til introduksjonsprogram og rett og plikt til norskopplæring og samfunnskunnskap.

Bosettingsplanen gjelder ut 2015 og er førende for arbeidet.

En av flaskehalsene i bosettingsarbeidet er egne boliger. Det åpnes for kjøp av inntil to nye egne boliger per år i handlingsplanperioden. Oppkjøpet finansieres ved salg av uegna kommunale boliger. Kan også gjennomføres innenfor tiltaket «Fra leie til eie»

Flyktningetjenesten og Voksenopplæringa har økt fokus på kvalitetssikring av heldagsprogrammet for deltakerne i introduksjonsprogrammet. Et annet viktig punkt er å styrke samarbeidet med lokalt næringsliv, og det jobbes kontinuerlig med aktører innenfor både privat næringsliv og offentlig sektor.

Voksenopplæringa har ingen elev-PCer som fungerer etter dagens standard. Det er derfor behov for å investere i nye, stipulert utgift på 100.000 for 20 elev-PCer

9.9.6.3 Lokalt hjelpemiddellager

Hjelpemiddellageret har til dels gamle og slitte hjelpemidler. Den nye samhandlingsreformen forutsetter flere hjelpemidler i lokalt lager p.g.a. at pasientene skrives tidligere ut fra sykehus. Oppgradering av utstyr i lokalt lager innebærer en engangsinvestering i størrelsesorden 100 000 kr, i tillegg bør årlige investeringer økes etter dette med rundt 30 000 kroner.

9.9.6.4 Integreringsarbeid

Orkdal kommune tar i mot flyktninger og innvandrere fra mange forskjellige land og kulturer. Flyktninger og innvandrere har delvis forskjellige behov og delvis er behovene sammenfallende.

I dag har vi system for å ivareta bosetting og helsesjekk.

Språkopplæring for voksne blir gitt etter retningslinjer av Voksenopplæringen.

Barn får barnehage- og skoleplass med opplæring i forhold til sine behov.

Vi trenger et felles system når det gjelder informasjon og opplæring av familiene når de skal være brukere av de forskjellige enhetene. – helsestasjon, barnehage, skole, barnevern.

Slik det er nå er kommunens tilbud avhengig av den enkelte enhets erfaringer og kompetanse.

Det bør derfor utredes nærmere behovet for et team som kan styrke enhetene når det skal gjennomføres tiltak i forhold til enkeltpersoner, familier eller grupper.

9.9.6.5 Kvalifiserings- og arbeidstreningssenter

I Handlingsplan 2012 til 2015 ble det vedtatt å starte et arbeid med etablering av et nytt Kvalifiserings- og arbeidstreningssenter i F-bygget på Follo. I samarbeid med alle ansatte ved det nye kvalifiserings- og arbeidstreningssenteret vil følgende arbeidsoppgaver prioriteres:

- Avklarte driftsansvarsfordelingen mellom Kvalifisering og arbeidstrening og Tekniske tjenester
- Finne nytt fast navn på sentret
- Utarbeide og implementere nye samarbeidsrutiner internt og eksternt
- Kvalitetssikre alle ledd i drifta ved senteret
- Bedriftshelsetjenesten Coperio eller andre brukes til enkelte oppgaver i HMS arbeidet

9.9.6.6 Orkdal som en flerkulturell kommune

Med en økt innvandring (flyktninger, familiegjenforente og arbeidsinnvandrere) i hele Orkdalsregionen generelt og i Orkdal kommune spesielt vil regionen endres. Det er behov for bedre helhetsforståelse der Orkdal kommune sees som en del av det flerkulturelle samfunnet.

9.9.6.7 Beredskapsarbeid

Overordnet ROS-analyse revideres høsten 2013. Ny lov om kommunal beredskapsplikt krever i § 14 at risiko- og sårbarhetsanalysen skal oppdateres i takt med revisjon av kommunedelplaner, jf. lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 11-4 første ledd. For øvrig skal ROS-analysen oppdateres ved alle endringer i risiko- og sårbarhetsbildet. ROS analysen er førende for det øvrige arbeidet med beredskap i kommunen.

Fokus på krise- og beredskapsarbeid poengterer viktigheten av god ledelse. Dette gjelder kommunens ledelse generelt og kriseledelsen spesielt. Skal ledelse/kriseledelse fungere tilfredsstillende, er det en forutsetning at rådhuset har tilgang til telefon og datasystemer 24/7. Per i dag er det ikke installert løsninger for nødstrøm ved rådhuset, dette bør komme på plass i 2014.

Utviklingsmål	2014	2015	2016	2017
Oppdatering og gjennomgang av eksisterende beredskapsplaner med mål om forenkling		x		
Etablere nødstrøm ved hele eller vitale deler av rådhuset i samarbeid med tekniske tjenester	x			
Kommuneledelsen/Kriseledelsen kobles opp mot nytt digitalt nettverk	x			
Innarbeide nye rutiner i forbindelse med etablering av nytt kvalifiserings- og arbeidstreningssenter	x			
Skaffe flere egnede boliger for flyktningene som skal bosettes i planperioden				x
Oppdatere hjelpemiddellager i tråd med de nye utfordringene i samhandlingsreformen		x		
Synliggjøre Orkdal som en flerkulturell kommune	x	x	x	x
Kvalitetssikre samarbeidsforaene rundt integreringa av flyktninger og innvandrere i kommunen. Utrede behovet for et team som kan styrke enhetene nå det skal gjennomføres tiltak i forhold til enkeltpersoner, familier eller grupper.	x			
Implementere tiltakene i plan for flyktningenes deltakelse i lag og foreninger	x			
Implementere strategier og tiltak for å redusere antall sosialhjelpsmottakere og uføretrygdede som er utenfor aktivitet	x			

9.9.7 Resultatmål

Resultatmål	Status		Mål	
	Status 2012	Anslag 2013	2014	2017
Frammøte SAMPRO	98,0	98,5 %	98 %	98,5 %
Frammøte Voksenopplæringa, intro-programmet	90,5	90 %	92 %	94 %
Frammøte Orkdalstorget	86,3	85 %	90 %	93 %
Tatt norskprøve introduksjonsdeltakerne		100 %	100 %	100 %
Tatt norskprøve rett og plikt til norsk		87,5 %	50 %	60 %
Beståtte norskprøver i % av prøver	65 %	70,9 %	70 %	75 %
Bosetting i forhold til bosettingsplan	100 %	100 %	100 %	100 %

9.9.8 Økonomiske tiltak Kvalifisering og arbeidstrening

9.9.8.1 Ikke prioriterte tiltak

Tiltak	2014	2015	2016	2017
Motivasjonsgodtgjørelse	200 000	200 000	200 000	200 000
Traktor	150 000			
Lokalt hjelpemiddellager		100 000	30 000	30 000

9.10 NAV - sosialtjenesten

I samsvar med gjeldende samarbeidsavtale organiserer og administrerer NAV Orkdal kommunens ansvar for inntektssikring gjennom økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsstønning, ungdomskontakt, økonomisk rådgiving og statlig bostøtte.

KOSTRA-tall for 2012 viser at Orkdal kommune har relativt mange sosialhjelpsmottakere. Mange av brukerne har behov for supplerende bistand på grunn av lave satser på opptjente trygdeytelser, eller lav inntekt. Noen har også behov for bistand i en kortere overgangsperiode, i påvente av trygdeutbetalinger eller lønn, eller til engangsutgifter som tannbehandling eller strøm. Høye boligpriser og mangel på boliger medfører behov for hjelp til å dekke boligutgifter.

Arbeid og aktivitet er viktig for menneskers livsgrunnlag og helse. Dette vises også i regjeringens handlingsplan mot fattigdom, som er rettet inn mot tre delmål:

- Å gi alle mulighet til å komme i arbeid
- Å gi alle barn og unge mulighet til å delta og utvikle seg
- Å gi bedre levekår for de vanskeligst stilte

Gjennom statlige og kommunale virkemidler skal flest mulig sikres mulighet for arbeid og aktivitet. Tett samarbeid mellom ulike bidrags- og tjenesteytere og treffsikker bruk av statlige virkemidler gir mennesker økt mulighet til aktivitet og arbeid, og bidrar til reduksjon i utbetaling av økonomisk sosialhjelp.

«Arbeid først» og «Økt kvalitet i brukeropfølgingen» er prioriterte innsatsområder for NAV.

9.10.1 Utviklingsområder

9.10.1.1 Bidra til arbeid og aktivitet

Mange unge dropper ut av videregående skole, eller mestrer ikke overgangen fra skole til ordinært arbeid. Ungdomskontakten i NAV har tilgang til bruk av statlige tiltaksmidler som bidrar til at ungdom får tilbud om arbeidstrening og aktivitet for å unngå passivisering. NAV vil bidra til å bedre samordningen av det kommunale tjenesteapparatet generelt, og bruken av de statlige midlene spesielt, med hovedfokus på hvordan tjenesteapparatet best kan bistå enkeltpersoner og familier som sliter.

Orkdal kommune har utfordringer med rusmiddelbruk, også blant ungdom. Det bør inngås formelle samarbeidsavtaler mellom NAV Orkdal, Oppfølgingstjenesten i videregående skole og kommunale helse- og omsorgstjenester med mål om å redusere rekruttering til rusmiddelmisbruk.

Flyktninger som bosettes har språkutfordringer som begrenser deres muligheter både til utdanning og yrkesliv. Det er behov for tiltak for å få flere raskere inn i utdanning eller ordinært arbeid. NAV Orkdal vil i perioden 2013-2016 delta i et forskningsprosjekt i samarbeid med Hist og NTNU der man skal se på metodikken for oppfølging av «utsatt ungdom.» Målsettingen er å få flere unge ut i varig tilknytning til skole/arbeidsliv og unngå at «utsatt ungdom» faller utenfor.

9.10.1.2 Strategier og tiltak for å redusere antall sosialhjelpsmottakere og uføretrygdede som er utenfor aktivitet i Orkdal kommune

Sammenlignet med Skaun, Melhus og Malvik har Orkdal en større andel uføretrygdede i aldersgruppen 18 – 44 år. På bakgrunn av dette ble rådmannen bedt om å utrede strategier og tiltak rettet inn mot denne gruppen.

I politisk sak som ble lagt fram i høst ble det foreslått strategier og tiltak for å redusere antall sosialhjelpsmottakere og uføretrygdede som er utenfor aktivitet i Orkdal kommune. Blant annet ble det foreslått at det etableres en samhandlingsarena på systemnivå som skal behandle saker som angår sosialhjelpsmottakere og uføretrygdede. Det skal vurderes om koordinerende enhet, rusfaglig team eller et annet av kommunens eksisterende fora kan brukes i stedet for å opprette nytt forum.

Utviklingsmål	2014	2015	2016	2017
Videreføre prosjekt «UNG» i samarbeid med enhet Kvalifisering og arbeidstrening	x			
Gjennomføre LEAN-prosjekt for å samordne integreringsarbeidet	x			
Implementere arbeidsrettet brukeroppfølging	x	x	x	
Styrke markedskompetanse og næringslivskontakt for å sikre arbeidspraksis og tilgang til arbeidsplasser for våre brukere	x	x	x	x
Øke arbeidsdeltakelsen blant mottakere av økonomisk sosialhjelp	x	x	x	x
Faglig kompetanseheving og kvalitetsutvikling for å styrke veiledningskompetansen i møte med brukerne	x	x	x	x
Overføre faglig kompetanse internt/internopplæring; øke kunnskap om økonomisk rådgiving, gjeldsrådgiving og bostøtteordning	x	x	x	x
Bidra til å gjennomføre familieprosjektet	x			
Deltakelse i forskningsprosjektet « Praksis og kunnskapsutvikling i NAV-kontor»	x	x	x	
Implementere strategier og tiltak for å redusere antall sosialhjelpsmottakere og uføretrygdede som er utenfor aktivitet	x			

9.10.2 Resultatmål

	Mål	
	2014	2017
Antall unge mottakere av økonomisk sosialhjelp	80	70
Andel arbeidsdeltakelse for deltakerne i kvalifiseringsprogrammet	50 %	60 %

9.11 Barneverntjeneste

9.11.1 Status

Barneverntjenesten skal bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår, og sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid.

Barneverntjenesten omfatter 8,8 årsverk fordelt på enhetsleder, én merkantil og 6,8 fagstillinger. Barneverntjenesten ble fra 2013 utskilt som egen enhet og enhetsleder i fast stilling ble ansatt 5. august 2013. Det har i perioden vært sterkt press på tjenesten gjennom saker som har fått stor medieoppmerksomhet. Dette i form av håndtering av enkeltsaker og personalkonflikter. Det har som en følge av dette vært et usedvanlig høyt sykefravær i perioden og utskiftning av ansatte. Dette har medført en arbeidsmiljøundersøkelse ved hjelp av bedriftshelsetjenesten Coperio. På grunnlag av denne undersøkelsen har enhetsleder lagt fram en plan med 9 punkter som skal bidra til å bringe barneverntjenesten videre. Denne er lagt fram for kommunestyret.

Barneverntjenesten har de siste årene hatt en betydelig utgiftsøkning med grunnlag både i økning i antall saker og i sakenes kompleksitet.

Orkdal kommune er vertskommune for den interkommunale barneverntjenesten som omfatter Meldal, Agdenes og Skaun.

Grunnlagsinformasjon	2009	2010	2011	2012
Ant. innbyggere 0-17 år	2 579	2 594	2 600	2616
Undersøkelser gjennom året	70	83	89	91
Undersøkelser avsluttet	57	74	73	90
Undersøkelser som førte til tiltak	33	45	42	48
Barn med tiltak pr 31.12.	79	109	106	114
Barn med tiltak i opprinnelig familie pr 31.12.	78	90	102	105
Barn med tiltak utenfor opprinnelig familie pr 31.12.	30	37	30	43
Antall meldinger	70	96	91	96

9.11.2 Utviklingsområder og utviklingsmål

På bakgrunn av at barneverntjenesten har vært under stort press over tid med høyt sykefravær, personalkonflikter og stor medieoppmerksomhet, vil det bli lagt vekt på å skape ro og stabilitet i enheten. Det vil iverksettes personal- og kompetansemessige tiltak. Fra 2014 vil staten øremerke økonomiske midler til tiltaksutvikling. Dette må implementeres i den interkommunale barneverntjenesten slik at vi i enda sterkere grad blir i stand til å utvikle og iverksette egne tiltak.

Barneverntjenesten har hatt et merforbruk de siste årene. Det må iverksettes tiltak som bidrar til å skape realistiske økonomiske rammer.

Opplæring i foreldreveiledningsprogrammet ICDP og Webster-Stratton, som er et program for forebygging av atferdsvansker samt veiledning og støtte til barnevernkonseptene.

Tjenestens lokaler og arbeidsredskap må utbedres.

Barneverntjenesten deltar i tverrfaglig samarbeid med barnehage skole og helse og familie gjennom samordning av tidlig innsats, der blant annet helhetlig og tverrfaglig foreldreveiledning inngår som et av tiltakene.

Utviklingsmål	2014	2015	2016	2017
Tiltaksutvikling	x	x	x	x
Bedre tjenestens omdømme	x	x		
Styrke ansattes kompetanse	x	x	x	x

9.11.3 Resultatmål

Resultatmål	Status		Mål	
	Status 2012	Anslag 2013	2014	2017
Sykefravær	9,8	27,7 %	8,0 %	8,0 %

9.11.4 Økonomiske tiltak Barneverntjenesten

9.11.4.1 Nye prioriterte tiltak i handlingsplanperioden 2014-2017

Tiltak	2014	2015	2016	2017
Styrking av barneverntjenesten	1 550 000	1 550 000	1 550 000	1 550 000
Økte kostnader barn i institusjon	320 000	320 000	320 000	320 000

9.12 Kultur og fritid

Det er et mål for kommunen å ha en kulturadministrasjon som har fokus på at innbyggerne får et godt og tilpasset kulturtilbud. Enheten skal være en dynamisk organisasjon, der samarbeid med interne og eksterne aktører står i fokus.

9.12.1 Status

Enheten har hatt betydelig økninger i økonomisk ramme siden enheten ble opprettet i 2004, men denne veksten har i hovedsak vært knyttet til ulike prosjekter og økning i omfanget av tilskudd til ulike frivillige organisasjoner og prosjekter. Enheten har også administrativt drevet mye utviklingsarbeid, men dette arbeidet har blitt gjennomført innenfor de samme administrative rammene som var til stede når enheten ble opprettet i 2004.

På overordnet nivå så er det to hovedområder som har endret seg mye de siste årene. Orkdal kommune har gått fra å være en kommune med liten aktivitet på idrettsanleggområdet til å bli den ledende anleggsutviklingskommunen i Sør-Trøndelag. Det er idrettslagene i kommunen som har vært pådriver for denne utviklingen, men Orkdal kommune har fulgt opp med betydelige tilskuddsmidler til de anleggene idrettslagene ønsker bygd, samt investert stort i bl.a. ny bane 3, basishall og driftsbygning i Idrettsparken. Denne satsingen stiller store krav til oppfølgingsarbeid fra kommunen. Idrettslagene Orkanger Idrettsforening, Orkla fjellsporklubb og Orkdal Idrettslag har tilsatt daglige ledere i løpet av de siste årene. Enheten har i fire handlingsplanprosesser satt fokus på behovet for at det også opprettes en ny idrettsadministrativ stilling i Orkdal kommune.

Det andre området som har endret seg vesentlig er kommunens tilnærming til kulturformidling og tilskudd til dette. For inntil få år siden ble det aller meste av kommunens tilskuddsmidler tildelt gjennom den årlige fordelingen med søknadsfrist 1. april. I de siste årene har de største tilskuddsmidlene blitt fordelt utenfor disse ordningene. Dette har særlig vært merkbart på idrettsområdet, men også innenfor kultursatsinger i kommunen har dette hatt stor betydning. Det frivillige kulturliv har markert seg som arrangør for en rekke store kulturarrangement som bla Strandheim kunstfestival, Oktober-Rock, Orkangerdagene, Vannspeilet, Strandafestivalen etc. Lokale kor, kops, trekkspillklubb, storband etc har jevnlig gjennomført store prosjekter, ofte i samarbeid med en eller flere profesjonelle kunstnere. I 2012/2013 kom storsuksessene Patina og Bør Børsson jr.

Et fellestrekk mellom disse to områdene er at samarbeidspartnerne stiller store krav til Orkdal kommune som profesjonell partner, men de tilgjengelige administrative ressursene er knappe. Denne utfordringen belyses i utviklingsområdene.

9.12.2 Utviklingsområder

Kulturforvaltning, kino og kulturscene

I 2010 vedtok kommunestyret i Orkdal at et fremtidig kulturhus i Orkdal skulle utvikles i tilknytning til eksisterende kulturhus på Bårdshaug. I denne prosessen ble det fra administrativt og politisk hold pekt på at fremtidens publikumsgrunnlag for et kulturhus skapes i eksisterende bygg. Enheten kultur og fritid har hatt et stort fokus på å etablere et bredt og kvalitetsmessig godt tilbud for publikum under fanene Orkdal kino og Orkdal kulturscene. Orkdal kino har blitt digitalisert, fått nytt lydutstyr og lerret, foajeen har blitt utvidet, og publikum har fått noen serveringstilbud ifm arrangement.

Orkdal kino og kulturscene har investert i billettsystem som gjør det mulig å bestille billetter på nett, man kan betale med kort på salgsstedene, det er etablert facebooksider med billettkjøpmulighet for både kino og kulturscene, det produseres og distribueres sesongprogram for kulturscenen, kino og kulturscenen har egne nettsider som er integrert med filmdistributørens nettløsninger etc. Orkdal kino kjøper programmeringstjenester fra N-kino for å håndtere bestilling og distribusjonen av kinofilmer og Orkdal kulturscene har fått nye avtaler med Riksteatret om fortsatt visninger i Orkdal kulturhus.

Orkdal kino og kulturscene er kommunens profesjonelle kulturformidlingstilbud, og hadde i 2012 et totalbesøk på over 10 000 fordelt på 126 kinoforestillinger og 23 kulturscenearrangement. Orkdal kulturscene hadde et snittbesøk på 182 pr arrangement, og snittbesøket på kino var 47.-Tilsammenligning er landsgjennomsnittet på kino 35 personer pr forestilling Tallene for 2012 viser følgende:

	Kino	Kulturscene
Total inntekt	568 000	1 306 000
Total utgift	780 000	1 579 000
Reell utgift	212 000	273 000
Totalbesøk	5 973	4 196
Kommunal kostnad per billett	35	65

Orkdal kino og kulturscene har hatt et merforbruk de siste årene. Det er funnet rom for å legge inn 250.000 kroner for å styrke området.

Orkdal Folkebibliotek

Orkdal kommune har en desentralisert bibliotekstruktur med hovedbibliotek på Orkanger, filial på Svorkmo og bokbuss i Hoston. Tidligere filial på Fannrem ble i forrige handlingsplan vedtatt lagt ned, samtidig som det ble avsatt nye 45 000 kroner til etablering av bibliotekfilial på Fannrem

KOSTRA-tallene viser at Orkdal kommune har en effektiv bibliotekstruktur og at kommunen bruker relativt beskjedne ressurser på biblioteket. Orkdal folkebibliotek har de siste årene hatt fokus på digitalt utviklingsarbeid og har kommet svært langt på dette området når det gjelder bibliotekfaglige tjenester. Biblioteket har også tatt sosiale medier i bruk i kommunikasjonen med brukerne. Biblioteket har de to siste årene gjennomført prosjektet SommerLes, og er aktive som kulturformidlere ved å ha ulike arrangementer i bibliotekets lokaler.

Når Fannrem filial ble avvirket ifm bygging av ny Grøtte skole ble det forutsatt at nytt bibliotek skulle integreres i byggeprosjektet. Gjennom byggeprosjektet ble det behov for å spare kostnader, og arealet som var tiltenkt folkebibliotek ble fjernet. Grøtte skole har i dag et velegnet bibliotek tilpasset de behovene skoleelevene på Grøtte har, men det er ikke mulig å bruke dette som et folkebibliotek. I formannskapsmøte 20. mars 2013 ble bibliotekfilial på

Fannrem etterspurt, og formannskapet bad om at dette ble vurdert til strategikonferansen / handlingsplanprosessen.

Investeringskostnadene til en ny filial er beregnet til ca 650 000 kroner. Disse kostnadene er knyttet til nødvendig utstyr, reoler, lisenser, datamaskiner, bøker og andre medier etc. Det forutsettes i dette estimatet at biblioteket vil ha en mediestamme på ca 3000 enheter, hvorav ca 1700 enheter må omdisponeres fra hovedbibliotekets mediestamme og ca 1300 kjøpes inn som nye enheter. Eventuelle tilpasninger av lokalene kommer som tillegg til denne investeringskostnaden. Biblioteket vil ha et fokus på voksne brukere. Årlige driftskostnader vil ligge på rundt 600 000 kroner.

Rådmannen finner ikke rom for å prioritere nye ressurser til Orkdal folkebibliotek nå, men anbefaler at fremtidige midler til biblioteket brukes til å styrke eksisterende bibliotekstruktur i forhold til å etablere nye filialer. Vedtatte midler fra HP 2013 – 16 vil bli benyttet til driftstiltak i hovedbiblioteket, bla ved å ha lørdagsåpent hele sommerferien.

Idrettsadministrasjon

Orkdal kommune kjennetegnes i dag som den mest ambisiøse kommunen i Sør-Trøndelag når det gjelder anleggsutvikling. Det er fortsatt store anleggsprosjekter som blir planlagt bygd i Orkdal. Orkdal kommune har et stort ansvar som faglig støtte til idrettslagene, og som saksbehandlere for fylke/departement ifm oppfølging av spillemiddelsøknader. I kommuneplanens samfunnsdel er det også et stort fokus på folkehelse. Dette peker i retning av at det er behov for å tilsette en idrettskonsulent som kan ha ansvaret for idrettsadministrative oppgaver i kommunen, samt jobbe med aktiviteter for å øke innbyggernes folkehelse. Kostnadene med en idrettskonsulent/rådgiver/aktivitør i 100 % stilling er beregnet til ca 650 000 kroner pr år.

Med det mangfoldet av idrettsanlegg som er bygd i Orkdal har kommunen et betydelig potensiale i å tiltrekke seg mange ulike typer arrangement. Det har kommet innspill på at kommunen bør vurdere å engasjere en prosjektmedarbeider som kan kartlegge og inngå fellesavtaler med alle overnattingsmuligheter som finnes i området (alt fra flatgulv på skoler til hoteller og folkehøyskoleapartementer), bespisningsmuligheter, aktivitetsmuligheter, etablere en felles informasjonsnettside som samler info om Orkdal som idrettskommune etc. Et slikt prosjekt bør gjennomføres i nært samarbeid med Idrettsrådet i Orkdal, og utvikles ut fra de behovene idretten selv ser for å gjøre seg attraktive. En prosjektstilling i 9 mnd. vil koste ca 475 000 kroner.

Støttekontakttjeneste

Fra 1. januar 2014 flyttes Støttekontakttjenesten inn under enheten Bo- og avlastningstjenesten.

Orkdal frivilligsentral

Frivilligsentralen har merket økning i besøk etter at frivilligsentralen ble lokalisert i Orkdalsveien, og styret i frivilligsentralen er samstemt i at dagens lokalisering er den beste lokaliseringen av tjenesten. Styret har i lengre tid jobbet med å få inn leietakere som kan bidra til at frivilligsentralen har økonomi til å kunne fortsette å være i dagens lokaler uten å lykkes. Udekte leiekostnader er beregnet til ca 90 000 kroner.

Styret i Orkdal frivilligsentral har derfor startet arbeid med å vurdere alternative lokaliteter. Dagens husleieavtale går ut våren 2014, og styret tar sikte på å konkludere saken i løpet av januar/februar 2014.

Orklahallen

Ansvar for drift av Orklahallen er delt mellom Tekniske Tjenester og Kultur og fritid. Enhetenes ansvar er fordelt slik at TT har ansvaret for bygget og kultur har ansvaret for brukerdriften. Brukerdriften av Orklahallen skjer etter tilnærmet forretningsmessig prinsipp der Orklahallen må tjene inn sine driftskostnader ved hjelp av leieinntekter. Det er ansatt 2,5

årsverk i Orklahallen inkl. daglig leder. Denne personalressursen har pr i dag ansvaret for alle drifts, renhold og vedlikeholdsoppgaver.

Orklahallen har et areal på ca 4 900 m² hvorav baneflatene utgjør ca 3600 m². De resterende 1300 m² er fellesareal, garderober, dusjer, toalett, ungdomsklubb møterom mm. Brukerne av hallen klager jevnlig på alt for dårlig kvalitet på renhold og vedlikeholdsarbeidet i hallen. I forbindelse med overtakelse av hallen kartla tekniske tjenester at det var behov for en stor økning av hallens driftsbudsjett bare for å dekke FDV kostnadene som hallen har. Dette har det ikke vært rom for å finne dekning til. Tekniske tjenester og enheten kultur og fritid har beregnet reelt behov for arbeidsfunksjoner i Orklahallen for å kunne gi en tilsvarende kvalitet på tjenestene i Orklahallen som på øvrige kommunale bygg.

Kartleggingen viser et bemanningsbehov på ca 3 årsverk, noe som koster ca 1,6 Mill. I tillegg til dette behovet har hallen behov for noen storrengjøringer og noe arbeidsintensivt vedlikehold (maling etc). Dette er arbeid der Orklahallen ønsker å benytte de 500 timene årlig som OIF har forpliktet seg til å jobbe dugnad. Denne forpliktelsen gjelder for en 5 årsperiode fra 2014 til 2019.

I 1993 var utleiesatsen for trening 200 kroner per time. Siden dette har det kun vært gjort enkelte små justeringer. Hvis leiesatsen hadde vært justeres i tråd med konsumprisindeksen ville leiesats vært på 310 kr per time i 2014. Rådmannen foreslår en gradvis opptrapping i handlingsperioden slik at indeksregulert husleie oppnås ved utgangen av handlingsplanperioden. En økning i leieinntekt til dette nivået vil gi en økt inntekt i Orklahallen på ca 400 000 pr år ved utgangen av handlingsplanperioden.

Orklahallen kan benyttes som aktivitetsarena for skoler, barnehager, fysioterapi etc. Enhetene som skal bruke hallen må pr i dag betale husleie i Orklahallen slik dagens driftsstruktur er organisert.

Området styrkes med 750 000 kroner og det forutsettes at kommunale enheter kan benytte hallene uten at det faktureres leie.

Barn og unge

Orkdal kommune har inngått avtale med organisasjonen MOT om å være lokalsamfunn med MOT. Dette er en toveis avtale som blant annet forplikter kommunen til å gjennomføre et omfattende program for MOT-besøk i ungdomsskolen. Kommunen har også ansvaret for skoling og informasjon slik at frivillige lag og foreninger skal inngå samarbeidsavtale med MOT, og det ligger en forpliktelse på kommunen om at MOT skal være forankret i den kommunale organisasjonen. Orkdal kommune ble i 2013 kåret til det beste lokalsamfunnet med MOT i område nord (fra Møre til Finnmark) i 2013 og informatør Heidi Vatn ble kåret til områdets beste MOT informatør.

Ungdomsklubben Syntn i Orklahallen er en viktig arena for ungdommen i Orkdal. Klubben brukes til faste kommunale aktiviteter tre dager i uken. Ungdomsleder jobber også med å få startet den foreldredrevne klubben for elever på mellomtrinnet. Ungdomsklubben har blitt rehabilitert i 2013 pga økte brannkrav til bygget. Ungdomsklubben har et velfungerende ungdomsstyre, og styret tar aktiv del i klubbens drift.

De ulike prosjektene Sommer-/Vinter-/Høst-Orkdal samt KulturOrkdal og UKM gjennomføres årlig. Nettverksgruppen Nettverk Orkdal har blitt revitalisert i 2013, og gjennomføring av disse arrangementene vil være et sentralt arbeid for nettverket.

Spillemidler 2014

Orkdal kommune har den mest omfattende listen over spillemiddelsøknader i Sør-Trøndelag. I tillegg til de søknadene som var til behandling i 2013 vil følgende nye anlegg bli innarbeidet i søknadene i 2014

- Idrettsparken: kunstgressbane 7 er bane (OIF)
- Knyken skisenter – O-kart (OIF)

I tillegg er søknadene fra OIF som dreier seg om anlegg i Ulvåsen flyttet til behandling i Skaun kommune, da disse ligger innenfor Skaun sin kommunegrense. Det er regelverket for spillemidler som krever at søknaden skal behandles i den kommunen anlegget fysisk ligger.

Utviklingsmål	2014	2015	2016	2017
Ny plan for idrett og fysisk aktivitet	x			
Utarbeide helhetlig driftsplan for Orklahallen basert på de reelle midlene som gjøres tilgjengelig for Orklahallens drift	x			
Lage en strategisk kulturformidlingsplan for Orkdal kino og Orkdal kulturscene basert på de midlene som gjøres tilgjengelig for drift av disse tjenestene	x			

9.12.3 Resultatmål

	2014/15	2015/16	2016/2017	2017/2018
Orkdal kulturskole				
Andelen grunnskoleelever som har kulturskoletilbud	18 %	19 %	20 %	20 %
Andel nye søkere som får tilbud om plass ved hovedopptak	95 %	95 %	95 %	95 %
Orkdal frivilligsentral				
Antall årsverk utløst frivillighet	3,0	3,1	3,2	3,2
Orkdal folkebibliotek				
Totalutlån alle medier/antall innbyggere	3,1	3,2	3,2	3,2

9.12.4 Økonomiske tiltak Kultur og fritid

9.12.4.1 Nye prioriterte tiltak i handlingsplanperioden 2014 - 2017

	2014	2015	2016	2017
Kulturskole i skoletiden	290 000	290 000	290 000	290 000
Økt tilskudd sang/musikk	100 000	100 000	100 000	100 000
Sponsoravtale toppidrettsveka, 3 år t.o.m.2015	0	0	-250 000	-250 000
Orkdal kino og kulturscene	300 000	300 000	300 000	300 000
Orklahallen til tekniske tjenester	-315 000	-282 000	-282 000	-282 000
Støttekontakttjenesten til Bo- og avlastningstj.	-1 564 000	-1 543 000	-1 543 000	-1 543 000

9.12.4.2 Uprioriterte tiltak - drift

	2014	2015	2016	2017
Idrettskonsulent/rådgiver	650 000	650 000	650 000	650 000
Orkdal frivilligsentral – husleieøkning	90 000	90 000	90 000	90 000
Orkdal folkebibliotek – Fannrem filial	600 000	600 000	600 000	600 000

Uprioriterte tiltak - investering

	2014	2015	2016	2017
Orkdal folkebibliotek – Fannrem filial	650 000			

9.13 Avgiftsbelagte og tekniske tjenester

Området innbefatter:

- Avgiftsbelagte tjenester som vann, avløp og feiing. Renovasjon og slamtømming er overlatt til det interkommunale renovasjonsselskapet HAMOS
- Forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av kommunal eiendomsmasse og innleide lokaler
- Administrasjon av investeringsprosjekter
- Kommunale veier, parker og beplantninger, samt tilskudd til private veier.
- Brann- og redningsvesen, med forebyggende brannvern og beredskap.

9.13.1 Status

9.13.1.1 Brukerundersøkelser

Det er ikke gjennomført brukerundersøkelser ved Tekniske tjenester, men det gjennomføres egenrevisning på vegstandard sommer og vinter.

9.13.1.2 Sykefravær

Sykefraværet innenfor Tekniske tjenester var på 10,4 % i 2012, og pr 2. kvartal i 2013 var sykefraværet på 13,05 %. Tekniske tjenester har som mål å komme på 8 %.

9.14 Avgiftsbelagte tjenester

9.14.1 Mål

- Rasjonell og effektiv drift og forvaltning av tekniske anlegg, som opprettholder anleggenes realverdi på kort og lang sikt.
- En god avveining mellom kvalitet og pris på tekniske tjenester

På avgiftsbelagt sektor er kapitalkostnadene en relativt stor del av driftskostnadene, som endrer seg ut fra vedtatt investeringstakt og rentenivå. Rentekostnadene skal beregnes ut fra rentesatsen i 3-års statsobligasjoner pluss 1 %. Innlagt rente for handlingsplanperioden er:

	2014	2015	2016	2017
Beregningsrente avgiftsbelagt sektor (3-års statsobligasjon +1 %)	2,7 %	2,7 %	2,7 %	2,7 %

I 2013 vil beregningsrenta bli ca. 2,7 %, mens toppnivået fra 2008 var på 5,8 %.

9.14.2 Vannforsyning

9.14.2.1 Mål

- Orkdal kommune skal forsyne sine abonnenter med nok og godt vann. Målet er å få et godkjent vannverk.

9.14.2.2 Status

I Orkdal er ca. 70 % av innbyggerne tilknyttet kommunal vannforsyning. Resten av innbyggerne har private vannanlegg. 18 av de private vannanleggene er godkjeningspliktige, enten på grunn av størrelsen eller fordi de forsyner forsamlingslokaler.

I Orkdal vannverk går ca. 30 % av leveransen til husholdninger mot 50 % for Trøndelag samlet. Det er store leveranser til næringslivet der smelteverket på Thamshamn er den største.

Årsgebyret er litt under gjennomsnittet for Trøndelag men litt over landsgjennomsnittet. Orkdal har mye ledningsnett i forhold til antall innbyggere sammenlignet med andre kommuner, og dette er en faktor som gjør at kostnadene blir relativt store.

9.14.2.3 *Utfordringer*

- Ny grunnvannsboring ved Steinshaugen, og tilkobling av dette til hovednettet.
- Når ny vannkilde ved Doroøya er operativ vil det søkes for å få godkjent Orkdal vannverk.
- Utskifting av minimum 2000 m med vannledningsnett årlig dersom standarden skal opprettholdes.
- Tiltak for å minke lekkasjevannmengde.
- Sikkerhet på ledningsnettet.
- Etablere strømproduksjon i ledningsnettet – Minikraftverk.
- Videreføring av sikringsledning fra Ustjårkrysset til Askardet.
- Etablere høydebasseng fot å sikre vannforsyning minst 24 timer ved brudd på hovedledning.

9.14.2.4 *Investeringer*

Monsetjåren

Ledningstraséen starter ved eksisterende hovedvannledning ved Ljøkel og det benyttes styrt boring i løsmasser for å passere Orkla. Videre legges vannledningen til Solbrua. Her er det muligheter for å få med avløpsledning opp på Monsetjåren. Skrenten nedenfor Stubban forseres med styrt boring i fjell. Fra Stubban kan VA-ledningene legges langs fylkesvegen til Monsetgrenda og oppover til planlagt høydebasseng ved Solem. Dette betegnes som etappe 1 for utbyggingen på Monsetjåren. Det er i kommuneplanens arealdel avsatt et område ved Håmmåren til ca 14 boliger. Etappe 2 er videreføring av vann- og avløpsledninger til Monsetgrenda. Ved kryssing av elva Gjøta ved Monsetgrenda må det anlegges en avløpspumpestasjon. Ytterligere 9 husstander og 7 regulerte boligtomter kan knyttes til anlegget på denne etappen. Etappe 3 innebærer en ny avløpsstasjon ved elva Sola ved Aspgjeld. Da kan en samle avløpet fra gårdene ved Aspgjeld og sørover til Øyamoen. Vann- og avløpsledninger legges i samme grøft, og ytterligere 20 husstander kan tilknyttes ved denne etappen. Forprosjekt er gjennomført. Trasévalg er bestemt og samtale med grunneierne er gjennomført. Ikke alle grunnavtaler er på plass.

Avløpsmengde fra Monsetjåren og Togstadjåren vil til sammen føre til at Vormstad renseanlegg blir overbelastet. En må derfor påregne oppgraderingskostnader på dette renseanlegget i nær fremtid.

Kvålsjåren

Vannledning tilknyttes eksisterende hovedvannledning ved Hallguttu, og føres langs kommuneveien over jåren til Fosslykkja der den knyttes sammen med eksisterende vannforsyning på Fossjåren. Et høydebasseng etableres på Kjelstad, noe som vil sikre vannforsyningen både på Kvålsjåren og Fossjåren.

Supplerende grunnvannsundersøkelser

Orkdal kommune er i gang med supplerende grunnvannsundersøkelser på Steinshaugen. I løpet av vinteren 2012/2013 ble produksjonsbrønnene etablert. Prøvepumpingen skal gjennomføres frem til februar 2014. I forbindelse med resultater av prøvepumpingen, skal vi velge tekniske løsninger knyttet til tilkobling og dimensjon av ny vannledning, størrelse og antall pumper, osv.

Pr dags dato er ny grunnvannsanlegg på Steinshaugen beregnet til kr 13mill (6,5mill i 2015 + 6mill i 2016 + 0,5mill for administrative kostnader i 2014). Gjennomføringsplan kan vi dele i 3 faser (tilsvarende som på Doroøya).

Ustjåren høydebasseng

Bygging av vannledning fra Songmoen til Gjølme med nytt høydebasseng nær industriområde var vurdert i forrige planperiode, men denne løsningen medfører mye høyere kostnader enn det som anbefales nå. En bedre løsning synes å være etablering av nytt høydebasseng på Ustjåren med ny vannledning knyttet til det eksisterende nettet. Tiltak bør vurderes i sammenheng med nytt boligfelt og muligheter for tilkobling til kommunalt nett for flere nye husstander. Tiltaket vil bli presentert i Vannbruksplan som skal behandles politisk i 2014. Dette er kostnadsberegnet til kr 20 000 000 kroner.

Ny hovedledning til Sundli trykkøkningsstasjon

Eksisterende hovedledning til Sundli trykkøkningsstasjon går via et høybrykk. Dette gir ofte avbrudd i vannforsyning ved trykkvariasjoner på ledningsnett og begrenset kapasitet angående brannvann. I området ovenfor Sundli trykkøkningsstasjon er det i tillegg problem med lekkasjer på ledningsnett av PVC lagt i dårlig egne masser. Rehabilitering bør ses i sammenheng med behov for rehabilitering av avløpsanlegg. Tiltaket krever et forprosjekt og må ses i sammenheng med planer for boligfelt i Sundlibakkan. Budsjett vedtatt i Handlingsplan vannforsyning 2010-2015 foreslås å øke med kr 500 000.

Undersøkelse høydebasseng Hovslund

Etter tilsyn i 2010, krever Mattilsynet dokumentasjon vedrørende innvendig belegg av det store bassenget Hovslund. Etter en lekkasje som oppstod i første driftsår, ble bassenget behandlet med et epoxy belegg av ukjent type. Derfor må bassenget tømmes og det må gjennomføre undersøkelser. Dette er et driftsprosjekt, antatt kostnad kr 1 000 000.

Ombygging basseng Askardet

I budsjettet for 2013 var det vedtatt midler for ovennevnte tiltak. Men tiltaket er midlertidig utsatt og midlene overført til rehabilitering av VA-anlegget på Eksisvegen og Dikesvegen. Det er ønskelig å gjennomføre ombygging etter at nytt høydebassenget er bygd ut. Tiltaket vil bli presentert i Vannbruksplan som skal behandles politisk i 2014.

Sonevannmåling

Videreutvikle sonevannmåling med flere vannmålere til bedre kontroll/lekkasjesøk. (Elkem-Orkanger-Industriområdet) og Svorkmo. Antatt kostnad: 700 000 kroner.
Anslått uregistrert lekkasjer pr i dag, er mellom 3 og 6 l/s.

Utbedring ledningsnett

Eksisterende ledningsnett trenger ikke bare utskifting av ledninger med dårlig standard, men trenger også utbedring i vid forstand. Dette gjelder bl.a. endring av rørdimensjon til å forbedre trykkforhold, utskifting av kum til å forenkle pluggkjøring, etablering av flere avstengingsmuligheter og ringledninger, separering av felles kum. Mye av dette arbeidet kan utføres i sammenheng med rehabilitering av avløpsanlegg. Dette medfører reduksjon av kostnader og mer effektivt arbeid.

I første omgang skal vi prioritere følgende områder: Hemnevegen, Røåsveien, Rostad/Bårdshaug, Megardsekra/Megardsgjerde.

Utskifting vannledninger

Hvert år bør det skiftes ut minimum 2000 m med vannledningsnett dersom standarden skal opprettholdes. Ledninger av asbest/semest og jern/stål utgjør nå 4 % av total ledningslengde og dette er 1 % mindre enn for 4 år siden. Det gjenstår bl.a. en 1000m lang strekning med jernledning fra sykehuset til Rådhuset, i tillegg til flere kortere strekk på Orkanger, Fannrem og Blåsmoen. Antatt årlig kostnad: 1 000 000 kroner.

Søknad om godkjenning av Orkdal vannverk

I løpet av høst 2013 får vi grunnvann fra Dorøya på nett og dermed skal vi bruke Våvatnet til vannforsyning i minst mulig grad. Når vi eventuelt har fått grunnvann Steinshaugen på nett, samt fått etablert sikkerhetsledning over Gangåsvatnet, kan vi søke Mattilsynet om godkjenning av Orkdal vannverk. Dette vil sannsynligvis ikke skje før 2017. Dette er et driftprosjekt, antatt kostnad kr 200 000.

Sikring av dam – vedtak om pålegg

Dam Strømtjønna er plassert i konsekvensklasse 1, med hjemmel i § 4-1 i forskrift om sikkerhet ved vassdragsanlegg. I henhold til ovennevnte forskrift skal vassdragsanlegg i konsekvensklasse 1 vurderes hvert 20.år. Dammens konstruktive sikkerhet er ukjent og derfor fikk Orkdal kommune pålegg om gjennomføring av sikkerhetsvurdering av dammen. En revurderingsrapport var resultatet av dette. Rapporten viser at dammen ikke er stabil nok og derfor må dammen forsterkes. I tillegg må det utføres noe reparasjons- og vedlikeholdsarbeid. Orkdal kommune fikk pålegg fra NVE om at arbeidene må utføres i løpet av en toårsperiode. Antatt kostnad er kr 200 000.

Sikkerhetsledning over Gangåsvatnet

Risikovurderingen viser at kun en hovedledning fra Songmoen over Gangåsvatnet er svært sårbart, da eventuelle lekkasjer er vanskelig å lokalisere og utbedre. Saken ble lagt frem for politisk behandling, med følgende resultat:

Tilråding i Formannskap 19.6.2013:

«Alternativ 2 fra vurderinga velges med en investering på 13,2 mill. kroner. Forøvrig som rådmannens innstilling. Prosjektet legges inn i budsjett 2014.»

Tilkobling skjer ved Sognosen og ved Vollavika etter Gangåsvatnet. Ledningene etableres hovedsakelig i sjø (ca 4,9 km sjøledning), samt noe på land (0,4 km evt. 1,4 km). Dette vil også doble sikkerheten på land gjennom denne landstrekningen.

Opprydding/ fjerning membranlegg Sognmoen

Det er ikke med i prosjekt grunnvann Dorøya, opprydding/oppdatering i SD anlegg, fjerning av rigger mm. For å gjennomføre tiltakene er det behov for en ramme på kr 100.000.

Kjøra Vannverk

Kjøra Vannverk er et privat anlegg, hvor det nå er søkt om kommunal overtagelse. Anlegget ble etablert i 1986, og det er pr i dag 18 husstander og 12 hytter knyttet til anlegget. Anlegget er således et av 20 private godkjenningspliktige anlegg i Orkdal. Mattilsynet kan pr i dag ikke godkjenne drikkevannskilden. Dette bla pga høyt fluorinnhold i brønnvann, høyt fargetall, ikke sikring av aktuelt tilsigsområde, avløpsnett ligger i samme grøfter og kummer som drikkevann, mm. Vurderinger om overtakelse kan være aktuelt, må tas opp etter at alle forhold er vurdert.

Kommunestyret ber Rådmannen utrede de tekniske løsningene og kostnadene ved å legge kommunalt vann på strekningen Råbygda – Geita. Utredningen skal deles i to trinn. Trinn 1: Råbygda – Kjøra. Trinn 2: Kjøra – Geita. Det avsettes kr 0,5mill til utredningsarbeidet.

Finansiering: Avgiftsbelagte tjenester

Frist for utredninga settes til Kommunestyrets strategikonferanse i 2014.

Ved fastsettelse av vannavgiften skal det hensyntas at anlegget er operativt i løpet av 2015.

VANN OG AVLØP MONSETJÅREN – SVORKMO

I løpet av 2015 skal trinn 4 i vann-anlegget over Monsetjåren ferdigstilles. Det avsettes kr 0,5 mill. til detaljprosjektering i 2014. Finansiering: Avgiftsbelagte tjenester.

Ved fastsettelse av vannavgiften skal det hensyntas at anlegget er operativt i løpet av 2015.

Oppsummering

Investeringene som legges til grunn for avgiftsberegningen er gjennomgått foran og hentet fra Handlingsplan 2013-2016 og hovedplan vann gjeldende i perioden 2010 - 2015.

Tiltak (i 1000 kroner)	2013	2014	2015	2016	2017	Senere
Monsetjåren (etappe 1-3)	700	9 000	7 000			
Monsetjåren etappe 4, detaljprosjektering		500				
Kvålsjåren	130	300	500	5 500	5170	
Grunnvannsundersøkelser trinn 1	300	600				
Supplerende grunnvannsundersøkelser		500	6 500	6 500		
Høydebasseng Ustjåren						20 000
Tekniske installasjoner	300	350	350	350	350	
Ombygging basseng Askardet						2 000
Problemstrek og kummer	700	1 000	1 000	1 000	1000	
Dikesvegen/Eksisvegen	700	200	500			
Utbedring ledningsnett		1 700	2 000	2 000	2000	
Ny hovedledning til Sundli trykkøkningsstasjon			1 750	1750		
Sonevannmåling		350	350			
Sikring av dam Strømtjønna		200				
Godkjenning av Orkdal vannverk					200	
Ny driftsbil		550				
Andel tankbil					700	
Sikkerhetsledning Gangåsvatnet		800	12400			
Opprydding/fjerning membranlegg Songmoen		100				
Totalt		16 150	32 350	17 100	9 420	22 000
Driftsprosjekt, utredning Kjøra vannverk		500				

9.14.2.5 Avgiftsberegning

På grunnlag av driftsutgifter, kapitalutgifter, og fondsdisposisjoner blir utviklingen i årsgebyr beregnet.

	2014	2015	2016	2017
Årsgebyr (eks mva)	2 713	3 120	3 276	3 440
Avgiftsendring	-15 %	15 %	5 %	5 %
Bruk av fond (-) og fondsavsetninger (+)	-2 017	-169	-2 039	-1 004

Per 01.01.2013 var vannfondet på 5,7 mill. kr, og de eldste delene av fondet er fem år gammelt. Regelverket gjør at fondet i 2014 bør reduseres med ca. 2 mill. kr. Avgiftene settes derfor ned med 15 % i 2014 for ett år, for så å bli tatt opp igjen.

Beregnet fondssaldo per 31.12.2017 er på 2,5 mill. kr. Avgiftsnivået er sårbart for driftsendringer hos store industrikunder og for renteendringer.

9.14.3 Avløp

9.14.3.1 Mål

- Vassdrag og fjord skal ha en vannkvalitet som er tilfredsstillende for å ivareta deres funksjoner som rekreasjonsområder, som ressurs/råstoff til næringsvirksomhet og til drikkevann der dette er aktuelt.

9.14.3.2 Status

I Orkdal er ca. 82 % av befolkningen tilknyttet kommunens fem avløpsanlegg med kapasitet over 50 personekvivalenter. Det største har ca. 77 % av befolkningen tilknyttet, og har et renseanlegg på Grønøra med strenge rensekrav og utslipp i fjorden.

Pålagt miljøundersøkelse som gjennomføres hvert fjerde år bekrefter at utslipp ikke forverrer situasjon i Orkdal fjorden.

Årsgebyret er over gjennomsnittet både for Sør-Trøndelag og landet, men under Skaun og Melhus.

9.14.3.3 Utfordringer

- Det må vurderes om overvann som slippes ut i Gammelosen må renses.
- Renseanlegg spillvann. Kalkulert levetid på slike renseanlegg er 20 år. Dagens rensemetode ved mindre renseanlegg tilfredsstillende ikke utslippskravene. Orkdal kommune ser på en helhet løsning.
- Utskiftninger av gammelt og dårlig ledningsnett. For å opprettholde forsvarlig alder på ledningsnettet, bør minimum 2–3 km med ledningsnett skiftes ut og/eller rehabiliteres hvert år.
- Sikkerhet på ledningsnettet.

Miljøundersøkelse og utbedring av diverse problemstrekker finansieres direkte fra fond med til sammen 750 000 kr årlig.

9.14.3.4 Investeringer

Togstadjåren

Oppe på Togstadjåren er det allerede kommunal vannforsyning. En eventuell avløpsledning er planlagt langs kommunal veg og fylkesveg ned til Brattlia. Videre kan det legges ledning fra Brattlia selvfall til kraftstasjonen ved Vorma i Moevegen. Her må det etableres en pumpestasjon som pumper avløpet videre til kommunal ledning i Moevegen. Det er regulert et boligfelt ved Vorma med 19 regulerte boligtomter, hvorav 3 er kommunale. Forprosjekt er gjennomført.

Vormstad

Vormstad renseanlegg er ett biologisk renseanlegg (biorotoranlegg), som har begrenset kapasitet. For å redusere belastningen på renseanlegget er det derfor en forutsetning at det utføres tiltak for å utbedre en avløpsledning på Øyum, der det lekker inn av fremmedvann i ledningen. Dette er kostnadsberegnet til kr 1mill. Dette er et tiltak som vil redusere driftsutgiftene på renseanlegget uavhengig om det bygges avløpsledning på Togstadjåren, og må uansett utføres i nær framtid. Bevilget beløp kr 1mill i 2013 overføres til budsjett 2014.

Utskifting overvannsledning Aunemogjerdet

Orkdal kommune har en 800mm GUP ledning som går i fra Fannrem og har utløp i elva Orkla. Det ble kjørt kamera på denne ledningstrekningen for å sjekke tilstand på den og det viser seg at deler av den er i en dårlig tilstand.

Materiell	Dim / lengde	Pris materiell med legging
PP rør	800mm/ 200m	
Graving og rørlegging	Graving og legging av rør 800mm x 200m	200m x 3000kr/m = 600.000,-
Masser og asfalt	Oppussing etter graving og fjerning av asfalt	150.000,-

Dette er for de første skadede og kritiske 200 m, anbefales å skifte også de siste 600 m. I budsjett 2013 ble det bevilget 750 000 kroner til prosjektet. I handlingsplan ble det satt opp 750 000 kroner hvert år i 4 år, men det er hensiktsmessig å ta hele strekket under ett. Det anbefales å budsjettere med kr 3mill for 2014.

Hoston forlengelse kommunalt avløp

Vedtak Hovedutvalg drift 2009/8366-3:

«Forlengelse av kommunalt avløp tas inn i neste revisjon av hovedplan avløp. Begge utbyggingstrinn vurderes bygget samtidig.»

Rådmannen anbefaler at dette ønsket om utbygging vurderes i neste revisjon av hovedplan for avløp, da det er flere slike henvendelser om kommunal utbygging. Ved en revisjon av hovedplanen kan en se alle disse under ett og kunne prioritere med en helhetlig tenkning på økonomi og likeså prioritet for framdrift. En slik revisjon bør sannsynligvis foretas raskere enn planlagt. Dette bør ses i sammenheng med en løsning for hele kommunen og vil bli presentert i Vannbruksplan som skal behandles politisk i 2015.

Overvannsledning OTI

I forbindelse med utbygging av OTI, pålegges utbygger å legge ny overvannsledning fra området og ut i Orkla. Denne overvannsledningen kan også føre overvann fra ubebygde område mellom OTI og Sponplaten, og det er derfor hensiktsmessig å dimensjonere denne ledningen slik at den er stor nok til å ta overvann også fra dette området.

Bevilget beløp 500 000 kroner for 2013 overføres til budsjett 2014.

Søvasskjølen

På grunn av at det skisserte kommunale avløpsanlegget for fritidsbebyggelsen ved Søvasskjølen ble besluttet utsatt, er det nå startet arbeid med andre løsninger på privat initiativ med mindre lokale avløpsanlegg for inntil 75 tilkoblinger pr anlegg. Lovverket sier at det bare er andelslag eller kommuner som kan stå for utbygging av slike anlegg. Prosjektet som er lansert er interessant, og det kan i dette tilfellet være fornuftig å la prosjektet bli utbygd etter kommunale normer eller standarder slik at anlegget kan overtas av Orkdal kommune etter ferdigstilling.

Det kan etter hvert bli aktuelt å bygge ut flere anlegg i området, og muligheten for ytterligere to anlegg er realistisk. Anleggene kan bygges ut etter hvert som behovet for det er tilstede. Prosjektet forutsettes å være selvfinansierende.

Prosjektet bygges ut i privat regi, men Orkdal kommune har lagt føringer for utforming av renseanlegg mm. Privat utbygger har startet oppføring av renseanlegg ved Bjørkøybekk. Utbygger vil stå for drift i ca 5 år, før Orkdal kommune vurderer overtakelse av dette. Driftslogger mm må være ført, og det må dokumenteres at anlegget fungerer optimalt. Orkdal kommune vurderer også overtakelse av «hovedstamme» rørføring ved E 39, mens forgreininger opp mot hyttene vil være av privat karakter hvor hytteeierne/ -foreningene står for driftsansvaret.

Overvannsledning Grøtte

Utbyggingen av Grøtte skole har utløst et behov for oppgradering av overvannsledning som går fra fv 471 og ned til Orkla. Større flater med fast dekke, takareal og returvann fra grunnvannsbrønner er årsaken til at dagens overvannsledning ikke har stor nok kapasitet, slik at overvann samler seg på privat jordbruksareal, som igjen fører til driftsproblemer for

grunneier. Overvannet har også bidratt til undergraving av veg fundamentet på vegen opp til skolen, dette må opprettes. Det er ingen midler for disse tiltakene i Grøtte prosjektet. Kostnaden for dette vil tiltaket vil være kroner 1.1 mil

Driftsbil

Tilstand for en av dagens driftsbiler er meget dårlig og innkjøp bør flyttes frem fra 2015 til 2014.

VANN OG AVLØP MONSETJÅREN – SVORKMO

I løpet av 2015 skal trinn 4 i vann- og avløpsanlegget over Monsetjåren ferdigstilles. Det skal samtidig med trinn 4 i Monsetjåranlegget bygges avløpsledning som krysser Orkla mellom Plassen og Svorkmo. Det avsettes kr 0,5 mill. til detaljprosjektering i 2014. Finansiering: Avgiftsbelagte tjenester.

Ved fastsettelse av avløpsavgiften skal det hensyntas at anlegget er operativt i løpet av 2015.

9.14.4 Investeringer

Tiltak (i 1000-kroner)	2013	2014	2015	2016	2017
Togstadjåren	400	500	5 000	4 200	
Monsetjåren	650	4 000	2 650		
Monsetjåren, detaljprosjektering avløpsledning Plassen-Svorkmo		500			
Pumpestasjoner			1 200	2 400	1 200
Pumpestasjon idrettsparken	300	6 500			
Driftsbil		550			
Ombygging til separatsystem, forsterking av ledningsnett		2350	5250	2 500	2 500
Dikesvegen/Eksisvegen	1 200	200	1000		
Tekniske installasjoner	500	500	500	500	
Nødoverløp fra pumpestasjoner	350	300	400	400	
Regnvannsoverløp	550	200	600	600	
Renseanlegg - utskiftingsrotor.		200			
Vormstad/Øyum		1 000			
Overvannsledning Aunemogjerdet		3000			
Overvannsledning OTI			500		
Overvannsledning Grøtte		1 100			
Sum		20 900	17 100	10 600	3 700
Driftsprosjekt:					
Problemstrekk		500	500	500	500
Uforutsette anlegg (buffer)		500	500	500	500
Bruk av driftsfond til driftsprosjekt		-1000	-1000	-1000	-1000

9.14.4.1 Avgiftsberegning

På grunnlag av driftsutgifter, kapitalutgifter, og fondsdisposisjoner blir utviklingen i årsgebyr beregnet.

	2014	2015	2016	2017
Årsgebyr (eks mva)	3 800	3 800	3 914	4 031
Avgiftsendring	0 %	0 %	3 %	3 %
Bruk av fond (-) og fondsavsetninger (+)	360	-503	-584	-246

Beregnet fondsaldo per 31.12.2016 er 1,7mill kr. Avgiftsnivået er sårbart for renteendringer.

9.14.5 Feiing

Feiervesenet i Orkdal har 1,5 årsverk og skal feie ca. 2 700 skorsteiner årlig. Feieavgifta i Orkdal er lav, av sammenligningsgruppene i KOSTRA er bare Malvik lavere.

Det er behov for å opprette en ny stilling i feiervesenet for å styrke arbeidet med tilsyn i boliger og fyringsanlegg. Her sliter vi med å greie det antallet vi er pålagt hvert år. Dette innebærer en økt kostnad på 400 000 kroner per år og en økning i feiegebyret på 35 %. På grunnlag av driftsutgifter, kapitalutgifter, og fondsdisposisjoner blir utviklingen i årsgebyr beregnet.

	2014	2015	2016	2017
Årsgebyr (eks mva)	368	368	379	379
Avgiftsendring	5 %	0 %	3 %	0 %
Bruk av fond (-) og fondsavsetninger (+)	11	34	73	94

Driftsbil

Behov for ny driftsbil for feiervesenet i 2017. Anslått kostnad kr 400 000.

Feiing i Snillfjord

Fra 2014 har vi også ansvaret for feiing og tilsyn med fyringsanlegg i Snillfjord etter å ha inngått avtale om samarbeid om driften av brann- og redningsvesen. Dette vil ikke få direkte innvirkning på feiegebyr i Orkdal, da samarbeidsavtalen innebærer at Snillfjord feies i h.h.t. egne gebyrsatser.

9.14.6 Tømming av septiktanker

Ca. 18 % av kommunens innbyggere har private septiktanker/slamavskillere, og slammet fra disse anleggene må tømmes og deponeres.

Det interkommunale selskapet HAMOS har overtatt ansvaret for tømming og deponering, og for innkreving av årsavgifter.

Kommunen har fortsatt ansvaret for tilsyn og kontroll, og har ansvaret for å komme med pålegg om tiltak for å hindre lokal forurensning. Tjenesten utføres av Hamos.

Årlig påslag per anlegg til Orkdal kommune holdes uforandret på 500 kr. Satser er eks. mva. Fra 2016 kan det kommunale påslaget reduseres vesentlig.

9.14.7 Renovasjon

Alle boligeiendommer skal ha renovasjon, og brukerne skal dekke alle kostnader med tjenesten. I Orkdal har det interkommunale renovasjonsselskapet HAMOS ansvaret for tjenesten.

Årsavgiften holdes uforandret på 2.450 kr per år.

9.15 Tekniske tjenester

9.15.1 Mål

Samferdsel

- En optimal servicegrad på vedlikehold av veier ut fra disponibelt budsjett
- Verdiene som ligger i vegnettet skal tas vare på og videreutvikles. Gateopprusting i henhold til stadfestede reguleringsplaner og prinsippene om universell utforming fullføres i sentrumsområdene. Trafikanter skal kunne ferdes trygt og sikkert på vegnettet i kommunen.

Brann- og redningstjenesten

- Et funksjonelt og godt utrustet brann- og redningsvesen som kan ivareta normale hendelser og ulykker døgnet rundt.
- Brann og redningstjenesten skal gjennom planmessig innsats arbeide for å forhindre brann og relaterte hendelser. Beredskapsnivået må fastsettes i forhold til samfunnsutviklingen, og ROS-analyser vil danne grunnlaget for dette.

Bygningsdrift og eiendomsforvaltning

- Opprettholde en bygningsmasse tilpasset kommunens behov
- Kommunale bygg skal opprettholde opprinnelig standard og utvikles i tråd med brukerbehov og nye forskriftskrav. Bygningene skal være basert på en bærekraftig utvikling.

9.15.2 Status

Samferdsel

Orkdal kommune har mye kommunal vei per innbygger, rundt dobbelt som mye som sammenligningskommunene i regionen.

Driftsutgifter per km kommunal vei i Orkdal er lavt i 2012, til sammenligning er snittet for kommunene i Sør Trøndelag over dobbelt så høyt.

Brann- og redningstjeneste

Brann- og redningstjenesten i Orkdal har også ansvaret for denne tjenesten i Skaun og Snillfjord kommuner.

Orkdal bruker relativt lite til brann- og redningsvesenet i forhold til sammenligningsgruppene. Bare Skaun ligger lavere.

Bygningsdrift og eiendomsforvaltning

Det er et økende fokus på manglende vedlikehold i kommunal sektor. Selv om vedlikeholdet i Orkdal er bra sammenlignet med mange andre, er det et stykke igjen til et vedlikeholdsnivå som opprettholder realkapitalen over tid.

Flere kommunale bygg bærer preg av stort vedlikeholdsetterslep.

For 2012 ligger gjennomsnittlig vedlikehold for utvalgte formålsbygg på 82 kr/m² for utvalgte formålsbygg, dette er samme nivå som landsgjennomsnittet. Boliger inngår ikke i dette.

9.15.3 Utviklingsområder

I dette kapitlet beskrives behov innenfor ulike utviklingsområder. Samlet prioritering av utfordringene på tvers av utviklingsområdene er som følger:

Tiltak	2014
Årlig økning vedlikehold bygningsmasse	1 500 000
Gatelys - overtakelse Statens Vegvesen - lovpålagt	300 000
Gravemaskin, type hjulgående	2 300 000
Lensepumpe	350 000
Høyderedskap brann (brannlift)	3 000 000

Tiltak	2014
+ opplæring og drift	100 000
Utarbeidelse av hovedplan veg 2015-2018	500 000
Bytte av dagens ATV til en ny 6 hjuling	200 000

9.15.3.1 Samferdsel

Med så mye kommunal vei som det er i Orkdal vil det alltid være store behov for tiltak.

Prioriteringsliste investeringer Samferdsel

Tiltak	2014	2015	2016	2017
Lensepumpe	350 000			
Utarbeidelse av hovedplan veg 2015-2018	500 000			
Forsterkning av Lefstadvegen/Raukleiva		900 000	500 000	
Forsterkning av Berbusjårvegen			300 000	
Forsterkning av veg til Asbøllsaga			100 000	
Reasfaltering/fresing Orkdalsveien, drift	1 000 000	1 000 000		
Reasfaltering Myra, drift		500 000		
Asfaltering Søster Signes vei			200 000	
Asfaltering Rømmesveien			700 000	
Asfaltering Røåsveien		650 000		
Asfaltering Gjølmesalleen				500 000
Brøyteplog til lastebil				300 000
Lastebil				1 500 000
Stimer for tining av sluker etc.	250 000			
Opprusting av Havneveien Strandheim – Gora renseanlegg		900 000		
Øyumbrua rehabilitering dekke	200 000		700 000	
Fortau langs Myra og Futvegen				800 000
Gatenavnskilt private veger	200 000	200 000		
Stikkrenne:Kvåle – kulvert fra Sika		700 000		
Tankbil				300 000

Forsterkning

Kommunen ønsker å prioritere forsterkningsarbeid på Lefstadvegen på grunn av veien har større trafikk tetthet enn på Berbusjårvegen.

Asfaltering/reasfaltering

Det er ønske om å prioritere reasfaltering av veger som Orkdalsveien og Myra fram for nyasfaltering av veger.

Diverse

- Vedlikehold av eksisterende veirekkverk 200 000 kroner
- Opprusting av Havneveien fra Strandheim – bru Gammelosen 900 000 kroner
- Asfaltering ved Svorkmo samfunnshus - bevilget kr. 250 000 i 2013 – etter innkommet tilbud er kostnaden kr. 350 000,- midlene flyttes til 2014 med ønske om tilleggsbevilgning på kr. 150 000,-

Trafikksikkerhetstiltak

- Fv.475 – Svorkmo bru – Svorka bru: Gang- og sykkelveg med søknad om investeringsmidler i Fylkets trafikksikkerhetsutvalg. Samkjøres med Klinglienprosjektet. Kommunal egenandel vil komme på 1 200 000 kroner
- Stenging av Nissenalléen og Evjensveien, samt lyanlegg over Emmaveien: kostnad 900 000 kroner
- Fortau langs Futveien og Myra: kostnad 700 000 kroner

Skilting private veger

I henhold matrikkelforskriften kapittel 12 skal kommunen tildele vegadresser til bygning som planlegges brukt til boligformål, fritidsformål, næringsvirksomhet, eller offentlig eller publikumsrettet virksomhet.

I Hovedutvalg teknikk sak 24/12 ble 35 nye adresser vedtatt, og disse må det lages og settes opp skilt til. Kostnad 400 000 kroner.

Øyumbua

Etter å ha innhentet tilbud på rehabilitering av dekke (skifte av bolter) har vi fått et prisestimat på kr. 900 000,- Det er vanskelig å få noe garanti på at dette vil avhjelpe situasjonen med at ristene løsner (hindre støy). Vi har et ønske om å ta en del av dekke som et prøveprosjekt, og trenger da midler til dette på kr. 200 000,-

Vintervedlikehold veger

Etter gjennomført anbuds konkurranse viser det en økning på kr. 500 000,- pr. år i vintervedlikehold på veger.

For kommunale plasser er økningen pr. år på kr. 250 000,-

9.15.3.2 Brann- og redningstjeneste**Prioriteringsliste, utfordringer brann- og redningsvesenet**

I 1000-kroner	2014	2015	2016	2017
Driftsmidler og materiell	200	200	200	200
Nytt nødnett (Tetra)		200	200	200
Brannlift				
+ opplæring og drift	3 100	100	100	100
Tankbil i samarbeid med vann og veg				1000
Terrenggående brannbil			2500	

Driftsmidler

Utskiftning driftsmateriell pluss 200 000 kroner per år.

Etterslep på utskifting og oppdatering av driftsmateriell grunnet stadig merforbruk som skyldes underbudsjettering av lønnskostnader. Slangemateriell, forbrukslager av sløkkemidler som skumvæske osv., verneutstyr, forebyggende vedlikehold av bilpark og pumpemateriell har vært underprioritert for å dekke inn kostnader til lønn og vaktgodtgjøring.

Utstyr

Bil med høyderedskap (brannlift): kroner 3 mill. Ny bil anslås til kr 6 mill, kr 3 mill forutsetter kjøp av nyere brukt bil. Gammel redningsbil (fra 1981!) fases ut. Ved kjøp av høyderedskap må det også settes av midler til opplæring, øvelse og teknisk drift av bilen, anslått til kr. 100 000 første år.

Terrenggående brannbil: kroner 2,5 mill. Terrenggående brannbil er fra 1983, er i relativt god stand og vil trolig kunne gjøre tjeneste noen år til. Bevilgning ønskelig i slutten av planperioden.

Ny tankbil finansieres sammen med vann og veg i 2017. Budsjettert kostnad bil kr 2mill hvorav brann/redning bærer 50 % av kostnad (1 mill).

Kommandobil bør skiftes ut tidlig i 2014. Dagens bil er fra desember 2010 og er kjøpt med fullt avgiftsfritak (gjelder biler spesialbygd for brannvesenet), og kan selges som ordinær personbil etter tre år. Svært mange brannvesen benytter seg av denne ordningen og sikrer seg ny bil for innbytteprisen for den gamle. Viktig å få med at forskriftene nå er endret slik at bilene for ettertiden må gå i 10 år før de kan selges som personbiler. Kostnad innkjøp ca kr 550 000, salgsverdi dagens bil kr 550 000.

9.15.3.3 Kompetanseoppbygging

Det er lovpålagt og nødvendig med kursing av personell. Deltidsreformen innebærer at deltidsansatte skal ha samme utdanningsnivå som heltidsansatte. Det bør settes av minimum kr 200 000 årlig for å få gjennomført tilstrekkelige kompetansetiltak.

9.15.3.4 Nye stillinger

Det er nødvendig med 1 ny stilling som leder beredskap. Det mangler 1 årsverk som ble inndratt til fordel for finansiering av ny brannbil i 2007. Det ble søkt Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap om dispensasjon fra forskriftskrav til antall årsverk og dispensasjon ble gitt ut 2010. Etter dette har vi ikke hatt dispensasjon, dette er lovpålagt og må på plass. Antatt kostnad kr 600 000.

9.15.3.5 Nytt nødnett (Tetra)

Høsten 2014 bygges det ut nytt digitalt nødnett i vår region. Tetra-nettet bygges ut av staten, mens bruken av det vil være kommunenes ansvar. Nødnettet er brannvesenets sambandsløsning for intern og ekstern kommunikasjon (med fagsentral, øvrige nødnetter osv.), og utalarmering av mannskaper og ressurser. De oversiktene vi har sett så langt viser at vi får en fordobling av kostnadene for utalarmering og samband. Dato for operativ drift er satt til 15. februar 2015.

9.15.4 Bygningsdrift og eiendomsforvaltning

Større vedlikeholds- og rehabiliteringstiltak.

Tiltak/utfordringer i prioritert rekkefølge	2014	2015	2016	2017
Grøtte barnehage del II	27 000 000			
Utbedring etter radonmålinger yrkesbygg/næringsbygg/ boliger	400 000			
Asfaltering Svorkmo samfunnshus og deler Årlivollvegen	530 000			
Styrket vedlikehold utleieboliger	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Prosjekt Rosenvik Hybelbygg	15 500 000			
OPS ombygg til leiligheter og avlastningsbolig	14 100 000			
Nødstrøm Orkdal rådhus	925 000			
Gass slukkeutstyr serverrom Orkdal rådhus	120 000			
Orklahallen, tilpasning etter rivning gammelhall	1 500 000			
Utbedring brannkrav Grøtte skole	200 000			

Grøtte barnehage del 2

Anbudspris for Grøtte barnehage er innkommet og vurdert. Ny 4 avdeling barnehage kan bygges ut innenfor vedtatte ramme på 27 mill, behandles politisk oktober.

Felles bygg

Det er pålagt å måle radon i yrkesbygg, næringsbygg og boliger, og tiltak skal iverksettes ved for høy konsentrasjon (over 200 Bq/m³) Målingene er gjennomført, og tiltak for å komme inn under 200Bq/m³ må gjennomføres. Kostnad beregnet til kr 400 000.

Svorkmo samfunnshus

Asfaltering av parkeringsplass var tilgodesett med kr. 250 000,- i budsjett 2013. Dette viste seg ikke å være tilstrekkelig. Det mangler kr. 150 000,-

I sammenheng med asfaltering av p-plassen bør en også asfaltere vegen fra Årlivollvegen og ned til p-plassen. Dette er en strekning som skolebussen kjører for å snu. Dette fører til stor slitasje på grusvegen. Dette vil ha en kostnad på kr. 130 000.

Boliger

Utleieboliger er i dag generelt i dårlig forfatning. Det burde ha vært bevilget kr. 1 500 000.- ekstra hvert år de neste 4 årene for å ta igjen etterslepet på vedlikehold av kommunale utleieboliger.

Rosenvik Hybelbygg prosjekt

Det er skissert en utbygging av 12 leiligheter på ca. 46 m² på kommunens eiendom på Rosenvik. Disse leilighetene kan både øke antall utleieboliger og erstatte noen boliger som er mindre egnede som kommunale utleieboliger. Kostnadene er beregnet til 17 mill.kr som kan finansieres med lån, salg av mindre egnede kommunale boliger og husleie. Rådmannen foreslår at dette gjennomføres i 2014.

Orkanger pensjonistsenter

Store deler av OPS står tomme etter flytting av Hjemmetjenesten til Fannrem, dette er arealer som vi ser på kan utnyttes til å samle enkelte tjenester under samme tak. Flere aktuelle formål er vurdert, men vi foreslår å benytte de ledige arealer til boliger for handicappede ungdommer. Det vurderes også hvorvidt om avlastningsbolig i Erik Aarviksgt kan flyttes. Ressursbesparende å få samlet så mange under samme tak. Besparende ifht mange spredte «satellitter».

Orkdal rådhus

For å ivareta drift og sikkerhet ved evt. krisesituasjoner hvor vi får strømbrudd, vurderes montert nødstrømsaggregat ved rådhuset. Vi vurderer et fastmontert aggregat som kan plasseres i garasje tett inn mot hovedtavle. Anlegget dimensjoneres for prioriterte kurser, og skal kunne igangsettes manuelt innen kort tid etter strømbortfall. Viktig for kommunens beredskap at vi er «oppe og går». Kostnad for anlegg som dekker 50 % av dagens energibehov kr 625.000, anlegg som dekker 100 % av dagens behov er kostnadsberegnet til kr 925.000 og er helt klart å anbefale.

Orkdal rådhus

Det ligger store verdier i serverrom, og det er viktig at dette er operativt. Det burde således vært montert slukningsutstyr i serverrom som ikke skader komponentene ved slukning. Her er å anbefale gasslukningsutstyr (Inergen) som reduserer oksygeninnholdet til under 15 % og derved kveler brannen (CO₂ og inerte gasser). Kostnad beregnet til kr 120 000.

Orklahallen tilpasning gammelhall

Gammelhallen rives til påske 2014. Det er bevilget kr 1,5 mill til prosjektet, og selve rivningen kommer på kr 800 000.. Det går nå, etter vedtak i HT, ut med anbud på tilpasning garderobegang og lager i prosjektet. Kan/ må starte umiddelbart etter rivning. Kostnad ca 500 000.

Grøtte skole

Utbedring av branncelleskille mellom gymsal og korridor, som følge av skjerpede brannkrav etter oppføring av ny skole, kostnad kr 200.000.

Uprioriterte tiltak	
Utbygging Orkanger Aktivitetshus	900 000
Låssystem og skolekjøkken Orkanger barneskole	1 400 000
Solavskjerming Gjølme skole	300 000
Evjen skole, nytt bygg til erstatning for gammelt bygg	45 000 000
Grøtte barnehage asfaltering	250 000
Grøtte skole asfaltering og sikringstiltak	600 000
Buldrevegger skoler	350 000

Uprioriterte tiltak	
Rundhaugen påbygg kontor	200 000
Orkanger ungdomsskole, nytt skolekjøkken	800 000

Aktivitetshuset Orkanger pensjonistforening

Aktivitetshuset ønskes utbygd pga plassmangel. Planer forelå i 2011, utbygging den gang med et kostnadsanslag på kr 900.000.

Orkanger barneskole

Orkanger barneskole er den skolen som har mest utleie på kveldstid. Dagens låssystem er ikke tilfredsstillende og det er behov for å erstatte dette til elektronisk låssystem med kort.

Kostnad 400 000 kroner

Det er nødvendig å pusse opp/modernisere skolekjøkken ved skolen. Ny planløsning tilpasset effektiv utnyttelse av arealet, nytt kjøkkenutstyr monteres, nytt gulv monteres, samt inngangsdør flyttes lenger inn i korridor. Oppussingen medfører ingen endringer i brannkrav når eks. areal ikke utvides. Kostnad kr 1 000 000.

Gjølme skole

Det er behov for solavskjerming 2. etg. mot øst, samt bytte kledning på samme vegg som solavskjerming. Montere nye vannbord på vegg mot vest er også nødvendig. Kostnad kr 300 000.

Evjen skole

I skolebruksplanen er det beskrevet at det er behov for nytt bygg på Evjen skole til erstatning for gammel bebyggelse. Investeringskostnad knyttet til nybygg vil komme på ca. 45 mill. kroner. Se sak angående plass mangel skoler.

Grøtte barnehage

For Grøtte barnehage er det behov for asfaltering av parkeringsplass med oppmerking. Veien opp til parkeringsplass må også asfalteres. Kostnad kr 250 000.

Grøtte skole

Asfaltering av parkeringsplass for skole og samfunnshus. Legger til asfaltering av 50 meter vei inn mot personalparkering for barnehage. Det er behov for sikringstiltak i toppen av utendørs amfi. Kostnad kr 600 000.

Buldrevegger skoler

Etablering av små klatrevegger både ute og inne ved skolene i kommunen. Kostnad kr 350 000.

Rundhaugen

Påbygg 10-15 m2 kontor, kostnad 200 000.

Orkanger ungdomsskole

Skolekjøkken er nedslitt og må skiftes ut. Kostnad 4 stk kjøkken kr 800 000.

Utviklingsoppgaver
«Fra leie til eie»
EPC, energisparekontrakter
Innløsning festestarealer

Utviklingsoppgaver
Brannkrav garderobes skolebygg generelt
Familiens Hus
Orkdal kommunes vertskapsfunksjon
Verksted / lager for driftsavdelingene

Leie til eie

Vi jobber med prosjekt fra leie til eie. Formålet er å få flere av våre leietakere over i en eiersituasjon, slik at de kommer i faste permanente boforhold. Dette vil være med på å frigjøre enheter vi besitter i dag, som kan selges på markedet. Dette vil være med på å redusere antall boenheter slik at vedlikehold av en del eldre bygningsmasse bortfaller.

Energimerking av bygg / Enøk arbeid

Tiltaksplan for Enøk ble utarbeidet og fremlagt i 2011. Alle bygg skal energimerkes innen utgangen av 2012. For bygninger over 1 000 m² er ordningen lovpålagt. Orkdal kommune har vedtatt Fase 1 av EPC(Energisparekontrakt), Fase 1 er nå i avslutningsfasen og bygg over 1000m2 vil energimerkes etter dette. Forslag til tiltak for de enkelte bygg fremlegges innen høst 2013.

Innløsning festestarealer

Orkdal kommune fester i dag flere områder/ arealer av Kjersti Røhme. Disse arealene er det hensiktsmessig å kunne innløse. Det foreligger fastsettelse av verdien på de ulike arealene fra 2013. Spesielt ville det vært hensiktsmessig å erverve arealene som ligger i tilknytning til området ved Sponplaten/ Moan Hageby, strategisk oppkjøp. Industriareal ved Moan er på vel 6,8 daa.

Skolebygg generelt

Det skal ikke være brennbart materialer i rømningsveier på skoler og barnehager. I Orkdal kommune er det bare en skole hvor dette er ivaretatt. Det betyr at det kommer pålegg om at garderobes skiller ut fra rømningsveier. Orkdal kommune bør derfor være i forkant og be om at en arkitekt ser på dette sammen med brannrådgiver for å se hvordan dette kan ordnes i framtiden på skoler og barnehager. Kostnad 200 000 kroner.

Familiens Hus

Det må vurderes etablering av Familiens Hus. Dette bør inneholde tjenester som PPT, Helsestasjon, Psykisk Helse og Rusforebyggende. Samlokalisering i bygg på ca 1500- 2000m2.

Orkdal kommune sin vertskapsfunksjon ved utleie av rådhuset og kulturhuset

Rådmannen bes om å vurdere hvordan kommunens vertskapsfunksjon skal ivaretas på bedre måte ved utleie av rådhuset og kulturhuset på ettermiddag og kveldstid. Saken ble fremlagt i FS 12.03.13.

Verksted/lager for drift

Leiekontrakt med Mesta går ut i 2016. Husleie på i overkant kr 600.000,- pr år.

Det er usannsynlig at dagens leiekontrakt vil bli forlenget. Vi må derfor starte vurderingen av alternativer. Vi har tidligere sett på utbygging av Brannstasjon, med en utbyggingskostnad på ca 19 mill.

En annen mulighet er å kjøpe alternativt bygg som kan huse drift Veg, Vann, Avløp, Bygg samt flere kommunale enheter. For å oppnå dette må leiekontrakt Mesta sies opp, dagens brannstasjon omsettes mm. En samlet lokalisering med sentral beliggenhet gir god utnyttelse av ressursene både personell og materiell. I 2013 har vi sett på muligheten for å etablere felles driftsbygg i Coop Byggmix bygget men dette utgår på grunn av 1000-års flom. Vi jobber videre med alternativer.

9.15.5 Resultatmål

Resultatmål	Status		Mål	
	Status 2012	Anslag 2013	2014	2015
Vannforsyning				
Kvalitetsmåling – vannleveransen til abonnentene skal ikke ha avvik i forhold til kravene i drikkevannsforskriftene.	100 %	100 %	100 %	100 %
Stabilitet i vannforsyninga – antall abonnenttimer driftsstans per år.	244	30	0	0
Avløp				
Renseeffekt – krav til:				
Biologiske anlegg (5 stk) – 85 % rensing i gjennomsnitt for ulike parametere	53 %	75 %	85 %	85 %
Mekaniske anlegg (GORA) – 50 % rensing i gj.snitt for ulike parametere	56 %	50 %	50 %	50 %
Kloakktilbakeslag i bygninger tilkoblet nettet	13	2	<8	<8
Kloakk på overløp i GORA	9	6	<5	<5
Feiervesenet				
Feiing av piper etter fastsatte krav	100 %	100 %	100 %	100 %
Samferdsel/Park				
Standard på vinterveier – tilfeldig valgte veier måles etter fastlagt måleskjema - % etter vedtatt standard	65 %	85 %	85 %	85 %
Standard på sommerveier – tilfeldig valgte veier måles etter fastlagt måleskjema - % etter ønsket standard	69 %	56 %	70 %	70 %
Brann – og redningstjenesten				
Tilsyn særskilte brannobjekter	92 %	90 %	100 %	100 %
Tilsyn fyringsanlegg	69 %	40 %	100 %	100 %
Antall avvik ved brann- og el- tilsyn	42	12	<15	<13
Bygg				
Renhold – oppnådd kvalitet i henhold til standard NS INSTA 800	Ingen måling	Ingen måling	100 %	100 %
Vannkvalitet i svømmebasseng – oppnådd kvalitet i forhold til forskrift	100 %	100 %	100 %	100 %
Redusert energiforbruk – i % av nivå på lavenergihus	2,6 %	2,6 %	>5 %	>5 %

9.15.6 Økonomiske tiltak Tekniske tjenester

9.15.6.1 Prioriterte tiltak i handlingsplanperioden 2014 - 2017

Tiltak	2014	2015	2016	2017
Stilling leder beredskap brann - lovpålagt	619 000	619 000	619 000	619 000
Refusjon fra Snillfjord/Brann	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000
Konsesjonskraft (Elsertifikat)	300 000	300 000	300 000	300 000
Vertskapsfunksjon utleie møterom rådhuset	50 000	50 000	50 000	50 000
Tekniske tjenester får ansvaret for Orklahallen	315 000	282 000	282 000	282 000
Orklahallen kommunal bruk	250 000	250 000	250 000	250 000
Orklahallen husleieøkning	-100 000	-200 000	-300 000	-400 000
Orklaparken/grøntareal/gjengroing	500 000	500 000	500 000	500 000
Reasfaltering/grusing: Drift. Andel av 750 000	200 000			
Nyasfaltering: Investering. Andel av 750 000	550 000			

Upprioriterte tiltak i handlingsplanperioden**Bygningsdrift og eiendomsforvaltning**

Upprioriterte tiltak	
Utbygging Orkanger Aktivitetshus	900 000
Låssystem og skolekjøkken Orkanger barneskole	1 400 000
Solavskjerming Gjølme skole	300 000
Evjen skole, nytt bygg til erstatning for gammelt bygg	45 000 000
Grøtte barnehage asfaltering	250 000
Grøtte skole asfaltering og sikringstiltak	600 000
Buldrevegger skoler	350 000
Rundhaugen påbygg kontor	200 000
Orkanger ungdomsskole, nytt skolekjøkken	800 000
Årlig økning vedlikeholds bygningsmasse	1 500 000

Brannvesenet

Upprioriterte tiltak	
Høyderedskap (brannlift) pluss opplæring og drift	3 100 000

Samferdsel**Forsterkningsarbeider – Utbedring av distriktsveger, bruer mm.**

Tiltak	Total kostnader	Kommentar
Dorodalsvegen	500 000	Forsterkning
Engan – Sveegga	500 000	Forsterkning
Songmovegen	500 000	Forsterkning – fra vannrenseanlegget
Utarbeidelse av hovedplan vei	500 000	

Trafikksikkerhetstiltak – Handlingsplan

Tiltak	Totale kostnader	Kommentar
Gang- og sykkelvei – fv 475 – Svorkmo bru – Svorka bru	2 400 000	Dette bør samkjøres med utbygging av Klinglien med tanke på overskuddsmasse. Ved søknad til Fylkets trafikksikkerhetsutvalg kan kostnaden deles 50/50 dvs. kommunal egenandel på kr. 1.2 mill.
Lysanlegg Thamshavnbanen - Emmavegen	900 000	Ved søknad til Fylkets trafikksikkerhetsutvalg kan kostnaden deles 50/50 dvs. kommunal egenandel på kr. 450 000.
Fortau langs Futvegen og Myra	700 000	Ved søknad til Fylkets trafikksikkerhetsutvalg kan kostnaden deles 50/50 dvs. kommunal egenandel på kr. 350 000.
Njardargate	400 000	Fortau, fra gamle brannstasjon til Orkanger barnehage. Ved søknad til Fylkets trafikksikkerhetsutvalg kan kostnaden deles 50/50 dvs. kommunal egenandel på kr. 200 000.

Bruer, kulverter og stikkrenner

Tiltak	Kostnader	Kommentar
Hersteinbrua – Veggen Stokkhaugen - Dørdal:	200 000	Betongdekket må rehabiliteres siden armeringsjernet i brua er blottlagt.
Stikkrenne Dorodalsveien:	100 000	Vangene i kulverten er i ferd med å kollapse

Gatelys – Rehabilitering

Tiltak	Kostnader	Kommentar
Havneveien v/Terna	400 000	

Tiltak	Kostnader	Kommentar
Stigerveien	150 000	
Sveanvegen	190 000	
Øyavegen	500 000	Kabel er lagt
Minister Thams veg	250 000	
Gatelys	300 000	Overtakelse Statens Vegvesen - lovpålagt

Asfaltering – Reasfalteringsarbeider

Tiltak	Kostnader	Kommentar
Geitastrandveien, søndre del	200 000	Klar for reasfaltering
Sveaveien, Gjølme	150 000	Klar for asfaltering
Langgilan, Gjølme	250 000	Sjekkes
Njardargata (Grensen – Orkdalsveien)	200 000	Klar for reasfaltering
Storåsfeltet, Orkanger		Ledningsanlegg og asfalt inn i neste Hovedplaner. Kostnadsberegning gjenstår.
Gunnhildslauget – deler av Dålåveien – G&Sveg Fannrem	250 000	Gjenstår kumutskifting
Kvamsbakkan		Ikke klart for rehab. VA-nett. Med i neste Hovedplan. Kostnadsberegning gjenstår.
Nervikstunet, Orkanger		VA nettet må utredes i hele området før asfaltering. Kostnadsberegning gjenstår.
Nerviksbakkan – Bratta, Orkanger		Sjekkes. Kostnadsberegning gjenstår.
G&S veg Orkdalsvn		Reasfaltering - strekningen sjekkes. Kostnadsberegning gjenstår
Parkveien		Kostnadsberegning gjenstår
Rømmesdiket		Kostnadsberegning gjenstår
Wilmannsveien		Kostnadsberegning gjenstår
Nordgjerdvegen og krysset Sjøvegen	1 100 000	

Nyanlegg – Nye vegger

Tiltak	Total kostnader	Kommentar
Øyavegen	500 000	
Åsveien	1 000 000	Vegen må flyttes/tilpasses ihht reguleringsplan og asfalteres
Nerøyvegen	600 000	Ny vegløsning iht. reg.plan fra 1997

Andre tiltak

Tiltak	Total kostnader	Kommentar
Tilleggsutstyr hjullaster (Eks. kantklipper, fres, kost)	400 000	Utvide våre muligheter til å utføre vedlikehold som i dag utføres av eksterne entreprenører. Dette vil gi en større utnyttelse av hjullaster
Mannskapsbil/Liten lastebil	550 000	
Grusing vegger	1 000 000	Mangler midler for vedlikehold/ grusing av vegger
Hynneveien, overvannsrør	100.000	
Hovsbakkveien, overvannsrør	100.000	
Gravemaskin type hjulgående	2 300 000	
Lensepumpe	350 000	
Bytte av dagens ATV til en ny 6-hjuling	200 000	

